

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1998-1999

15 december 1998

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

BENOEMING VLAAMSE OMBUDSMAN

DECREET INSTEMMING VERDRAG VAN AMSTERDAM – STEMMING

DECREET INSTEMMING OVEREENKOMSTEN BLEU EN ESTLAND, LETLAND EN LITOUWEN – STEMMING

DECREET BEKRACHTIGING BESLUIT VLAAMSE REGERING BEROEPSPROFIELEN LERAREN – STEMMING

RESOLUTIE STATUUT EN RECHTSPOSITIE VT4 – STEMMING

STATUUT PERSONEEL ALGEMEEN SECRETARIAAT VLAAMS PARLEMENT – STEMMING

REGLEMENT TOEKENNING MEDEWERKERS AAN VOORZITTER, LEDEN UITGEBREID BUREAU, FRACTIES EN VLAAMSE VOLKSVERTEGENWOORDIGERS – STEMMING

RECHTSPOSITIEREGELING MEDEWERKERS VOORZITTER, LEDEN UITGEBREID BUREAU, FRACTIES EN VLAAMSE VOLKSVERTEGENWOORDIGERS – STEMMING

MOTIES VAN AANBEVELING – STEMMINGEN

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES – STEMMINGEN

DECREET MIDDELENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1999

DECREET ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1999

DECREET BEGELEIDING BEGROTING 1999

Inhoud

Nr. 22

Dinsdag 15 december 1998
Middagvergadering

Berichten van verhindering	1
Vlaamse ombudsman	
Benoeming	1
Sprekers : de heren Jos Geysels en Karel De Gucht	
Ontwerp van decreet tot instemming met het Verdrag van Amsterdam houdende wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie, de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten, protocollen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13, de slotakte en de bijlage, ondertekend in Amsterdam op 2 oktober 1997 – 1097 (1997-1998) – Nrs. 1 en 2	3
Hoofdelijke stemming	
Ontwerp van decreet houdende instemming met de volgende internationale akten :	
1. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Estland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en protocol, ondertekend in Brussel op 24 januari 1996 ;	
2. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Letland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 maart 1996 ;	
3. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Litouwen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 15 oktober 1997 – 1138 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2	4
Hoofdelijke stemming	
Ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 29 september 1998 betreffende de beroepsprofielen van de leraren – 1182 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2	6
Hoofdelijke stemming	
Voorstel van resolutie van de heer Carl Decaluwé c.s. betreffende het statuut en de rechtspositie van VT4 – 1040 (1997-1998) – Nrs. 1 en 2	7
Hoofdelijke stemming	
Motie van aanbeveling van de heren Didier Ramoudt, Jacques Laverge en Karel De Gucht tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Toerisme. Vlaanderen-Europa 2002. Beleidsprioriteiten 1998-1999 – 1213 (1998-1999) – Nr. 2	8
Hoofdelijke stemming	
Motie van aanbeveling van de heren Jacky Maes, Leonard Quintelier, Dirk Van Mechelen, Johan Malcorps en Jean-Marie Bogaert tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Leefmilieu, Natuur, Landinrichting en Landschappen. Beleidsprioriteiten 1998-1999 – 1217 (1998-1999) – Nr. 2	10
Hoofdelijke stemming	

Met redenen omklede motie van de heren Pieter Huybrechts en Wilfried Aers tot besluit van de op 25 november 1998 door de heer Emiel Verrijken in commissie gehouden interpellatie tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren – 1242 (1998-1999) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	11
Met redenen omklede motie van de heren Karel De Gucht, Didier Ramoudt en Jacques Laverge tot besluit van de op 26 november 1998 door de heer Karel De Gucht in commissie gehouden interpellatie tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de beslissing van de federale regering inzake ontwikkelingsprogramma's voor Airbus en de gevolgen hiervan voor het Vlaams Gewest – 1243 (1998-1999) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming Sprekers : de heren Karel De Gucht en Jos Geysels en minister-president Luc Van den Brande	13
Statuut van het personeel van het algemeen secretariaat van het Vlaams Parlement Hoofdelijke stemming	15
Reglement van toekenning van medewerkers aan de voorzitter, aan de leden van het uitgebreid Bureau, aan de fracties en aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers Hoofdelijke stemming	17
Rechtspositieregeling van de medewerkers van de voorzitter, van de leden van het uitgebreid Bureau, van de fracties en van de Vlaamse volksvertegenwoordigers Hoofdelijke stemming Sprekers : de heren Johan De Roo en Paul Van Grembergen	18
Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1999 – 13 (1998-1999) – Nr. 1 : Toelichtingen – 14 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 4 : Ontwerp van decreet – 17 (1998-1999) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1999 – 13 (1998-1999) – Nr. 1 : Toelichtingen – 15 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 19 : Ontwerp van decreet – 17 (1998-1999) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999 – 1214 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 23 Algemene bespreking (Voortzetting)	20
Sprekers : de heer Freddy Sarens, mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Cecile Verwimp-Sillis, de heren Pieter Huybrechts, Chris Vandenbroeke, René Swinnen, Gilbert Vanleenhove, Ludo Sannen, André Denys en Jos De Meyer, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heer Kris Van Dijck, mevrouw Sonja Becq, mevrouw Yolande Avontroodt, de heren Guy Swennen en Felix Strackx, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Ria Van Den Heuvel, de heer Joris Van Hauthem, minister Eddy Baldewijns, minister Wivina Demeester-De Meyer en minister Luc Martens	
Regeling van de werkzaamheden	63

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.25 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AANWEZIG

Wilfried Aers, Yolande Avontroodt, Sonja Becq, Georges Beerden, Jan Béghin, Ward Beysen, Jean-Marie Bogaert, Gilbert Bossuyt, Louis Bril, Jozef Browaeyns, Leo Cannaerts, Georges Cardoen, Patricia Ceysens, Joachim Coens, Marc Cordeel, Frank Creyelman, Norbert De Batselier, Carl Decaluwé, Etienne De Groot, Karel De Gucht, Lieven Dehandschutter, Leo Delcroix, Herman De Loor, Julien Demeulenaere, Jos De Meyer, André Denys, Paul Deprez, Herman De Reuse, Peter De Ridder, Johan De Roo, Mia De Schamphelaere, Peter Desmet, Roland Deswaene, Freddy De Vilder, Jacques Devolder, Filip Dewinter, Fred Dielens, Marijke Dillen, Michel Doomst, Peter Dufaux, Paul Dumez, Freddy Feytons, Jaak Gabriels, Jos Geysels, Johnny Goos, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Patrick Hostekint, Pieter Huybrechts, André Kenzeler, Marino Keulen, Herman Lauwers, Jacques Laverge, Kathy Lindekens, Carlos Lisabeth, Marcel Logist, Dominiek Lootens-Stael, Jacky Maes, Johan Malcorps, Hugo Marsoul, Erik Matthijs, Lydia Maximus, Trees Merckx-Van Goey, Marc Olivier, Jan Penris, Stefaan Platteau, Leonard Quintelier, Didier Ramoudt, Gerda Raskin, Ludo Sannen, Freddy Sarens, Johan Sauwens, Eddy Schuermans, Jef Sleenckx, Jos Stassen, Felix Strackx, Herman Suykerbuyk, Guy Swennen, René Swinnen, John Taylor, Jacques Timmermans, Bruno Tobback, Maria Tyberghien-Vandenbussche, Arnold Van Aperen, Riet Van Cleuvenbergen, Walter Vandenbossche, Chris Vandenbroeke, Michiel Vandenbussche, Bart Vandendriessche, Ria Van Den Heuvel, Marleen Vanderpoorten, Mark Van der Poorten, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Paul Van Grembergen, Joris Van Hauthem, Mieke Van Hecke, Gilbert Vanleenhove, Sonja Van Lindt, Jef Van Looy, Dirk Van Mechelen, Gracienne Van Nieuwenborgh, Luk Van Nieuwenhuysen, André Van Nieuwerkerke, Karim Van Overmeire, Marc Van Peel, Hugo Van Rompaey, Etienne Van Vaeren-

bergh, Peter Vanvelthoven, Roeland Van Wallegem, Tuur Van Wallendael, Mandus Verlinden, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Emiel Verrijken, Cecile Verwimp-Sillis, Robert Voorhamme, Johan Weyts, Frans Wymeersch.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

Jan Caubergs : gezondheidsredenen ;

Vera Dua : ambtsverplichtingen.

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING

Anny De Maght-Aelbrecht, Leo Goovaerts, Patrick Lachaert.

VLAAMSE OMBUDSMAN**Benoeming**

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is overeenkomstig artikel 4 van het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse ombudsdienst de benoeming van de Vlaamse ombudsman.

Op basis van het profiel dat we in de plenaire vergadering van woensdag 14 oktober 1998 hebben aangenomen, selecteerde het selectiebureau De Witte & Morel een aantal kandidaten, die werden beoordeeld door een jury bestaande uit academici en buitenlandse experts. Hieruit kwam de heer Hubeau als eerste kandidaat naar voren.

De heer Hubeau is geboren in Mortsel in 1953. Hij studeerde rechtsgeleerdheid en stedenbouwkunde en specialiseerde zich in ruimtelijke ordening en huisvestingsrecht. Hij was actief in de wetwinkel van Antwerpen, bouwde een loopbaan uit in openbare dienst en was zes jaar assistent aan de UIA en vier jaar hoofddocent aan de Universiteit Utrecht.

Voorzitter

In 1996 werd hij tot ombudsman van de stad Antwerpen benoemd.

Het Uitgebreid Bureau stelt dan ook voor de heer Hubeau te benoemen tot Vlaamse ombudsman en dit met ingang van zijn ontslag als ombudsman van de stad Antwerpen. De gevolgde procedure garandeert de objectieve keuze.

Is het parlement het hiermee eens ?

De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, we zullen de benoeming van de heer Hubeau met overtuiging goedkeuren omdat de selectie op een correcte en onafhankelijke wijze gebeurde. We komen daarmee de afspraken na die het Vlaams Parlement maakte over benoemingen.

Onze fractie wenst uitdrukkelijk hulde te brengen aan de heer Goorden. Hij oefende zijn job met inzet en succes uit, niemand kan dat ontkennen.

De voorzitter : De objectiviteit van de benoemingsprocedure kan niet worden betwijfeld. We kunnen ons aansluiten bij de huldebetuiging aan de heer Goorden.

De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, ik vind het niet meer dan normaal dat over dit soort zaken effectief wordt gestemd.

De voorzitter : Het stoort me niet om een stemming te houden, maar normaal gezien stemt dit parlement niet over personen. Als u de stemming vraagt, wordt dat een geheime stemming. Dit betekent een lange procedure die voor veel tijdverlies zorgt en aan de uitslag geen meerwaarde levert.

De heer Karel De Gucht : Een stemming levert altijd een meerwaarde aan de democratie.

De voorzitter : Ik hoor aan de reacties dat iedereen het sowieso eens is met de benoeming van de heer Hubeau.

De heer Karel De Gucht : Ik ben het nooit eens geweest met een benoeming enkel door het Uitgebreid Bureau. Volgens mij moet over dit soort zaken worden gestemd. Ik meen me trouwens te herinneren dat het resultaat van de selectie zou

worden bekrachtigd door het parlement en dat moet gebeuren met een stemming.

De voorzitter : Als u die procedure verlangt, kunt u die krijgen. We zullen daarmee alleen maar tijd verspillen.

De vergadering wordt geschorst gedurende ongeveer twintig minuten.

– *De vergadering wordt geschorst om 14.28 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 14.47 uur.*

Mag ik de secretarissen verzoeken als stemopnemers op te treden ?

Wij gaan thans over tot de geheime stemming over het voorstel van het Uitgebreid Bureau.

De naamafroeping begint met de naam van de heer Frank Creyelman.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

We schorsen nu de vergadering voor het tellen van de stemmen.

– *De vergadering wordt geschorst om 15.03 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 15.16 uur.*

Ziehier het resultaat van de geheime stemming voor de benoeming van de Vlaamse ombudsman :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
112 geldige stembiljetten ;
3 blanco en ongeldige stembiljetten ;
93 leden hebben ja geantwoord ;
7 leden hebben zich onthouden ;
12 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het parlement het voorstel van het Uitgebreid Bureau aan. Ik verklaar de heer Bernard Hubeau benoemd tot Vlaamse ombudsman. Hij zal eerstdaags worden uitgenodigd om in mijn handen de voorgeschreven eed af te leggen.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het Verdrag van Amsterdam houdende wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie, de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten, protocollen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13, de slotakte en de bijlage, ondertekend in Amsterdam op 2 oktober 1997
– 1097 (1997-1998) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot instemming met het Verdrag van Amsterdam houdende wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie, de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten, protocollen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13, de slotakte en de bijlage, ondertekend in Amsterdam op 2 oktober 1997.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet :

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 83 leden hebben ja geantwoord ;
 28 leden hebben neen geantwoord.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 85 leden hebben ja geantwoord ;
 30 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Béghin Jan
 Beysen Ward
 Bossuyt Gilbert
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 De Batselier Norbert

De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Devolder Jacques
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dufaux Peter
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Helsen Kathleen
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobbacq Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Eyken Christian
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja

Voorzitter

Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Bogaert Jean-Marie
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dehandschutter Lieven
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Geysels Jos
 Huybrechts Pieter
 Lauwers Herman
 Lootens-Stael Dominiek
 Malcorps Johan
 Penris Jan
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Walleghem Roeland
 Vandenbroeke Chris
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de volgende internationale akten :

1. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Estland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en protocol, ondertekend in Brussel op 24 januari 1996 ;
2. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Letland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 maart 1996 ;
3. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Litouwen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 15 oktober 1997
 – 1138 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende instemming met de volgende internationale akten :

1. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Estland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en protocol, ondertekend in Brussel op 24 januari 1996 ;
2. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Letland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 maart 1996 ;
3. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Litouwen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 15 oktober 1997.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 111 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande

Voorzitter

Becq Sonja	Matthijs Erik
Beerden Georges	Maximus Lydia
Beysen Ward	Merckx-Van Goey Trees
Bogaert Jean-Marie	Olivier Marc
Bossuyt Gilbert	Penris Jan
Cannaerts Leo	Platteau Stefaan
Cardoen Georges	Quintelier Leonard
Ceysens Patricia	Ramoudt Didier
Coens Joachim	Raskin Gerda
Cordeel Marc	Sannen Ludo
Creyelman Frank	Sarens Freddy
De Batselier Norbert	Sauwens Johan
De Groot Etienne	Schuermans Eddy
De Gucht Karel	Sleeckx Jef
De Loor Herman	Stassen Jos
De Meyer Jos	Strackx Felix
De Reuse Herman	Suykerbuyk Herman
De Ridder Peter	Swennen Guy
De Roo Johan	Swinnen René
De Schamphelaere Mia	Taylor John
De Vilder Freddy	Timmermans Jacques
Decaluwé Carl	Tobback Bruno
Dehandschutter Lieven	Tyberghien-Vandenbussche Maria
Delcroix Leo	Van Aperen Arnold
Demeulenaere Julien	Van Cleuvenbergen Riet
Denys André	Van Den Heuvel Ria
Deprez Paul	Van der Poorten Mark
Desmet Peter	Van Dijck Kris
Deswaene Roland	Van Eyken Christian
Devolder Jacques	Van Grembergen Paul
Dewinter Filip	Van Hecke Mieke
Dielens Fred	Van Lindt Sonja
Dillen Marijke	Van Looy Jef
Doomst Michel	Van Mechelen Dirk
Dufaux Peter	Van Nieuwenborgh Gracienne
Dumez Paul	Van Nieuwenhuysen Luk
Feytons Freddy	Van Nieuwerkerke André
Gabriels Jaak	Van Overmeire Karim
Geysels Jos	Van Peel Marc
Goos Johnny	Van Rompaey Hugo
Heeren Veerle	Van Vaerenbergh Etienne
Helsen Kathleen	Van Wallendael Tuur
Hostekint Patrick	Vandenbroeke Chris
Huybrechts Pieter	Vandendriessche Bart
Kenzeler André	Vanderpoorten Marleen
Keulen Marino	Vanleenhove Gilbert
Lauwers Herman	Vanvelthoven Peter
Laverge Jacques	Verlinden Mandus
Lindekens Kathy	Vermeiren Francis
Lisabeth Carlos	Verougstraete Christian
Logist Marcel	Verrijken Emiel
Maes Jacky	Verwimp-Sillis Cecile
Malcorps Johan	Voorhamme Robert
Marsoul Hugo	Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp

Voorzitter

van decreet eenparig aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 29 september 1998 betreffende de beroepsprofielen van de leraren

– 1182 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 29 september 1998 betreffende de beroepsprofielen van de leraren.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
84 leden hebben ja geantwoord ;
30 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
Becq Sonja
Beerden Georges
Béghin Jan
Beysen Ward
Bossuyt Gilbert
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Ceysens Patricia
Coens Joachim
Cordeel Marc
De Batselier Norbert
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia

De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Demeulenaere Julien
Denys André
Deprez Paul
Desmet Peter
Deswaene Roland
Devolder Jacques
Dielens Fred
Doomst Michel
Dufaux Peter
Dumez Paul
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Goos Johnny
Heeren Veerle
Helsen Kathleen
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Keulen Marino
Laverge Jacques
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Platteau Stefaan
Quintelier Leonard
Ramoudt Didier
Sarens Freddy
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Aperen Arnold
Van Cleuvenbergen Riet
Van der Poorten Mark
Van Eyken Christian
Van Hecke Mieke
Van Lindt Sonja
Van Looy Jef
Van Mechelen Dirk
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Wallendael Tuur

Voorzitter

Vandenbussche Michiel
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Bogaert Jean-Marie
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dehandschutter Lieven
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Geysels Jos
 Huybrechts Pieter
 Lauwers Herman
 Lootens-Stael Dominiek
 Malcorps Johan
 Penris Jan
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Walleghem Roeland
 Vandenbroeke Chris
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Carl Decaluwé c.s. betreffende het statuut en de rechtspositie van VT4
 – 1040 (1997-1998) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie van de heer Decaluwé c.s. betreffende het statuut en de rechtspositie van VT4.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 115 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Béghin Jan
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Reuse Herman
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Dehandschutter Lieven
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Devolder Jacques
 Dewinter Filip
 Dielens Fred
 Dillen Marijke
 Doomst Michel

Voorzitter

Dufaux Peter
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Helsen Kathleen
 Hostekint Patrick
 Huybrechts Pieter
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Lootens-Stael Dominiek
 Maes Jacky
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk

Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallegem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement het voorstel van resolutie eenparig aan. De resolutie zal aan de Vlaamse regering worden overgezonden.

MOTIE VAN AANBEVELING van de heren Didier Ramoudt, Jacques Laverge en Karel De Gucht tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Toerisme. Vlaanderen-Europa 2002. Beleidsprioriteiten 1998-1999 – 1213 (1998-1999) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van de heren Ramoudt, Laverge en De Gucht tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Toerisme. Vlaanderen-Europa 2002. Beleidsprioriteiten 1998-1999.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

Voorzitter

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 47 leden hebben ja geantwoord ;
 6 leden hebben zich onthouden ;
 62 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Reuse Herman
 Dehandschutter Lieven
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Devolder Jacques
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Huybrechts Pieter
 Keulen Marino
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lootens-Stael Dominiek
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sauwens Johan
 Strackx Felix
 Van Aperen Arnold
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Walleghem Roeland
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Béghin Jan
 Bossuyt Gilbert
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dufaux Peter
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Helsen Kathleen
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo

Voorzitter

Van Wallendael Tuur
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Geysels Jos
 Malcorps Johan
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Van Den Heuvel Ria
 Verwimp-Sillis Cecile

Dientengevolge neemt het parlement de motie niet aan.

MOTIE VAN AANBEVELING van de heren Jacky Maes, Leonard Quintelier, Dirk Van Mechelen, Johan Malcorps en Jean-Marie Bogaert tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Leefmilieu, Natuur, Landinrichting en Landschappen. Beleidsprioriteiten 1998-1999 – 1217 (1998-1999) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van de heren Maes, Quintelier, Van Mechelen, Malcorps en Bogaert tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Leefmilieu, Natuur, Landinrichting en Landschappen. Beleidsprioriteiten 1998-1999.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 111 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Reuse Herman
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Dehandschutter Lieven
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Devolder Jacques
 Dewinter Filip
 Dielens Fred
 Dillen Marijke
 Doomst Michel
 Dufaux Peter
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Helsen Kathleen
 Hostekint Patrick
 Huybrechts Pieter
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Malcorps Johan

Voorzitter

Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleecx Jef
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement de motie eenparig aan. Ze zal aan de Vlaamse regering worden overgezonden.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Pieter Huybrechts en Wilfried Aers tot besluit van de op 25 november 1998 door de heer Emiel Verrijken in commissie gehouden interpellatie tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren – 1242 (1998-1999) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie van de heren Huybrechts en Aers tot besluit van de op 25 november 1998 door de heer Verrijken in commissie gehouden interpellatie tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 15 leden hebben ja geantwoord ;
 100 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Lootens-Stael Dominiek
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Nieuwenhuysen Luk

Voorzitter

Van Overmeire Karim
 Van Wallegem Roeland
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel

NEEN hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Béghin Jan
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Dehandschutter Lieven
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Devolder Jacques
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dufaux Peter
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Helsen Kathleen
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky

Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement de motie niet aan.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Karel De Gucht, Didier Ramoudt en Jacques Laverge tot besluit van de op 26 november 1998 door de heer Karel De Gucht in commissie gehouden interpellatie tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de beslissing van de federale regering inzake ontwikkelingsprogramma's voor Airbus en de gevolgen hiervan voor het Vlaams Gewest

– 1243 (1998-1999) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie van de heren De Gucht, Ramoudt en Laverge tot besluit van de op 26 november 1998 door de heer De Gucht in commissie gehouden interpellatie tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de beslissing van de federale regering inzake ontwikkelingsprogramma's voor Airbus en de gevolgen hiervan voor het Vlaams Gewest.

De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, ik wil iets toevoegen aan deze met redenen omklede motie. De motie gaat over de verdeling van fondsen door de federale regering die betrekking hebben op Airbus. Een paar weken geleden heb ik hierover geïnterpelleerd in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden. De minister-president was het volledig eens met mijn argumenten voor de stelling dat de beslissing van de federale regering onaanvaardbaar is, omdat het een aantasting van de Vlaamse bevoegdheden is. Het is niet steeds het geval, maar ditmaal waren we het roerend eens.

De vraag rijst welk gevolg het parlement hieraan moet verlenen. Belangrijk is dat de federale regering een wetsontwerp heeft ingediend. Dat is ook de reden waarom ik het woord neem. Dit wetsontwerp, dat nota bene deze namiddag wordt behandeld in de bevoegde Kamercommissie, behelst de vijftiende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1988. Het gaat over sectie 11, over de diensten van de eerste minister, en sectie 32, over het ministerie van Economische Zaken. Hierbij wordt een vastleggingskrediet van 2,053 miljard frank ingeschreven.

Nu kan men terecht opmerken dat dit krediet nog niet betekent dat het geld ook daadwerkelijk wordt verdeeld tussen Vlaanderen, Wallonië en Brussel. In onze interpellatie stelden we dat de verdeling van dit niet onaanzienlijk bedrag waartoe de federale regering heeft beslist, bijzonder sterk in het nadeel van Vlaanderen uitvalt. De Vlaamse regering heeft er trouwens protest tegen aangetekend. Ik meen echter dat de tijd dringt, daar er nu over wordt beslist en de federale regering dicht bij het ogenblik staat dat ze dat bedrag zal verdelen.

Ik zeg dit omdat in onze motie wordt gevraagd dat de Vlaamse regering een bevoegdheidsconflict zou invoeren. Eenmaal dit bevoegdheidsconflict is ingeroepen, staat het de Vlaamse of de federale regering binnen het Overlegcomité vrij om de Raad van State om advies te vragen over het al dan niet stroken met de bevoegdheidsverdeling tussen het regionale en het federale vlak.

Mijnheer de minister-president, ik heb het nog even nagekeken. In het Overlegcomité kunnen zowel de federale regering, de regionale regeringen als het Overlegcomité zelf een dergelijk advies vragen. Daarom acht ik het aangewezen dat we de Vlaamse regering zouden vragen dit bevoegdheidsconflict in te leiden, zodat het kan worden besproken in het Overlegcomité en er een advies over kan worden gevraagd. Zo kunnen we vermijden dat we in de nakende gevaarlijke periode dicht voor de verkiezingen plots worden geconfronteerd met een uitvoeringsbesluit van de federale regering.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer De Gucht, ik wil het volgende antwoorden op uw bedenkingen. Ten eerste hebben we inderdaad de principiële beslissing van 24 juli betwist. Dat heb ik expliciet in de commissie gezegd. Ten tweede heb ik in mijn brief premier Dehaene duidelijk laten weten dat de beslissing niet kon worden uitgevoerd. Op dit ogenblik is die beslissing dus geblokkeerd. Ten derde heeft federaal minister Ylief als gevolg van mijn brief het initiatief genomen om de gewesten samen te brengen. In dit geval bepaalt de wet immers dat er enkel een beslissing kan worden genomen als er een samenwerkingsakkoord is. De onderhandelingen daarover zijn momenteel aan de gang.

Ik heb dus exact dezelfde zorg als de heer De Gucht en de rest van de commissieleden. Ik heb alle nodige stappen gezet om de principiële beslis-

Van den Brande

sing te blokkeren. Nu is het nog de vraag of we al dan niet een samenwerkingsakkoord bereiken. Die sleutel hebben we dus zelf in de hand. Als er geen samenwerkingsakkoord komt, kan de beslissing immers niet worden uitgevoerd. Komt er wel één, dan is dat uiteraard een teken dat we daarmee akkoord gaan.

Mijnheer De Gucht, het nieuwe element dat u aanhaalt, is louter een begrotingswijziging voor 1998 over het vastleggen van het bedrag voor dit programma. Die wijziging spreekt zich uiteraard niet uit over de verdeling van deze middelen over de verschillende gewesten. Daar ligt de kern van de discussie.

Als mocht blijken dat, tegen elke bevoegdheidsverdeling in, er toch uitvoering wordt gegeven aan de federale beslissing van 24 juli, dan zal ik onmiddellijk naar het Overlegcomité en de Raad van State gaan. Bij het Overlegcomité zal ik een belangenconflict inroepen, en bij de Raad van State een bevoegdheidsconflict.

Mijnheer De Gucht, de met redenen omklede motie die nu voorligt, stemt dus niet overeen met de huidige stand van zaken. Om die reden is er geen reden om de motie goed te keuren.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, onze fractie zal in het openbaar de motie van de heer De Gucht goedkeuren.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de minister-president, mijns inziens is de situatie als volgt. Er is een beslissing van de federale regering, waarbij er een verdeling is vastgelegd. U hebt daar protest tegen aangetekend. Dat kan ik uiteraard volledig begrijpen. De beslissing van de federale regering is momenteel echter niet geschorst. Ze bestaat dus nog altijd. Federaal minister Ylief heeft inderdaad een overlegprocedure gestart, maar eigenlijk gebeurt dat post factum. Dat overleg had vóór de beslissing moeten plaatsvinden.

Als nu bovendien het vastleggingskrediet wordt ingeschreven, is er niets dat de federale regering belet vandaag of morgen daadwerkelijk haar beslissing uit te voeren. Ik vrees dat we op dat moment het Overlegcomité zelfs niet meer kunnen bijeenroepen. De federale regering moet dus

erkennen dat ze haar beslissing ten onrechte heeft genomen. Ze moet die beslissing dan ook schorsen.

De voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
50 leden hebben ja geantwoord ;
60 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Reuse Herman
Dehandschutter Lieven
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Devolder Jacques
Dewinter Filip
Dillen Marijke
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Huybrechts Pieter
Keulen Marino
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Malcorps Johan
Penris Jan
Platteau Stefaan
Ramoudt Didier
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sauwens Johan
Stassen Jos
Strackx Felix
Van Aperen Arnold
Van Den Heuvel Ria
Van Dijck Kris
Van Grembergen Paul
Van Lindt Sonja
Van Mechelen Dirk
Van Nieuwenhuysen Luk

Voorzitter

Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dufaux Peter
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Helsen Kathleen
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleckx Jef
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John

Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement de motie niet aan.

STATUUT van het personeel van het algemeen secretariaat van het Vlaams Parlement

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het statuut van het personeel van het algemeen secretariaat van het Vlaams Parlement.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 115 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Béghin Jan
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert

Voorzitter

Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Reuse Herman
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Dehandschutter Lieven
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Devolder Jacques
 Dewinter Filip
 Dielens Fred
 Dillen Marijke
 Doomst Michel
 Dufaux Peter
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Helsen Kathleen
 Hostekint Patrick
 Huybrechts Pieter
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Lootens-Stael Dominiek
 Maes Jacky
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan

Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallegem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement het statuut eenparig aan.

REGLEMENT VAN TOEKENNING van medewerkers aan de voorzitter, aan de leden van het Uitgebreid Bureau, aan de fracties en aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het reglement van toekenning van medewerkers aan de voorzitter, aan de leden van het Uitgebreid Bureau, aan de fracties en aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Begin van de stemming.

Zelfde stemming ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Zie hier het resultaat :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
115 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Becq Sonja
Beerden Georges
Béghin Jan
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Ceysens Patricia
Coens Joachim
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Batselier Norbert
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Reuse Herman
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Dehandschutter Lieven
Delcroix Leo
Demeulenaere Julien
Denys André
Deprez Paul
Desmet Peter

Deswaene Roland
Devolder Jacques
Dewinter Filip
Dielens Fred
Dillen Marijke
Doomst Michel
Dufaux Peter
Dumez Paul
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goos Johnny
Heeren Veerle
Helsen Kathleen
Hostekint Patrick
Huybrechts Pieter
Kenzeler André
Keulen Marino
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Lootens-Stael Dominiek
Maes Jacky
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Penris Jan
Platteau Stefaan
Quintelier Leonard
Ramoudt Didier
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stassen Jos
Strackx Felix
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Aperen Arnold
Van Cleuvenbergen Riet
Van Den Heuvel Ria
Van der Poorten Mark
Van Dijck Kris
Van Eyken Christian
Van Grembergen Paul

Voorzitter

Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Walleghem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement het reglement van toekenning eenparig aan.

RECHTSPOSITIEREGELING van de medewerkers van de voorzitter, van de leden van het Uitgebreid Bureau, van de fracties en van de Vlaamse volksvertegenwoordigers

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de rechtspositieregeling van de medewerkers van de voorzitter, van de leden van het Uitgebreid Bureau, van de fracties en van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, onze fractie is gelukkig met de totstandkoming van de rechtspositieregeling van de politieke medewerkers. We hebben er nauwgezet aan meegewerkt. We zijn blij dat de politieke medewerkers eindelijk

een duidelijk statuut hebben. Het zal ingaan op 1 januari 1999. We hebben echter een opmerking.

Voor de individuele medewerkers van de parlementsleden werd het principe van de loopbaanonderbreking niet behouden. Voor de andere politieke medewerkers is dat wel het geval. Onze fractie aanvaardt de stellingname die terug te vinden is in de nota bij het statuut. We vragen toch, nu het einde van deze regeerperiode in zicht komt, dat men op een bepaald moment het probleem van de loopbaanonderbreking opnieuw zou kunnen bespreken. Dit zou kunnen gebeuren na een evaluatieperiode, die bijvoorbeeld zou ingaan bij het begin van de volgende regeerperiode.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, er was een zeer grote eensgezindheid onder de fractievoorzitters over het statuut van de politieke medewerkers van de fracties, de individuele volksvertegenwoordigers, de voorzitter en de leden van het Bureau. Het is een goede invulling. Ik vraag dan ook dat men dit zou goedkeuren. Dit betekent uiteraard niet dat we een werkstuk voor de eeuwigheid hebben afgeleverd. Ik heb nog opmerkingen gekregen over een aantal zaken die men zou moeten overwegen. Op een bepaald ogenblik zou men een evaluatie moeten doorvoeren. Ik sluit niet uit dat het gepaste ogenblik daarvoor het moment na de verkiezingen is, bij het begin van de nieuwe regeerperiode. Daarover zal men op dat ogenblik moeten oordelen.

De voorzitter : Begin van de stemming.

Zelfde stemming ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 115 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Béghin Jan
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert

Voorzitter

Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Reuse Herman
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Dehandschutter Lieven
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Devolder Jacques
 Dewinter Filip
 Dielens Fred
 Dillen Marijke
 Doomst Michel
 Dufaux Peter
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Helsen Kathleen
 Hostekint Patrick
 Huybrechts Pieter
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Lootens-Stael Dominiek
 Maes Jacky
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan

Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallegem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement de rechtspositieregeling eenparig aan.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1999

- 13 (1998-1999) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 14 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 4 : Ontwerp van decreet
- 17 (1998-1999) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1999

- 13 (1998-1999) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 15 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 19 : Ontwerp van decreet
- 17 (1998-1999) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999

- 1214 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 23

Algemene bespreking (Voortzetting)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1999, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1999 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999.

Aan de orde is de materie Onderwijs en Vorming.

De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, een begrotingsbespreking is steeds een belangrijk moment in een parlementaire democratie. Het is een moment om even achteruit te kijken, maar vooral een moment om vooruit te kijken. Het is een moment om te evalueren in welke mate de begroting van het voorbije jaar correct werd uitgevoerd, en om de nieuwe accenten voor het komende begrotingsjaar te bespreken.

De naakte cijfers spreken niet altijd even sterk tot de verbeelding. In de commissie voor Onderwijs is gelukkig de traditie gegroeid om de begrotingsbespreking te verbreden tot een zeer algemene bespreking van het onderwijsbeleid. Het uitstekende en rijk gedocumenteerde verslag getuigt hiervan.

Zelf heeft onze fractie van de begrotingsbespreking gebruik gemaakt om zeer uiteenlopende vragen over het huidige onderwijsbeleid te stellen. Zo lopen we weliswaar minder in de kijker dan met afzonderlijk ingediende vragen om uitleg in de commissie, waarmee we met een beetje geluk ook nog de pers halen. Onze vragen zijn echter niet minder belangrijk, integendeel. Het kader waarin ze worden gesteld, is ook veel ruimer.

Deze begrotingsbespreking is extra belangrijk omdat ze over de laatste begroting van deze regeerperiode gaat, die bovendien al de kiemen in zich draagt van het onderwijsbeleid tijdens de volgende regeerperiode.

De grootste structurele uitdaging voor ons onderwijs is wellicht hoe we het verst kunnen geraken met zoveel mogelijk mensen. Voor onze fractie is het dan ook evident dat iedereen voldoende aangepaste kansen krijgt om zijn eigen verantwoordelijkheid op te nemen en zijn eigen talenten te ontwikkelen. De gemeenschap moet hiervoor voldoende middelen ter beschikking stellen. De kernvraag van de evaluatie tijdens de begrotingsbespreking moet zijn of de middelen juist werden ingezet. Werden ze ingezet op de juiste domeinen om zo veel mogelijk jongeren en volwassenen een vorming te verschaffen, die hen in staat stelt als persoon in de wereld zelfstandig een eigen levensplan te ontwerpen en te realiseren, in een open relatie met en in dienst van de anderen ?

Daarom zijn we bij deze evaluatie tevreden met een aantal kerndecreten die tijdens deze regeerperiode werden goedgekeurd. Ik denk bijvoorbeeld aan het decreet betreffende de lerarenopleiding van 1996. De opleidingsinstituten hebben een nieuw elan gekregen. Het studiepakket kan door de studenten gerichter worden gekozen in functie van hun interesses en toekomstverwachtingen.

Maar belangrijk voor deze begroting en voor de begrotingen van de volgende jaren blijven de decreten betreffende het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Ik wil niet meer ingaan op de inhoud en het belang van deze decreten voor de kwaliteit van ons onderwijs. Dat hebben we ter gelegenheid van de bespreking van deze decreten gedaan. Ik wil enkel nog even terugkomen op het budgettaire dispuut dat een jaar geleden omtrent deze decreten werd gevoerd. De budgettaire groei die toen is uitgetekend, krijgt nu zijn eerste substantiële vertaling in de onderwijsbegroting. Dat stemt ons tevreden. We zullen ook bij de begrotingsbesprekingen van de volgende jaren nauwlet-

Sarens

tend toezien op de correcte uitvoering van het gesloten akkoord.

Daarom dringt onze fractie er nogmaals uitdrukkelijk op aan dat de aangekondigde studies over de niet-objectiveerbare verschillen tijdig klaar zouden zijn zodat een goed dossier kan worden gevormd bij de opmaak van een volgend regeerakkoord. Maar hierover zal een van mijn collega's het later nog hebben.

De voorliggende begroting bevat een aantal zeer positieve elementen. Ten eerste stijgt de begroting met 3,2 miljard frank of 1,3 percent tegenover vorig jaar. De discussie of dit genoeg is, is uitzichtloos. Of we in Vlaanderen genoeg aan onderwijs besteden in vergelijking met de ons omringende landen is een eindeloos debat. Daarenboven loopt elke vergelijking meestal mank, omdat de factoren die in aanmerking worden genomen om te vergelijken vaak verschillen. Eigenlijk kan men aan onderwijs nooit genoeg middelen besteden, al moet men er rekening mee houden dat het globale budget van de gemeenschap beheersbaar moet blijven in de toekomst.

Ten tweede stijgen de werkingsmiddelen van de basisscholen met 1,6 miljard frank tegenover 1998 als gevolg van het Tivoli-akkoord. Daarmee wordt een concreet antwoord gegeven op een reeds lang levende vraag vanuit het basisonderwijs.

Ten derde wordt voor het project zorgverbreding in meer middelen voorzien. De inzet van deze middelen is zeer belangrijk om de sociale kloof zoveel mogelijk te dichten en de CVP-doelstelling, namelijk met zo veel mogelijk mensen zo ver mogelijk geraken, waar te maken.

Ten vierde wordt de gesloten enveloppe van de hogescholen structureel verhoogd met 585,5 miljoen frank. In het kader van het beheersbaar houden van de middelen werd in het hogeschoolonderwijs een gesloten enveloppe ingevoerd. In de hogescholen vraagt men zich trouwens nog steeds af waarom zij de eer hadden dit als eerste te mogen of te moeten uitproberen. Een gesloten enveloppe wakkert de creativiteit natuurlijk aan omdat men moet rondkomen met de toebedeelde middelen. Het carcan kan echter ook zo eng zijn dat het te knellend wordt. Deze toestand is voor de hogescholen nu aangebroken, omdat de aantrekkingskracht van het geboden onderwijs bij de leerlingen secundair onderwijs blijkbaar blijft stijgen. Ook de komende jaren moet het financieringsmechanisme

van de hogescholen in zijn totaliteit worden geëvalueerd.

Ten vijfde worden de studietoelagen voor de studenten in het hoger onderwijs in het academiejaar 1999-2000 geïndexeerd met 2 percent. De sociale toelagen die worden toegekend aan de sociale hogescholen, worden verhoogd tot 4.500 frank. Hiermee bereiken de hogescholen zeker nog niet het niveau van de universiteiten, maar de kloof wordt toch wat gedicht.

De opgesomde positieve punten zijn niet limitatief, maar naar aanleiding van de voorbije opmerkingen wil ik toch enige bedenkingen maken met het oog op de toekomst. Als ik in het begin van mijn betoog heb gesteld dat de besteding van de onderwijsmiddelen ertoe moet leiden dat we met 'zo veel mogelijk mensen zo ver mogelijk moeten geraken', dan houdt dit een belangrijk programma-punt in voor de volgende regering of misschien regeringen.

Ten eerste zijn we het als politici aan de maatschappij verplicht te onderzoeken of er nog drempels zijn naar het onderwijs voor zowel leerplichtigen als volwassenen. Deze vraag rijst specifiek voor de doorstroming naar het hoger onderwijs. Ten tweede moeten we onderzoeken of er drempels zijn en welke die dan zijn. Ten derde moet worden nagegaan hoe we die drempels, met het geld dat we aan onderwijs besteden of met andere middelen, kunnen wegwerken. Ten vierde moeten we onderzoeken hoe we de idee van permanente vorming, ook als onderdeel van de beroepsloopbaan, vanuit de overheid kunnen ondersteunen, ook budgettair.

Collega's, ik vermeld hier even een recent onderzoek van het Centrum voor Sociaal Beleid van de Ufsia van de hand van mevrouw Barbara Tan met de titel 'Blijvende sociale ongelijkheden in het Vlaamse onderwijs'. Het onderzoek is in zijn conclusies nogal streng, en vooral ongenueanceerd duidelijk. Er staat met name: 'Wellicht nog belangrijker is de vaststelling dat ook het meer recente beleid dat gericht is op de afbouw van sociaal-culturele barrières in belangrijke mate heeft gefaald. Ondanks de ingrijpende wijzigingen in de interne structuur en in de pedagogische inhoud van het onderwijssysteem – hervorming van het hoger onderwijs, vernieuwd secundair en lager onderwijs, projectintegrerend onderwijs en dergelijke – blijft het risico op schoolvertraging vooral voor kinderen uit lagere sociale categorieën zeer hoog.'

Sarens

Het voorbije decennium is hard gewerkt aan het slopen van sociale drempels op elk niveau. Maar misschien volstaat dit niet. Misschien zal het zelfs nooit volstaan. Dit lijkt me voor de komende zittingsperiode het belangrijkste agendapunt. Het wordt immers tijd om de mensen te velde rustig de kans te geven om de voorbije decreten degelijk in te vullen. Laten we onszelf na al de structurele veranderingen die decretaal zijn aangebracht, de kans geven om vanuit een algemene visie het hele onderwijsbeleid op zijn sociaal effect te evalueren. Mij lijkt dit een uiterst interessante uitdaging voor morgen.

Mijn fractiegenoten zullen straks nog over diverse concrete punten het woord voeren. Mijn betoog was bedoeld als evaluatie en als aanzet naar een volgende begroting. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik denk dat alle sprekers in hun aanhef wel zullen zeggen dat hun betoog bedoeld is als evaluatie van en vooruitblik op de komende zittingsperiode. Dit is ook voor mijn betoog het geval.

Het is in ieder geval een feit dat de verschillende ministers van Onderwijs van de voorbije jaren over zichzelf en hun decreten hebben laten spreken. Maar dat deze decreten inhoudelijk hoogvliegers waren, heeft de VLD steeds in twijfel getrokken. Zoals minister Van den Bossche destijds in zijn toelichting bij het decreet secundair onderwijs verklaarde, is het misschien correct dat er eerst kaders moeten zijn vooraleer de inhoud erin kan worden gegoten. Het onderwijsbeleid van de voorbije jaren geeft ons echter de indruk dat bijna uitsluitend kaders werden gecreëerd en dat de inhoud volledig wordt overgelaten aan de volgende minister van Onderwijs.

Ook in de laatste begroting zijn geen opvallende bijstellingen terug te vinden. Zeker op het vlak van onderwijs beschouwt de Vlaamse regering haar taak als volbracht. De VLD is op dat vlak nochtans uitgesproken vragende partij om een en ander bij te sturen, ook met betrekking tot de financiële middelen. Onze partij stelt onomwonden dat besparingen in het onderwijs niet hoeven en zelfs niet kunnen. We vinden wel dat er meer inspanningen moeten komen om herschikkingen mogelijk te maken en overlappingsen uit te sluiten. Deze over-

lappingsen zijn immers energie- en geldverslindend. Dit valt te betreuren omdat er nog zoveel noden blijven bestaan.

Door geen aanstalten te maken om deze overlappingsen in eerste instantie te inventariseren en vervolgens uit te schakelen, getuigt deze begroting uiteindelijk van een conservatieve visie op onderwijs en samenleving. Een samenleving evolueert immers en derhalve moet het onderwijs mee evolveren. Maar dit zal niet lukken door al het bestaande te laten zoals het is en daarnaast nog wat anders te creëren. Dit schept enkel onduidelijkheid en verwarring. Ik geef slechts twee voorbeelden. In de sector van de leerlingenbegeleiding bestaan tientallen organisaties en instellingen naast elkaar, zowel in de sector onderwijs als in de sector welzijn. Ze houden zich allemaal met ongeveer dezelfde problematiek bezig. Een tweede voorbeeld is de historisch gegroeide, maar stilaan voorbijgestreefde nettenstructuur en het gebrek aan stimulansen om die te doorbreken.

Mijnheer de minister, beste collega's, het streven naar netoverschrijdende samenwerking en het overstijgen van de geld- en energievervlindende netten met respect voor vrije keuze, zal wellicht een van de grote uitdagingen voor de volgende Vlaamse regering vormen. Ouders, leerkrachten en leerlingen zijn klaar om de historisch gegroeide, maar ondertussen bijna anachronistische nettenstructuur naast zich neer te leggen. Ze kiezen vandaag een school op basis van kwaliteit. Wat deze kwaliteit inhoudt, kan verschillen naargelang de verwachtingen van de ouders en de talenten van het kind.

Een goede school probeert zoveel mogelijk talenten, die in elk kind aanwezig zijn, te detecteren en te ontwikkelen. Een goede school is een school waar een kind zich goed voelt en zich kan ontwikkelen tot een tevreden, mondige en geëngageerde volwassene. Een goede school heeft niets te maken met de aard van de inrichtende macht van de school. Als naast de ouders, leerkrachten en leerlingen, nu ook de politici dit nog willen aanvoelen, dan kan in de volgende jaren wellicht een nieuw hoofdstuk aan de geschiedenis van het Vlaams onderwijs worden toegevoegd.

Beste collega's, veel van wat misloopt in de maatschappij, wordt op rekening van het falend onderwijs geschreven. Dit is slechts gedeeltelijk terecht. Het Vlaams onderwijs scoort goed volgens de OESO-normen. Goede leerlingen met een stabiel karakter hebben in Vlaanderen niet te klagen. Zwakke en ook middelmatige leerlingen die zich

Vanderpoorten

makkelijk laten beïnvloeden en geen motiverende thuis achter zich hebben staan, vallen echter te gemakkelijk tussen de mazen van het net. Daar valt nog aan te werken. Deze verschillen vallen niet toevallig samen met de verschillende onderwijsvormen.

Hoe jongeren in één of andere onderwijsvorm terechtkomen, heeft dan weer te maken met weinig deskundige en gemotiveerde studiebegeleiding en -oriëntering, met het watervalstelsel of met de mentaliteit van de ouders die wensen dat hun kind zo hoog mogelijk mikt. Mede daarom betreurt de VLD dat het Vlaamse beleid nalaat om de leerling en niet de structuur centraal te stellen. In alle betogen van de voorbije jaren hebben we er nadrukkelijk op gewezen hoe belangrijk deze centrale plaats voor de leerling is. Voor ons is dit evident. De minister van Onderwijs en zijn collega's van de Vlaamse regering dachten daar vaak niet helemaal hetzelfde over. De VLD heeft er in de voorbije jaren met haar kritiek op het onderwijsbeleid altijd op gehamerd dat de kern van dit beleid de aandacht voor het kind in het algemeen, en de aandacht voor het welzijn en het belang van het kind in het bijzonder, moet zijn.

De VLD pleit daarom voor een verhoging van de instapleeftijd van kleuters tot drie jaar. We vragen dit niet zomaar, zoals de minister van Welzijn heeft gesuggereerd, maar omdat dit pedagogisch en ontwikkelingspsychologisch beter is. Peuters van tweeënhalf jaar zijn dikwijls meer op zichzelf gericht dan kleuters van drieënhalf. Ze hebben daarom veel meer behoefte aan heel individuele aandacht en verzorging. Nu wordt dit onderzocht in wetenschappelijke studies. Ik hoop dat deze zich niet zullen beperken tot de financiële consequenties van het verhogen van de instapleeftijd.

Uiteraard dient te worden gezorgd voor goede en betaalbare opvang voor kindjes die nog niet naar school kunnen gaan. Kleuterjuffen hebben natuurlijk hun uiterste best gedaan om deze kleintjes op te vangen, maar de goedkope opvang die de kleuterschool vandaag is, en de geïmproviseerde opvang die spontaan is gegroeid, mogen nooit een alibi zijn om de tweeënhalfjarigen in een voor hen te weinig beschermende omgeving achter te laten.

Dit is te essentieel voor hun groei naar zelfverzekerde jongeren. Om dezelfde reden, namelijk het welzijn en het belang van de jongeren, heeft de VLD zich ook verzet tegen de toelatingsproeven arts en tandarts en tegen de manier waarop de

CLB's werden hervormd. Wij hebben gepleit voor inspraak van de leerlingen op alle secundaire scholen. Wat dit laatste betreft was ons pleidooi zeker niet uitsluitend gericht op de leerlingenraad als doel op zich, maar wel als middel om te leren leven in een democratische gemeenschap. De leerlingenraden moeten, zeker in het BSO, sterk worden gestimuleerd. Dit parlement – en vooral de VLD-fractie – wacht intussen de goedkeuring van het decreet op de leerlingenparticipatie met ongeduld af. Het probleem van het zittenblijven en van het watervaleffect in het onderwijs heeft evenzeer onze speciale aandacht getrokken. De VLD gelooft absoluut niet dat meer wiskunde in de tweede graad het probleem zal oplossen. Daarom kan de VLD zich niet scharen achter deze ongemotiveerde afschrikkingsmethode.

De VLD is voorstander van een brede algemene vorming in het hele secundair onderwijs met een geleidelijke specialisatie in – hoofdzakelijk – de derde graad. Binnen die algemene vorming moet uiteraard voldoende aandacht zijn voor talen en wiskunde, maar ook voor bijvoorbeeld sport, cultuur en burgerzin. Uit OESO-cijfers blijkt overigens dat Vlaanderen reeds zeer hoog scoort voor wat aantal uren wiskunde in het ASO betreft. De VLD meent overigens dat het aantal zittenblijvers wel eens zou kunnen toenemen: wiskunde is nu al een struikelblok voor velen, en ouders en hun 14-jarige zoon of dochter zullen op basis van een uur-tje wiskunde meer eerder kiezen voor TSO.

Juiste oriëntering van leerlingen is wel iets moeilijker en intensiever dan simpelweg het aantal uren wiskunde verhogen. Juiste oriëntering is in de eerste plaats een kwestie van juiste mentaliteit bij ouders en van juiste begeleiding door leerkrachten en PMS – nu CLB. De VLD is er eerder voorstander van om de bestaande schotten tussen studievormen af te schaffen en in de plaats daarvan een open systeem van studierichtingen te plaatsen. De psychologische barrière tussen bijvoorbeeld ASO en TSO zal op die manier worden afgebouwd. Ouders en kinderen zullen minder druk ondervinden om zo hoog mogelijk te mikken en de studiekeuze zal op een meer ontspannen manier kunnen plaatsvinden, los van allerlei vermeende motivaties.

Is het niet eigenaardig dat in een tijd waar iedereen de mond vol heeft over kinderrechten en een school waar de leerling centraal staat, een belangrijk gegeven als studiekeuze wordt bijgestuurd door een maatregel die getuigt van een bij uitstek autoritaire en competitieve geest?

Vanderpoorten

De voorbije weken werd het geweld op school op een pijnlijke manier in de kijker geplaatst. Vorig jaar werd in de commissie voor Onderwijs een hoorzitting georganiseerd over dit thema. Toen werden een aantal problemen gesignaleerd en pijnpunten blootgelegd. Ondanks het plan van de minister vrees ik dat met het geleverde werk van de specialisten tot op heden weinig rekening is gehouden. Lerarenopleidingen specifiek voor BSO en kleinere klassen zijn essentieel bij probleemjongeren, want ook het probleem van geweld bij jongeren heeft voor een deel te maken met zich goed voelen op school en in de samenleving. Deze problematiek is te complex om in het kader van een begrotingsbespreking aan bod te laten komen. De VLD wil de minister hierover over enkele weken graag interpellieren en vernemen welke concrete plannen hij heeft.

Omwille van deze en andere bestaande problematieken, vooral in het secundair onderwijs, waarmee in de eerste plaats leerkrachten worden geconfronteerd, pleit de VLD onomwonden voor een bijsturing van het decreet op de lerarenopleiding dat al twee jaar bestaat, vooral voor de opleiding van de leraren secundair onderwijs. Parallel met de beroepsprofielen en de functiebeschrijvingen moeten de opleidingen opnieuw worden geprofileerd en geherstructureerd. De verhouding tussen de opleidingen aan de hogescholen en de universiteiten moet opnieuw worden bestudeerd.

De maatschappelijke functies van het onderwijs, zoals jonge mensen creatief en zelfstandig met de cultuurproducten leren omgaan, verplichten meer dan ooit tot een doordachte reorganisatie en herdefiniëring van de onderwijsopdracht. De maatschappelijke ontwikkelingen en veranderingen binnen de jeugdcultuur verplichten tot een verruiming van de verantwoordelijkheden van de leerkracht. De leerkracht moet zich niet alleen kritisch maar ook begrijpend opstellen ten aanzien van de ontwikkelingen of situaties die de dagelijkse leefwereld van jonge mensen beïnvloeden en die het hen niet altijd gemakkelijk maken. Onderwijs opereert immers niet in maatschappelijk niemandsland.

De gewenste attitudes zijn sterk uitgebreid in vergelijking met vroeger, niet alleen de vakinhoudelijke en pedagogische capaciteiten zijn van belang. Dat kwam gisteren bij de bespreking van de beroepsprofielen al uitgebreid aan bod. Voor de VLD moeten scholen zelf de mogelijkheid krijgen om leerkrachten op een flexibele manier in te passen in hun structuur, zowel wat vakken als uren

betreft. Scholen moeten de mogelijkheid krijgen zelf de opdracht van de leerkracht, die zeer specifiek kan zijn naargelang het profiel van de school, uit te werken.

De leerkracht doet zoveel meer dan lesgeven : de coördinatie tussen vakken, het organiseren van buitenschoolse en naschoolse activiteiten, de opvang van probleemleerlingen, het uitwerken van nieuwe evaluatiemethoden, het bijstaan van de directie in de managementopdracht, enzovoort. Scholen moeten ruimte krijgen om leerkrachten, voor korte of langere tijd, permanent of periodiek, voor enkele uren klasvrij te maken om zich bijvoorbeeld te kunnen voorbereiden op een nieuwe taak of opdracht. De leerstofgerichte onderwijsoriëntatie heeft plaatsgemaakt voor leerlinggerichte onderwijsoriëntatie. Leerkrachten moeten leerlingen begeleiden in hun ontwikkeling om een plaats te kunnen innemen in de samenleving. Inzicht in leerstof is belangrijker geworden dan louter reproductieve kennis.

Belangrijke onderwijsdecreten liggen te wachten : het decreet op het OSP, op de universiteiten, op het volwassenenonderwijs en het levenslang leren. Er is nog zeer veel werk aan de winkel, misschien meer dan ooit. Immers, al wat gebeurt of niet gebeurt, of verkeert loopt in onze samenleving vindt zijn weerslag op onze scholen. Daar zijn wij en vooral u, mijnheer de minister, mee verantwoordelijk voor. (*Applaus bij de VLD en de VU*)

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en mijnheer de minister, collega's, de vorige sprekers hebben het al gezegd : vandaag bespreken we de laatste onderwijsbrief en -begroting van deze regeerperiode. Dit is een goed moment voor een balans van de inspanningen van de voorbije jaren en een blik in de toekomst.

Algemeen beschouwd mogen we gerust zeggen dat het goed gaat met het Vlaamse onderwijs. Een enquête heeft dat onlangs duidelijk aangetoond. De Vlaamse scholieren van het secundair onderwijs scoren bijzonder goed op de internationale wiskunde- en wetenschapstests. Ook onze leerlingen van het beroeps onderwijs behaalden uitstekende resultaten op de tweejaarlijkse Europese wedstrijd Euroskills. We hebben een van de hoogste participatiegraden aan het onderwijs. Vandaag is meer dan de helft van de negentienjarigen in Vlaanderen terug te vinden in het hoger onderwijs. Dat zijn gegevens waar men niet naast kan kijken.

Swinnen

Maar deze successen gelden helaas niet voor iedereen. Ondanks de sterke toename van de scholingsgraad, is de voorbije twintig jaar de kloof tussen hogere en lagere klassen nauwelijks verminderd, terwijl dit wel het geval is voor de kloof tussen jongens en meisjes. Meisjes en jongens participeren nu in ongeveer gelijke mate aan het hoger onderwijs, maar kinderen van hooggeschoolde ouders participeren bijna vier keer meer aan hoger onderwijs dan kinderen van laaggeschoolden. Het feit dat de sociaal ongelijke deelname vrijwel ongewijzigd is gebleven, is des te erger omdat het belang van het behaalde onderwijsdiploma is toegenomen. Wie vandaag geen diploma hoger secundair onderwijs bezit, wordt al als laaggeschoold beschouwd en heeft veel meer kans om werkloos te worden en te blijven. Bovendien wijst empirisch materiaal erop dat steeds minder de inkomenspositie of het arbeidsstatuut van de ouders, maar wel hun onderwijsniveau en geschooldheid bepalend zijn voor de onderwijsparticipatie van de kinderen. Het risico om in een vicieuze cirkel terecht te komen, is bijzonder groot.

Het is niet zo dat het onderwijs niets kan doen om de sociale ongelijkheden te verkleinen. Uit onderzoek blijkt dat de schoolgemeenschap wel degelijk een invloed heeft op de leerprestaties van de leerlingen, en dat school lopen vooral bij kinderen met een lage sociaal-economische achtergrond het meeste effecten oplevert. In een onderzoek van de VUB is dat onlangs nog aangetoond. Meteen werd in dat onderzoek ook het nadelige effect van onze te lange schoolvakanties vastgesteld. Hoewel het beslist niet eenvoudig is om het ongelijkheidsprobleem uit de wereld te helpen, kan onderwijs toch een belangrijk verschil maken. Het mag voor het onderwijs evenwel geen vrijblijvende mogelijkheid zijn om dit probleem aan te pakken. Het is zijn maatschappelijke plicht om dat te doen.

De gemeenschap investeert veel in het onderwijs. Ook de heer Sarens heeft dat benadrukt. In het Vlaamse overheidsbudget is het aandeel van onderwijs goed voor 43 tot 45 percent. Deze inspanning bleef de voorbije jaren vrij stabiel. Dat aandeel is ongeveer gelijk aan het gemiddelde in Europa en in het geheel der OESO-landen. Wat ons betreft, moet deze inspanning nog worden opgedreven. Het onderwijs moet nog beter in staat worden gesteld zijn maatschappelijke opdracht waar te maken. Uiteraard mag een budgetverhoging voor onderwijs niet worden doorgevoerd zonder rekening te houden met de behoeften van andere sectoren. Dat zou al te gemakkelijk zijn.

Voor ons is onderwijs een onderdeel van een breder maatschappelijk project, waaraan ook andere maatschappelijke sectoren een belangrijke bijdrage kunnen leveren. Op termijn kunnen immers enkel volgehouden inspanningen en een doelgerichte samenwerking op meerdere maatschappelijke terreinen, zoals onderwijs, tewerkstelling, welzijn, gezondheidszorg, cultuur, huisvesting, enzovoort, de marginalisering, uitsluiting en maatschappelijke integratie bevorderen. Onderwijs moet dat niet alleen oplossen. Maar het neemt wel een sleutelpositie in bij het creëren van kansgelijkheid. Onderwijs moet zich van deze centrale rol ook goed bewust zijn.

We willen niet zeggen dat er in het verre en nabije verleden geen inspanningen voor onderwijs zijn gebeurd. Er werden heel veel initiatieven genomen. Maar ondanks de inspanningen waarvoor we respect hebben, kunnen we alleen maar vaststellen dat de ongelijkheid van kansen in het onderwijs nog steeds een groot probleem is. Om iedereen gelijke kansen te geven om volop gebruik te maken van het onderwijs, zijn er maatregelen nodig op twee vlakken. Op materieel vlak moet het onderwijs voor de duur van de leerplicht in principe kosteloos zijn. Op cultureel vlak moet de kloof tussen school- en thuissituatie worden overbrugd.

Wat de financiële aspecten betreft, hebben we lange tijd gedacht dat de grondwettelijk gegarandeerde kosteloze toegang tot het leerplichtonderwijs voldoende was om ouders geen financiële kopzorgen meer te bezorgen om hun kinderen school te laten lopen. Het recente rapport van de Ufsia toont aan dat we beter moeten toezien op de kosten die nog ten laste van de ouders vallen. Ik denk dan aan de kosten voor schoolbenodigdheden, uitstapjes, sportuitrusting, zwemlessen, enzovoort. Voor sommige ouders met een laag inkomen is dit een te zware opgave. Hoe moeilijk de financiële situatie van het gezin ook is, men wil niet dat de kinderen voor hun klasgenootjes moeten onderdoen. Bovendien gaat het meestal om kosten voor zaken zoals schoolreizen, toneelvoorstellingen, sportbeoefening en tijdschriften, die de culturele afstand kunnen helpen overbruggen. Problemen van financieel-materiële aard mogen niet worden onderschat en verdienen onze bijzondere aandacht. Een eerste belangrijke stap om de kosten voor de ouders zoveel mogelijk te beperken, werd in het decreet betreffende het basisonderwijs gezet. In dit decreet werd het begrip 'kosteloze toegang' duidelijker omschreven en werd in een klachten- en sanctieprocedure voorzien.

Swinnen

Scholen zullen dus niet meer ongestraft allerlei kosten kunnen afwentelen op de ouders. Tot nu toe is deze maatregel echter beperkt tot het basisonderwijs terwijl dit evenzeer in het secundair onderwijs wenselijk is.

Een tweede essentiële maatregel was de gevoelige verhoging van de werkingsmiddelen, zodat scholen beter in staat zijn om zelf meer schoolkosten op zich te nemen. Een volgende stap is de studie over de objectiveerbare verschillen waarvan nu de eerste fase werd opgestart. De studie wil nagaan of de financieringsmechanismen voor het onderwijs de juiste zijn. Uiteindelijk zal deze studie moeten leiden tot het vaststellen van een gelijke en voldoende financiële basis voor elk kind. Daarbovenop moet naargelang de objectieve verschillen een eveneens toereikende surplus worden toegekend.

De discussie over de gelijke financiële behandeling van elk kind en de objectieve verschillen die een extra financiering verantwoorden, zal men ook moeten voeren voor de internaatsleerling van zowel het gewoon als het buitengewoon onderwijs. Om te vermijden dat de internaten van het vrij onderwijs inmiddels onbetaalbaar worden voor minderbegoede leerlingen, wordt nu al in bijkomende middelen voorzien. Daarnaast zullen we erover moeten blijven waken dat er geen nieuwe kosten bijkomen of dat de bestaande te hoog oplopen.

Zo blijken bijvoorbeeld de vervoerskosten momenteel een grote hap weg te nemen uit het budget van de ouders. Daarom moet het onderwijs volop medewerking verlenen aan het onderzoek naar wat in verband met gratis openbaar vervoer voor kinderen jonger dan twaalf het best kan worden gerealiseerd. Ook de kosten voor de voor- en naschoolse opvang moet men zo laag mogelijk houden zodat minderbegoede leerlingen er eveneens terecht kunnen.

In het hoger onderwijs wegen de kosten uiteraard zwaarder door en zijn de tegemoetkomingen van de overheid via studietoelagen en sociale voorzieningen van groot belang. Het Vlaamse studiebeurzenstelsel is fundamenteel goed omdat het een gezond evenwicht heeft bereikt tussen selectiviteit en universaliteit. Dat neemt niet weg dat men het stelsel blijvend op zijn doelstellingen moet toetsen. Wanneer we het moeten veranderen, zullen we steeds goed de gevolgen van de aanpassingen moeten nagaan, en vooral welk effect ze heb-

ben op de participatie van studenten uit de laagste sociale groepen.

We hebben dus goedbedoelde ideeën, en die hebben we trouwens in een resolutie vertaald. We mogen echter niet de fout begaan ze te allen prijze te willen realiseren zonder een duidelijk zicht op mogelijke consequenties. Daarom is het belangrijk dat er nu een wetenschappelijke studie over de studiekosten en de onderwijsparticipatie van de sociaal lagere klassen aan het hoger onderwijs werd besteld.

Een aantal voor de hand liggende aanpassingen werd nu reeds doorgevoerd. Zo is er de indexering van de bedragen. Hoe vanzelfsprekend dit ook mag lijken, ze is in het verleden lang niet altijd doorgevoerd. Pas tijdens deze zittingsperiode werden de studietoelagen voor het hoger onderwijs jaarlijks geïndexeerd. Eveneens vanaf dit academiejaar wordt de indexering automatisch toegepast. Omdat de huidige minimumgrenzen erg laag liggen, werden deze grenzen voor het hoger onderwijs met 10 procent opgetrokken, zodat meer studenten uit minderbegoede gezinnen een volledige studietoelage kunnen krijgen. Vanaf dit schooljaar wordt ook meer het vermoedelijk inkomen van het aanvraagjaar gebruikt om de studietoelage te berekenen.

Ook het belang van de sociale voorzieningen mag niet worden onderschat. De hogescholen hebben op dit vlak een grote achterstand ten opzichte van de universiteiten. In het HOBU-decreet werd voor het eerst een bedrag per student voor sociale voorzieningen ingeschreven. Dit bedrag lag echter beduidend lager dan wat aan de universiteiten werd toegekend. Vorig jaar werd het bedrag voor de hogescholen reeds verhoogd, zodat de kloof al iets kleiner werd.

Het verheugt ons bijzonder dat ook dit jaar een inspanning werd geleverd om die kloof nog verder te verkleinen. Het zal de VZW's en sociale voorzieningen meer ruimte geven om zinvolle initiatieven te nemen. Hiermee is de kloof van tweederde tot de helft teruggebracht. Maar ook die helft zal in de toekomst nog verder moeten worden weggewerkt. Tot zover een aantal maatregelen op financieel vlak.

De maatregelen om de culturele kloof te dichten zijn wellicht nog belangrijker. Op grond van de sociaal-culturele situatie en het gebrek aan aspiratie van de laagste sociale klassen blijkt in het onderwijs immers een verdoken selectiemechanisme te bestaan. Het wegwerken van sociaal-culture-

Swinnen

le drempels is uiteraard veel moeilijker dan het neerhalen van financiële hindernissen.

Hoe moeilijk ook, het overbruggen van de cultuurkloof is noodzakelijk. Daaraan moet reeds bij de start in het onderwijs worden gewerkt. Naar school gaan vraagt een grote aanpassing van alle kinderen, maar vooral van kinderen van wie het thuismilieu verder verwijderd is van de schoolcultuur. Wanneer de aanpassing aan het schoolleven moeilijk verloopt, is de kans groot dat de slechte start van de schoolloopbaan mettertijd uitmondt in het overdoen van een jaar. Bijzonder kwetsbaar zijn hierbij de kinderen uit arbeiders-, migranten- en ontwrichte gezinnen. Daarom moet men er van in het basisonderwijs voortdurend op bedacht zijn om deze leerlingen bij hun aanpassing te helpen en hen motiveren om hun begaafdheden maximaal te ontplooiën en te valoriseren.

De eindtermen zijn in die zin een belangrijk instrument van de overheid om de kansen op gelijkheid te bevorderen. Via de eindtermen worden nu gelijke verwachtingen aan alle leerlingen gesteld. Rekening houdend met hun beginsituatie, maar ongeacht hun sociale of etnische afkomst, geslacht of overtuiging, moet de school ervoor zorgen dat de minimumdoelstellingen door het overgrote deel van de leerlingen worden bereikt. In hoeverre de school de vooropgestelde doelstellingen van de eindtermen behaalt, wordt nagegaan door de inspectie. Met de verslagen van de schooldoorlichtingen moet echter voorzichtig worden omgegaan. Ze moeten vooral worden beschouwd als een instrument dat scholen helpt om de kwaliteit te verbeteren. Die kwaliteit wordt niet enkel bepaald door de meetbare resultaten van de leerlingen. Kwaliteit heeft ook te maken met het proces dat leerlingen hebben doorlopen. Daarvoor mag men niet enkel kijken naar de resultaten, maar moeten ook de startsituatie en de omgevingsfactoren in rekening worden gebracht. Bovendien mag men niet vergeten dat in onze scholen ook aandacht wordt besteed aan het bijbrengen van niet-meetbare zaken, zoals waarden.

Wij zijn bijgevolg geen voorstanders van enge kwaliteitsvergelijkingen in de vorm van centrale examens of ranglijsten van scholen. Gelukkig is daar in Vlaanderen nog geen sprake van, maar wij vormen binnen de OESO wel een van de weinige uitzonderingen. We zijn ons ervan bewust dat de internationale en misschien ook de binnenlandse druk toeneemt, maar vinden dat daaraan niet mag

worden toegegeven. Het openbaar maken van gegevens over scholen mag er geenszins toe leiden dat rangschikkingen kunnen worden opgemaakt, want dit zou de weg openen naar een nog selectiever onderwijs en een nog meer duale maatschappij. Duidelijke gelijke doelen voor iedereen vooropstellen is een eerste vereiste. Maar om het mogelijk te maken dat vrijwel iedereen die doelen kan bereiken, is voor sommige groepen een andere aanpak nodig.

Het onderwijsvoorrangsbeleid en de zorgverbredingsprojecten steunen terecht op de volgende pijlers: het leren omgaan met sociaal-culturele diversiteit; voorbereiding van de sociale werkelijkheid buiten en na de school; taalvaardigheidsonderwijs; preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden; en het verbeteren van het contact met ouders en de buurt. Scholen die voldoen aan de criteria van de doelgroep leerlingen en de extra inspanningen voor de doelgroepen op deze vijf terreinen, krijgen extra lestijden en ondersteuning voor hun project.

We blijven deze projectmatige aanpak steunen omdat scholen hierbij moeten aantonen dat ze hun engagement ten aanzien van de doelgroep ernstig nemen. Het is evenwel wenselijk dat de extra lestijden voor een periode van twee jaar worden toegekend, zodat enige continuïteit mogelijk wordt. Dat is dit schooljaar trouwens al gebeurd.

In principe moeten alle scholen die aan de voorwaarden voldoen, over extra lestijden kunnen beschikken. Hopelijk kunnen alle rechtmatige aanvragen worden beantwoord met het bijkomend budget van 100 miljoen frank. Zolang de middelen effectief worden aangewend voor het bevorderen van een optimale deelname aan het onderwijs van de doelgroepen, zijn ze immers verantwoord. De extra middelen mogen echter geenszins dienen om zwakke scholen kunstmatig in leven te houden. Naar deze scholen zouden immers de sociaal zwakke leerlingen kunnen worden gedraineerd. Dit systeem zou immers de dualisering tussen zwakke en sterke groepen in de samenleving nog doen toenemen. In die context moet ook het non-discriminatiebeleid beter begrepen en ondersteund worden.

Het fenomeen van de concentratiescholen is historisch gegroeid. Ondanks de inzet van deze scholen die we ten zeerste waarderen, is de situatie heel moeilijk. We kunnen er niet om heen dat die scholen niet de meest optimale manier zijn om integratie tot stand te brengen. Vanuit onze bezorgdheid om dualisering te vermijden, steunen we

Swinnen

de voortzetting van het non-discriminatiebeleid in het basis onderwijs en secundair onderwijs. We zijn ook bijzonder verheugd dat dat beleid wordt ondersteund door het project Vlaggen en Wimpels, dat loopt in samenwerking met de Koning Boudevijnstichting, het Centrum voor Amateurkunsten en het Steunpunt Intercultureel Onderwijs.

Wellicht kan ook een gratis en goedgeorganiseerd openbaar vervoer in de steden voor mintwaalfjarige de spreiding van migrantenkinderen vergemakkelijken. Naast het versterken van de kwaliteit van het onderwijs aan de basis om de sociaal-culturele achterstand van kansarme kinderen weg te werken, moet er ook worden gewerkt aan een betere doorstroming via structurele maatregelen en aan een doelgroepenbeleid. Heel recent werden twee decreten goedgekeurd die meer garanties bieden voor een betere oriëntering van de leerling: het al eerder geciteerde decreet secundair onderwijs en het decreet over de centra voor leerlingenbegeleiding.

Los van de algemene doelstellingen van deze decreten voert de overheid al langer een beleid dat specifiek de doorstroming van kansarmen en minderheden beoogt. Binnen het migrantenbeleid in het secundair onderwijs ligt de focus op een verbeterde doorstroming van migranten. Vele migranten komen immers onterecht in het beroepsonderwijs terecht. Vaak komen ze daar al in het eerste jaar via de 1B-klas terecht. Door een verbeterde onderwijsaanpak en mentoring worden deze jongeren ertoe aangezet te kiezen voor ASO, KSO of TSO, en worden ze beter begeleid. Uiteraard doet dat hun kansen voor deelname aan het hoger onderwijs toenemen.

Het migrantenbeleid in de PMS-centra is eveneens gericht op doorstroming. Sinds 1996 moeten de PMS-centra die extra middelen krijgen, werken rond een verbeterde instroom in het secundair onderwijs, om te vermijden dat migranten en kansarmen automatisch instromen in 1B. De PMS-centra werken daartoe samen met de basisscholen aan een verbeterde begeleiding. Hierdoor verlaten meer kinderen het basisonderwijs met een attest. Bovendien werken de PMS-centra samen met de secundaire scholen aan een verbeterde opvolging, zodat deze kinderen in het secundair onderwijs beter georiënteerd worden.

In het secundair onderwijs zouden echter meer zorgverbredingsprojecten moeten worden gestimuleerd. In de begroting 1999 wordt in extra

middelen voorzien voor een project op het vlak van de lerarenopleiding. Met dat project probeert men de instroom en doorstroom van jongeren uit minderheidsgroepen te verbeteren.

Een goede doorstroming is echter niet altijd mogelijk. Omdat het voor sommigen om de een of andere reden niet haalbaar is om het onderwijs met een diploma te verlaten, wordt aan modulaire systemen gewerkt. Op het niveau van het secundair onderwijs worden in eerst instantie modulen uitgewerkt voor de beroepsvoorbereidende richtingen. Modularisering biedt op dit niveau een uitweg voor jongeren die schoolmoe zijn en het onderwijs verlaten zonder een noemenswaardige kwalificatie in handen te hebben.

Men wil binnenkort ook het onderwijs voor sociale promotie afstemmen op het systeem van modularisering, zodat het in de toekomst mogelijk wordt dat modules die in het secundair onderwijs werden behaald, later kunnen worden gevaloriseerd in de diplomatrajecten van het volwassenenonderwijs.

Ten slotte moet ook in het hoger onderwijs de mogelijkheid worden gecreëerd om via modulaire systemen de vroegtijdige uitval te verhinderen en soepeler in te spelen op de noden van de arbeidsmarkt en levenslang leren. In het hoger onderwijs en volwassenenonderwijs wordt al enkele jaren via projecten geëxperimenteerd met vormen van flexibele onderwijsorganisatie voor specifieke doelgroepen. Het hogescholendecreet biedt daartoe de mogelijkheden. De brede implementatie laat wel eens op zich wachten.

In het hoger onderwijs werd vorig academiejaar het project alternerende opleiding kleuterleidsters afgesloten als een eerste geslaagd experiment. Dit jaar gaat het experiment leren en werken van start in twee hogescholen. Dat project zal voortbouwen op de ervaringen uit het vorig project, en zal focus op een flexibele onderwijsorganisatie die een verbeterde samenwerking met het bedrijfsleven mogelijk maakt. Intussen biedt het project kansarme vrouwen de mogelijkheid alsnog een diploma hoger onderwijs te behalen.

De flexibiliteit van het modulair onderwijs en de mogelijkheid om onderwijs op maat te verstrekken, bieden wellicht de beste garanties aan jongeren en volwassenen om in een snel evoluerende samenleving mee te kunnen. We moeten erover waken dat de modules geen inhoudelijk kwaliteitsverlies opleveren. Modulair onderwijs moet een andere, maar uiteindelijk evenwaardige leerroute

Swinnen

mogelijk maken. Het bewaken van de doorzichtigheid en de onderlinge samenhang van de modules over de onderwijsniveaus en -sectoren, en eventueel over de landsgrenzen heen, zal nog een belangrijke opdracht voor de overheid worden.

Het beleid heeft de jongste jaren veel interessante inspanningen geleverd met de bedoeling de kwaliteit van ons onderwijs te vrijwaren en te verbeteren. Uiteindelijk hangt veel af van de leerkrachten. Het zijn vooral zij die het verschil kunnen maken: ze staan immers het dichtst bij de leerlingen. Daarom moet de overheid er ook voor zorgen dat de voorwaarden aanwezig zijn voor een optimale functionering van de leerkrachten. Het is belangrijk dat leerkrachten duidelijk weten wat precies van hen wordt verwacht en dat ze een opleiding krijgen die hen daarop voorbereidt. Maar leerkrachten hebben ook nood aan waardering, ondersteuning en inspraak. Een inspraakregeling voor de personeelsleden wordt reeds lang in het vooruitzicht gesteld, maar is nog steeds geen feit.

Wat de financiële waardering betreft, moeten we toegeven – zoals ook de vakbonden doen – dat de Vlaamse leerkrachten niet slecht worden betaald. De overheid heeft de laatste jaren zelfs belangrijke inspanningen gedaan. Zo werden de wedden tussen kleuterleidsters en onderwijzers gelijkgeschakeld. Ook de weddeschalen van de directies van basisscholen werden gelijkgeschakeld en zijn niet meer afhankelijk van de schoolgrootte. Via een aantal maatregelen werden de omkadering en ondersteuning van de basisscholen uitgebreid. Gezien het belang van de leerkrachten in het basisonderwijs lijkt het ons wel logisch dat in de toekomst het weddeverschil tussen kleuterleidsters en onderwijzers enerzijds en regenten anderzijds wordt weggewerkt. We juichen dan ook het initiatief van de minister toe om deze gelijkgeschakeling te realiseren.

De laatste tijd hebben we wel enigszins de gebouwen veronachtzaamd. Dat is een waarheid als een koe. Nochtans zijn zij ook – en dan bedoel ik de gebouwen en niet de koe – een niet te onderschatten element in een gelijkekansenbeleid. Een veilige en aangename schoolomgeving is immers een blijk van waardering voor zowel leerlingen als leerkrachten. Vaak zijn de schoolgebouwen met de meeste kansarmen er het slechtst aan toe. Een verwaarloosde schoolomgeving zal echter geen gunstig effect hebben op het zelfwaardegevoel van deze jongeren dat toch al niet bijster hoog is. Een aantrekkelijke omgeving waarbij de leerlingen

worden betrokken en waaraan ze een gevoel van eigenwaarde kunnen ontleen, zal ook minder snel het doelwit van vandalisme worden. We pleiten dan ook voor een substantiële verhoging van de middelen voor verbetering en vernieuwing van de schoolgebouwen in de volgende regeerperiode.

Een gelijkekansenbeleid in het onderwijs mag ook niet stoppen bij de jongeren. Het tweedekansonderwijs voor volwassenen en de permanente vorming dienen verder ontwikkeld. Dit onderwijs moet een volwaardig alternatief worden, zowel organisatorisch als kwalitatief. Het gaat hier over een eigentijdse vorm van democratisering bij uitstek.

Met groot succes werd twee jaar geleden een project afgesloten waarbij een 80-tal laaggeschoolden werden gevormd tot opvoeder. De onderwijsorganisatie werd hiervoor aangepast: het programma werd door de betrokken scholen aangeboden in gemodulariseerde vorm. De scholen implementeerden de modulaire vorm in hun regulier aanbod. Een jaar na hun afstuderen was de tewerkstellingsgraad van deze mensen bijzonder hoog: 65 à 70 procent was aan het werk als opvoeder. Een vijftal besloot verder te gaan studeren na het behalen van hun secundair niveau in het project.

Dergelijke projecten bewijzen dus dat wanneer het onderwijs zich aanpast aan de noden van de moeilijker onderwijsgebruikers, er wel degelijk mooie resultaten kunnen worden behaald. We mogen dus niet te vlug besluiten dat de inspanningen om de sociale ongelijkheden te verminderen weinig of geen zin hebben. Maar anderzijds mogen we ook niet te snel denken dat we genoeg doen. Een blijvende alertheid is geboden. Niet alleen omdat we er nog steeds niet in geslaagd zijn om de sociale kloof weg te werken, maar ook omdat er zich inmiddels al andere uitdagingen stellen, zoals bijvoorbeeld het oordeelkundig inspelen op de behoeften van de informatiemaatschappij. Een hernieuwde beleidsaandacht voor onderwijsdemocratisering is van essentieel belang, daar onderwijs nog meer dan vroeger het hart van de welvaartsstaat is, en de basis voor cultuur en sociaal-economische vooruitgang. We hebben op het vlak van het onderwijs reeds een lange weg afgelegd, maar zijn nog steeds niet waar we moeten zijn. Onze aandacht hiervoor mag dus niet verslappen. Onze visie en aanpak zullen, bij voorkeur steunend op wetenschappelijk onderzoek, voortdurend moeten worden vernieuwd. (*Applaus bij de SP en de CVP*)

De voorzitter: Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de voorzitter, ik had de heer Swinnen graag een vraag gesteld. Hij zei dat de SP-fractie bereid is mee te zoeken naar mogelijkheden voor gratis leerlingenvervoer voor kinderen onder de twaalf. Voor ons is het nog belangrijker om goedkoop, eventueel gratis vervoer te hebben voor de kinderen van twaalf en ouder. Is uw fractie bereid om ook daaraan mee te werken, mijnheer Swinnen ?

De voorzitter : Mevrouw Verwimp, deze discussie ligt buiten het bestek van deze besprekingen. Dit debat gaat immers over het begrotingsbeleid van de regering. Het is niet de bedoeling elkaar te ondervragen, maar wel de regering.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Het gaat hier toch over een meerderheidsfractie ?

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, zoals steeds neemt de sector onderwijs het leeuwenaandeel van de uitgavenbegroting voor zijn rekening. In 1999 zal bijna 250 miljard frank aan onderwijs worden besteed. Het is goed, zelfs noodzakelijk dat Vlaanderen een zeer groot deel van zijn budget investeert in onderwijs, vorming en onderzoek. Het is tevens onze plicht als Vlaams Parlement om het onderwijs en de onderwijsbegroting kritisch te bekijken.

In zijn inleidende uiteenzetting merkte de minister zeer terecht op dat het voor de onderwijsbegroting een moeilijke, maar uitdagende en boeiende opdracht is om een delicaat evenwicht te vinden tussen de budgettaire realiteit en de kwaliteit van het onderwijs. Een van de belangrijkste bekommernissen van de Vlaamse regering is de beheersing van het totaalbudget, dus uiteraard ook van het onderwijsbudget. Dat de minister de taak en de plicht heeft om dit budget onder controle te houden, zal ik niet betwisten. Alleen op deze wijze kan men het onderwijs veiligstellen voor de toekomst. Sinterklaas spelen kan dan al heel aangenaam en populair zijn, het zadelt ons en zeker degenen die na ons komen, op met gigantische problemen. De federale overheid met haar schuldenberg van meer dan 10.000 miljard frank, is hiervan een sprekend voorbeeld. Dat Vlaanderen een ander beleid voert is een goede zaak. Of de onderwijsmiddelen evenwel op de meest optimale wijze worden besteed, is iets anders. De vraag blijft trouwens bestaan wat kwaliteitsonderwijs moet of mag kosten.

Ten opzichte van 1998 is er een stijging van het onderwijsbudget met 3,4 miljard frank. De werkmiddelen van de basisscholen worden verhoogd met 1,6 miljard frank tegenover 1998. Dat was ook dringend nodig, daar het basisonderwijs over onvoldoende werkmiddelen beschikte om een kwalitatief onderwijsaanbod te garanderen. Dit alles gaat helaas ten koste van het secundair onderwijs : hier hoopt de regering in 1999 ongeveer 640 miljoen frank te kunnen besparen op de personeelsuitgaven. In 1999 wordt tevens structureel in 800 miljoen frank voorzien voor bepaalde investeringsuitgaven. De gesloten enveloppe van de hogescholen wordt aangedikt met 585 miljoen frank.

Het relatieve aandeel van het onderwijsbudget in de Vlaamse begroting is echter op drie jaar tijd met ongeveer 2 procent gedaald. In zijn toelichting verklaarde de minister dat de werkmiddelen in 1995 5,1 procent van het bruto regionaal product bedroegen. Volgens de cijfers van de onderwijsadministratie bedroeg dit aandeel echter niet 5,1 maar 4,9 procent. Bovendien is het bruto regionaal product de laatste jaren gestegen met ongeveer 3 procent, terwijl de onderwijsbegroting achterop hinkelde met een stijging van 1,5 procent. De heer Vandenbroeke haalde dit reeds aan tijdens de commissiebesprekingen. Het onderwijsbudget daalt dus. De dagelijkse realiteit leert dat de kostprijs van het onderwijs jaar na jaar groter wordt voor ouders en leerlingen. Voor steeds meer ouders worden die voortdurend stijgende kosten een steeds moeilijker te nemen hindernis.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer Huybrechts, ik vind dat u de waarheid niet volledig recht aandoet. In de commissie hebben we daar langdurig over gediscussieerd. Als u de begroting voor 1999 vergelijkt met een begroting van enkele jaren terug, moet u met alle elementen rekening houden. Ik verwijs onder meer naar de integratie van bepaalde lasten uit het verleden, die nu werden overgenomen. Ik verwijs ook naar de inspanningen in het kader van het project PC/KD. Als u rekening houdt met al die zaken, zult u het met mij eens moeten zijn dat de onderwijsbegroting dit jaar inderdaad is gestegen. Het gaat dan niet enkel om een stijging met 3,2 miljard frank, maar ook echt om een procentuele stijging.

De heer Pieter Huybrechts : De voorgestelde reductie van het pakket uren-leerkracht wordt als volgt uitgelegd : 'De rationalisatie van het onder-

Huybrechts

wijstaanbod is in de eerste plaats een maatregel die de kwaliteit van het onderwijs moet verhogen.'

Het Vlaams Blok neemt in deze aangelegenheid de kritiek van de SERV over. Deze vindt het onaanvaardbaar dat het wegwerken van de zogenaamde scheeftrekking in de werkingsmiddelen tussen het vrij gesubsidieerd onderwijs en het gemeenschapsonderwijs al onmiddellijk wordt verhaald op het budget voor personeel, zonder dat de resultaten bekend zijn van een wetenschappelijke studie over deze vermoedelijke scheeftrekking, noch over het geheel van de financiële stroom naar het onderwijs en de behoeften ervan. Het Vlaams Blok wil dat er zo snel mogelijk, zoals reeds beloofd bij het Tivoli-akkoord, een wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd. Daarover is iedereen het uiteraard eens.

Mijnheer de minister, aangezien onderwijs sinds 1989 een bevoegdheid is van de gemeenschappen, is het niet meer dan logisch dat het huidige financieringsmechanisme – dat zoals u zelf zegt niets anders is dan een dotatiesysteem met een verdeel-sleutel – moet worden aangepast aan de gerechtvaardigde minimumeis van de Vlaamse bevolking voor een versterking van de financiële autonomie en de verantwoordelijkheid van de gemeenschappen en de gewesten.

De laatste jaren – zeker het voorbije jaar – is er in het onderwijs heel wat hervormd, en zal er nog worden hervormd. Denken we maar aan de eindtermen, het decreet basisonderwijs, het decreet secundair onderwijs, de lerarenopleiding, de hervorming van de centra voor leerlingenbegeleiding, enzovoort. We vragen ons af er stilletjes aan niet wordt 'kapot' hervormd.

De hervormingen zijn vaak ook gebeurd over de hoofden van de leerkrachten heen. Hoewel het begrip onderwijsveld ingeburgerd raakte, heeft men zich toch te weinig bekommerd om wat er in het veld leeft. Met 'men' bedoel ik niet de leerkrachten, de directies of de ouders, maar wel de zogenaamde onderwijsdeskundigen. Men is te weinig – en in tal van dossiers zelfs helemaal niet – bij de gewone leerkrachten gegaan, om te weten te komen wat de werkelijke noden en bekommernissen waren en zijn.

Voor het Vlaams Blok is het noodzakelijk dat voor de leerkrachten meer inspraakmogelijkheden worden gecreëerd die het syndicale niveau overstijgen. Daarmee doel ik eigenlijk op open maatschap-

pelijke debatten. Enkel op die manier zullen de leerkrachten zich erkend weten, en zullen ze ervaren dat hun inspanningen om kwalitatief onderwijs te verzekeren ook worden gewaardeerd. Van deze herwaardering van de leerkrachten moet dringend werk worden gemaakt, zeker in een tijd dat de scholen extra worden overladen met de aanpak van tal van maatschappelijke problemen zoals drugs, geweld, absenteïsme, enzovoort.

Alhoewel het basisonderwijs in 1999 meer middelen zal krijgen, en de scholen daarover autonomie zullen hebben, moeten we algemeen stellen dat de schoolhoofden in het basisonderwijs nog steeds overbelast blijven. De mogelijkheid om in het ambt van adjunct-directeur te voorzien, is een goede zaak, maar dient te worden opengetrokken tot alle scholen waar een directeur een voltijds ambt heeft, en niet enkel tot die scholen die vrijwillig fuseren.

Om de toenemende werkdruk op te vangen en de directeurs de mogelijkheid te geven zinvol enkele taken te delegeren, is de creatie van organieke ambten van adjunct-directeur wenselijk. Tevens moet werk worden gemaakt van een sluitende organieke regeling van de administratieve hulp in de basisscholen. Deze mensen hebben weinig aantrekkelijke statuten en zijn daardoor niet altijd voldoende gemotiveerd.

Mijnheer de minister, u merkte terecht op dat jongeren moeten leren omgaan met een steeds sneller groeiend aanbod aan kennis en informatie en met de middelen om deze te verwerken. Uiteraard steunt het Vlaams Blok dit zinvol initiatief. Het bedrag van 2,6 miljard frank dat moet worden verdeeld over één miljoen leerlingen en dat over vier jaar wordt vrijgemaakt, is echter onvoldoende om kwaliteit te bieden en kan enkel worden beschouwd als een bescheiden stap in de goede richting.

In mijn vraag om uitleg van 15 oktober jongstleden heb ik de minister gewezen op de opmerking van professor Decoo van de UIA of er niet te veel in het wilde weg wordt geïnvesteerd. In Frankrijk en Nederland resulteerden dergelijke projecten immers in een fiasco. Materiaal alleen volstaat niet; nascholing en integratie in het lessenpakket, evenals de nascholing van de leerkrachten in het aanmaken van educatieve software, zijn minstens even belangrijk. Mijnheer de minister, u hebt aan het departement Onderwijs een inventaris gevraagd van de hardware en de multimedia en het gebruik ervan in het basis- en secundair onderwijs. Zijn de onderzoeksresultaten hierover reeds beschikbaar?

Huybrechts

Bij de centra voor leerlingenbegeleiding moet de berekening van de omkaderingsgewichten ervoor zorgen dat bepaalde zwakke groepen beter aan hun trekken komen. Dit is logisch, maar een extra omkaderingsgewicht a priori toekennen aan de centra die scholen begeleiden uit de SIF+-gemeenten, is opnieuw een signaal van overdreven tegemoetkoming, dat leidt tot het omgekeerd evenredig toekennen van middelen. In niet-SIF+-gemeenten waar de nood toevallig even groot of groter is, blijft men verstoken van een extra omkadering.

In tal van middelbare scholen gaat het met het geweld op school van kwaad naar erger. Verboden wapendracht, brandstichting, fysieke aanvallen op dikwijls vrouwelijke leerkrachten behoren tot de orde van de dag en dit vooral, of men het nu graag hoort of niet, in scholen met grote concentraties leerlingen van vreemde origine. Het Vlaams Blok eist dat er kordaat wordt opgetreden tegen deze ongehoorde toestanden. Jongeren die zich schuldig maken aan agressie of strafbare feiten, dienen ook politieel te worden aangepakt. Daarnaast moet de overheid ook de ouders duidelijk maken dat zij het gezag van de school en de leerkrachten niet enkel dienen te respecteren, maar ook moeten ondersteunen.

In Brussel bloedt het Nederlandstalig onderwijs helaas stilaan dood. We komen nu reeds tot de absurde situatie dat er in Brussel een Nederlandstalige onderwijsinfrastructuur bestaat, maar zonder Nederlandstalige kinderen. In niet minder dan 77 Nederlandstalige scholen bestaat een meerderheid van minstens 90 percent kinderen uit anderstalige gezinnen. Nochtans subsidieert en betoelaagt de Vlaamse Gemeenschap deze scholen. Het feit dat een groeiend aantal Franstalige ouders hun kinderen liever naar een Nederlandstalige school sturen dan naar een Franstalige school met vreemdelingen, werd totaal niet benut om een beleid te voeren dat is gericht op Vlaamse terreinwinst in Brussel.

Ook in de Rand moet een halt worden toegeroepen aan verdere verfransing. De Vlaamse overheid geeft jaarlijks 200 miljoen frank uit om Franstalige scholen te subsidiëren. Ook de studies van Franstalige studenten aan de Hogere Zeevaartschool vallen integraal ten laste van de Vlaamse belastingbetaler. Daarentegen mag in Komen de Vlaamse Gemeenschap alles zelf betalen. Het Vlaams Blok wil dan ook dat de geldkraan onverbiddelijk wordt toegedraaid als de Franstaligen zich niet houden aan de wettelijke regelingen. Weliswaar stijgen de

toelagen voor de hogescholen van 3.000 frank in 1995 naar 4.500 frank in de voorliggende begroting, maar met een gemiddelde toelage van 9.500 frank voor een universiteitsstudent is de kloof tussen beide nog altijd indrukwekkend. Het Vlaams Blok pleit voor een continue stijging van de middelen voor de hogescholen.

Ook binnen de internaten bestaat er nog steeds een grote ongelijkheid. Een bedrag van 80 miljoen frank wordt toegevoegd aan de werkingsmiddelen van de gesubsidieerde internaten. Dit is een eerste stap in de goede richting, maar onvoldoende om de ongelijke behandeling van de vrije internaten tegenover de gemeenschapinternaten weg te werken, ook als men rekening houdt met de objectieerbare verschillen die er tussen de onderwijsnetten kunnen bestaan. De internaten moeten voldoende financiële middelen krijgen ; zo niet bestaat het gevaar dat de kostprijs voor de ouders zodanig wordt opgedreven, dat het onbetaalbaar wordt voor ouders met een bescheiden inkomen.

Ik wil eindigen met een bijbels citaat : 'Geef aan de keizer wat de keizer toekomt en aan God wat God toekomt.' Ik zou dit als volgt willen vertalen. Geef aan de basisscholen, de secundaire scholen en de hogescholen wat de basisscholen, de secundaire scholen en de hogescholen toekomt. Geef aan de universiteiten wat de universiteiten toekomt. Geef aan het vrij en het officieel gesubsidieerd onderwijs wat het vrij en het officieel gesubsidieerd onderwijs toekomt. Geef aan het gemeenschapsonderwijs wat het gemeenschapsonderwijs toekomt. Geef aan de internaten wat de internaten toekomt. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, geachte collega's, dit is de zevende keer dat we tegenover elkaar staan, vier keer voor de begrotingsbespreking en drie keer voor de budgetcontrole. Spijtig genoeg is het de laatste keer tijdens deze regeerperiode, maar ik hoop – om ook eens een bijbelse uitspraak te gebruiken – dat we nog zeven maal zevenmaal de kans zullen hebben om tegenover elkaar te staan. (*Opmerkingen*)

In die zeven keer heeft onze fractie telkens geprobeerd om sereen en positief-kritisch bepaalde zaken onder de aandacht te brengen. Het verheugt me bij het nalezen van beleidsbrieven dat er toch enigszins rekening mee wordt gehouden in de ver-

Vandenbroeke

dere uitstippeling van het beleid, zij het mondjesmaat.

Aan het einde van een regeerperiode en voorafgaand aan een nieuw millennium, wilde ik in mijn betoog een evaluatie inbouwen vanuit een heel specifieke benadering. Ik wil dit doen in een tweeluik. Eerst zal ik het woord richten tot mevrouw de minister, om me daarna inzake het onderwijs te richten tot minister Baldewijns.

Mevrouw de minister, bij de evaluatie heb ik me veroorloofd om naar enige creativiteit te zoeken om niet in herhaling te vallen. Dat bracht me op het idee om het nu eens niet in te schatten vanuit dit kwartrond, maar erover na te denken hoe Jan Publiek van buitenaf het beleid zou evalueren. Om dat te doen moeten we vertrekken vanuit een leeftijdspecifieke invalshoek. Wat zullen de ouderen – de 55-plussers – denken over het beleid en wat de jongeren ?

Van de ouderen krijgt u eerlijk gezegd groot applaus. Ze zijn eerder conservatief van aard en hebben heel goed begrepen wat u in meerdere beleidsbrieven hebt gesteld : 'We moeten weg van de Belgische ziekte.' Dat klinkt heel goed voor iemand die naar de toekomst kijkt. U mag me niet verkeerd begrijpen, maar in uw beleidsbrieven herken ik de ondertoon van de campagne van de heer Tobback van de SP uit 1995 : het veiligstellen van de sociale zekerheid, de pensioenen en de toekomst.

Sociale zekerheid, pensioenen veiligstellen, de toekomst veiligstellen, dat herken ik in uw beleid en dat speelt in op eerder conservatieve neigingen. U krijgt daar ook van mij persoonlijk applaus voor, begrijp me niet verkeerd, want op dat terrein is het schitterend. Tientallen miljarden franken schuldafbouw vindt men vanuit een conservatieve inschatting goed gespeeld. Gelijktijdig stelt u dat we toekomstgericht aan schuldbeheersing moeten doen. U gaat nog een stap verder en dat klinkt dan zeer aangenaam bij de anciens, van wie ik denk de woordvoerder te mogen zijn : we moeten, hoe partieel het ook mag zijn, pensioenfondsen beginnen opbouwen. Dat is aangenaam, het is de variant van wat Louis Tobback in 1995 poneerde. U zegt zelfs nog veel meer, namelijk dat we ook een zorgfonds moeten aanleggen. Maar die rol was vanmorgen aan de heer Bogaert toebedeeld.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Nu begrijpt u waarom we een coalitie hebben gesloten.

De heer Chris Vandenbroeke : Niets is eeuwig : ik evalueer, maar in een evaluatie zit ook altijd een toekomstgerichte dimensie. Die ga ik nu brengen, want men zegt met recht en reden dat de jeugd de toekomst heeft.

Ik stel nog een concrete vraag, mevrouw de minister, en ik speel meteen de bal door naar minister Baldewijns, want ik ben bij onderwijs aanbeland : hoe evalueert de jeugd dit beleid ? Ik denk dat de jeugd tot in de perfectie weet dat de premisse voor deze regering is geweest dat schuldbeheersing boven een dynamisch en expansief beleid staat. Dat is gedurende de voorbije jaren trouwens ook de inschatting van de SERV geweest. Wat denken de jongeren ? Laat me even toe een parafrase te maken op die student aan de Sorbonne, die de heer De Batselier in zijn elfjultoespraak citeerde. Toen het honderdjarig bestaan van 'J'accuse', het boek van Emile Zola over Dreyfus, aan de orde was, zei hij : 'Beleid, regering, excuseer me, maar u ontnemt ons perspectief, toekomst en langetermijnvisie.' Vrij vertaald naar ons beleid betekent dit schuldbeheersing boven alles. Mevrouw de minister, ik kan dit in menig opzicht begrijpen en ik zal dat proberen duidelijk te maken. Het voorbeeld om dit te etaleren is precies het onderwijs, want onderwijs is de toekomst. Ik begrijp niet dat u een beetje gloriërend durft stellen dat u felicitaties krijgt van de OESO en van de ratingsbureaus. Is het niet Standard and Poor's, dan is het Moody's dat zegt : 'Zeer goed mevrouw de minister in Vlaanderen, u beheerst maximaal de onderwijsbegroting. Felicitaties en proficiat !' Mevrouw de minister, de jeugd in zijn algemeenheid, uw dienaar en heel in het bijzonder mijn bron bij uitstek begrijpen dit niet, namelijk de eminente figuur van de heer Delors, de gewezen voorzitter van de Europese Commissie. Hij stelt, vrij vertaald, dat onderwijs de sleutel is van de toekomst, die de deuren van de toekomst opent. Omgekeerd is het zo dat wie op onderwijs bezuinigt, die deur op een kier zet en ze eventueel zal sluiten. Vrij vertaald betekent dit dat die persoon de toekomst hypothetiseert.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Vandenbroeke, het perspectief dat u vanuit de jeugd vertolkt, deel ik met u. Wat doen we met het applaus van de anciens ? We spreiden het bedje voor het perspectief van de jeugd.

Aangezien we volgens de OESO op het vlak van het onderwijs bijzonder goed scoren en de laatste jaren en heel in het bijzonder in het laatste jaar een groeibeweging met het oog op de toekomst hebben ingezet, is dit eigenlijk een uitnodiging om dit ge-

Demeester-De Meyer

spreide bedje nogmaals met dezelfde coalitie-partners te mogen delen.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de minister, ik had me aan een dergelijke opmerking van u verwacht. Uw redenering is dat we ons moeten verlossen van de Belgische ziekte. U wilt immers – en dan gebruik ik uw woorden – onze jongeren niet voor eeuwig en altijd met deze kwaal opzadelen. Daartegenover staat echter dat de jeugd bijzonder zenuwachtig loopt bij de gedachte dat ze nog dertig, misschien zelfs veertig jaar moet wachten op een pensioenperspectief. De jeugd wil hic et nunc een dynamiek, maar die wordt hen ontnomen.

Wat de onderwijsbegroting betreft, wil ik in eerste instantie de cijfers op een rijtje en zo de puntjes op de i zetten. Tien jaar geleden bedroeg de Vlaamse onderwijsbegroting afgerond vijftig percent van de middelen. Vijf jaar geleden, bij de start van deze zittingsperiode, was dat nog 45 percent. Vandaag bedraagt ze nog 41,7 percent en geen 43 à 45 percent zoals door de heer Swinnen gezegd.

Ik geef toe dat dit een zwakke vergelijking en een relatieve waarde is. Immers, in welke mate zijn de andere middelen toegenomen? Er is maar één ernstige meter en dat is een macro- of synthesesemeter, namelijk het deel van het bruto regionaal product dat we aan onderwijs besteden. Ongeveer 25 jaar geleden was Vlaanderen in Noordwest-Europa op onderwijsvlak nog absolute recordhouder met een verhouding van 7,1 percent. Ik kan aannemen dat er toen bijzondere redenen waren die ons plotseling op dat erepodium hadden gebracht. We bevonden ons toen immers in de periode waarin hevige discussies werden gevoerd over het gelijk leggen van de lat met de Franstaligen. Uit die periode dateren ook de VSO-perikelen. 25 jaar geleden waren we dus recordhouder. Nadien zijn we echter sterk beginnen afglijden en dit heeft zich tot op vandaag op een wansmakelijke manier voortgezet.

In 1994 was in de beleidsbrief van de minister nog sprake van 5,1 percent. In 1996 lezen we in 'Vlaanderen in beeld' van het departement onderwijs dat dit percentage reeds is gezakt tot 4,9 percent. Twee jaar later, in 1998, is dit ondanks de evolutie van het BRG en de groeicijfers van meer dan drie percent waarover we het deze morgen nog hebben gehad, nog slecht 4,7 percent, inclusief de miljoenen voor PC/KD. 4,7 percent tegenover een OESO-gemiddelde van 5,1 percent betekent dat de inzet aan middelen om het gemiddelde te benaderen van

een orde is van tien à vijftien miljard frank per jaar. De correctie die u hebt aangebracht met betrekking tot PC/KD, is in deze cruciale statistische oefening eigenlijk niets meer dan ruis.

De essentie is dat we hic et nunc ver onder het gemiddelde zijn afgedaald.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Het departement geeft zelf toe dat de percenten moeten worden gerelativeerd aan de hand van de inbreng van de zogenaamde ondergeschikte besturen. Het departement heeft in elk jaarboek herhaald dat het voor een groot deel aan nattevingerwerk doet. Het verschil tussen 5,1 percent en 4,9 percent dient dus te worden gerelativeerd.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer Swinnen, mag ik u erop wijzen dat ik dit gedeelte van de begroting sinds jaar en dag met extra aandacht volg. Ik verduidelijk de opmerking van het departement even. De cijfers voor 1996 bedragen 4,7 percent. Als de ondergeschikte besturen daaraan worden toegevoegd, dan komen we bij 4,9 percent uit. Ik heb de oefening voor dit jaar proberen te maken, minus de ondergeschikte besturen. Ik kom uit op 4,5 percent. De omrekening is eerlijk gebeurd. Als ik de ondergeschikte besturen opnieuw aan dit percentage toevoeg, dan is het resultaat 4,7 percent. Dit is 0,4 percent lager dan het OESO-gemiddelde. Laat ons dus niet langer triomferen. Ik kom hier echter straks op terug.

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Mijnheer Vandenbroeke, ik heb in mijn betoog reeds vermeld dat dit debat eindeloos kan worden gerekt. De punten zijn erg moeilijk te vergelijken. In dit debat is het echter enkel relevant dat ons onderwijsniveau behoorlijk hoog is en dat we wel scoren in vergelijking met de rest van Europa. We dienen ervoor te zorgen dit we deze score behouden, via de inspanningen die we vandaag leveren.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer Sarens, ik apprecieer uw inbreng. Ik zal straks verklaren dat de centen slechts één kant van de zaak zijn, zowel voor het onderwijs als voor het beleid in het algemeen. De manier waarop wordt te werk gegaan, de kwaliteit en de inhoud vormen een andere discussie. Ik zal u straks de verklaring geven.

Vandenbroeke

Ik zou het eerst nog even willen hebben over de niveaoverschillen. Er werden inspanningen geleverd die worden geapprecieerd.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer de voorzitter, ik krijg de indruk dat de heer Vandenbroeke deze cijfers met grote deskundigheid en overtuiging debiteert. Ik zou hem toch willen vragen of hij ook rekening heeft gehouden met de centralisatie van het schuldbeheer die in 1993-1994 werd doorgevoerd. Toen werden belangrijke lasten, zoals aflossingen en intresten op leningen en infrastructuur, veralgemeend in het programma voor financiën.

Ik wil hem eveneens vragen of hij rekening heeft gehouden met de bevoegdheidsregeling van 1995, want toen werd één en ander samen met het wetenschapsbeleid overgedragen. Het derde element dat ik steeds ter nuancering inbreng, is de inspanning die nu wordt geleverd voor ICT.

Mijnheer Vandenbroeke, als u al deze cijfers bekijkt, krijgt u misschien een ander beeld. Ik zou willen herhalen dat we vrij hoog geklasseerd zijn in Europa. Dat is belangrijk, want als we onze situatie vergelijken met die van de ons omringende landen, kan moeilijk worden beweerd dat Vlaanderen minder inspanningen levert. Dit dient voldoende te worden geapprecieerd.

Op het moment van de federalisering besteedden we iets meer dan 150 miljard frank aan onderwijs, nu bijna 250 miljard frank. Als we de inspanningen voor het PC/KD-project en het wetenschappelijk onderzoek mee in rekening brengen, besteden we zelfs meer dan dit bedrag. Als we vergelijken en een procentuele groei proberen te bepalen, dan ben ik ervan overtuigd dat de groei op het onderwijsvlak minstens even groot zal blijken als op heel wat andere vlakken. We zadelen onszelf best niet op met het negatieve beeld dat we, alhoewel er veel gebeurt, in verhouding met andere sectoren veel te weinig doen.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, zowel in de commissie als hier proberen we onze visie op onderwijs naar best vermogen te brengen. Ik herhaal wat ik vorig jaar tijdens de begrotingsbespreking heb gezegd. Nodig ons uit op uw kabinet en we kunnen een aantal zaken technisch uitklaren. Het spijt me dat ik de vergelijking

tussen de jaren tachtig en vandaag op deze manier aanbreng, want dat is een dooddoener.

De vergelijking moet worden gemaakt met twee aanpassingen, per capita en in reële termen. Ik stel vast dat in het basisonderwijs enkele in mineur aanpassingen zijn gemaakt. In het secundair onderwijs werd er een beetje ingeleverd. Er is een meer dan nuttige positieve inschatting voor de hogeschoolen. Daarnaast zijn er de universiteiten. Ik spreek niet voor mij persoonlijk, want iedereen die de begroting bekijkt, stelt vast dat de universiteiten gedurende deze regeerperiode in reële termen en pro capita 12 percent hebben ingeleverd. Begrijp wie kan. Onderwijs zou de toekomst zijn en de universiteiten de crème van dat onderwijs. Toch hebben deze laatste op vier jaar tijd 12 percent ingeleverd.

De heer Freddy Sarens : Dit zegt op zich heel weinig. Het heeft te maken met de rationaliteit waarmee de universitaire middelen worden gebruikt en hoe ze over de verschillende universiteiten worden gespreid. U geeft een cijfer per student.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik ben verrast dat iemand uit de CVP me hier tegenspreekt. Als ik op één punt gelijk kreeg van de minister, was het wel dit.

De heer Freddy Sarens : Mijnheer Vandenbroeke, u mag mijn woorden niet verdraaien. Ik zeg dat u met uw aanbreng van de cijfers alle kanten uitkunt.

De heer Chris Vandenbroeke : Met cijfers kan alles worden bewezen, maar eerlijke statistiek per student liegt niet. U ziet toch wat er gebeurt. De voorbije vier jaar verloren de universiteiten 12 percent. Ik vind het spijtig dat de minister-president er niet is want hij zou er wat aan toevoegen. We binden drastisch in op de basisfinanciering van de universiteiten en compenseren dat enigszins via bijzondere onderzoeksfondsen.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer Vandenbroeke, u kunt de term inbinden niet gebruiken. Er is een verschuiving in de middelen die ter beschikking worden gesteld.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, ik moet u tegenspreken. Het eerste deel is bedoeld als basisfinanciering en het tweede deel zijn onderzoeksfondsen. Dat is iets anders.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer Vandenbroeke, u moet de drievoudige opdracht van de universiteit in oenschouw nemen. Ten eerste is er de on-

Baldewijns

derwijsverstreking, ten tweede een wetenschappelijke opdracht en ten derde de dienstverlening aan de maatschappij. Daarover zijn ook andere cijfers bekend, want ook derden brengen middelen aan. Alles moet ernstig worden bestudeerd. Ik begrijp dat men elk niveau een verschillende genegenheid toedraagt, maar ik hou eraan de verschillende niveaus op dezelfde manier te bekijken. Ik moet vaststellen dat het universitair onderwijs niet is geïnviseerd.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik spreek niet over viseren. De middelen hebt u minder snel laten groeien dan op de andere niveaus. Mijnheer de minister, onderschat de toename van studenten tijdens de afgelopen jaren niet.

Minister Eddy Baldewijns : U bent het toch met me eens dat het basisonderwijs sneller moest groeien ?

De heer Chris Vandenbroeke : Dat geef ik toe, ja. Ik heb vroeger al gezegd dat een kind wordt gevormd tussen zijn nul en twaalf jaar, aan de universiteit wordt er alleen nog bijgeschaafd.

De voorzitter : Het spijt me, mijnheer Sannen, alleen leden van de regering kunnen onderbreken. U komt straks aan het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Uiteraard, mijnheer Sarens, is onderwijs veel meer dan centen, maar voor een efficiënt beleid heeft men er wel nodig. Ik wil anticiperen op uw kritiek, ben ik een doemdenker ? Ik denk het niet, integendeel.

Ik heb oneindig veel respect voor onze 150.000 leerkrachten. Ons onderwijs was goed, ons onderwijs is goed. Ik stel me wel veel vragen over de toekomst ervan. U hebt gisteren gediscussieerd over beroepsprofielen en basiscompetenties. De Volksunie zal zich daar tot in lengte van tijden blijven tegen verzetten. U neemt een loopje, vrezende we, met de kwaliteit van het onderwijs.

Wat is goed onderwijs ? Het steunt op drie pijlers : de kennis, de persoonlijkheid en de vaardigheden van de leerkracht. Wat dreigt hier te gebeuren ? Men wil de volgorde van de pijlers omkeren. Men maakt van de leerkracht een goochelaar. Vooral de kunst van het communiceren wordt nu hoog aangeschreven. De persoonlijkheid en de kennis komen op het tweede plan. Dat kan niet ! Dat legt een hypotheek op de kwaliteit van ons onderwijs. In de rapporten van erector Dillemans vormt kwaliteit

van het hoger onderwijs de kern. Haaks daarop staat een kwaliteitsvermindering in het secundair onderwijs. Mijn fractie neemt dat niet, onderwijs is voor ons te waardevol.

Mevrouw de minister, ik moet er u weer bij betrekken, want vier jaar geleden verweet u me dat ik een soort Guy Mathot-rol speelde. De Volksunie vroeg toen ook al meer middelen voor het onderwijs. Ik doe dat nu opnieuw. Ik heb getracht aan te tonen waarom. Het gaat niet alleen om bijkomende middelen, onze fractie wil ook dat er een herschikking van de middelen zelf gebeurt. Vanmorgen was er een geanimeerde discussie toen de heer Bogaert hier op de tribune stond. Er werd gediscussieerd over het aantal werklozen. Ik wil in dat verband toch een paradox onder de aandacht brengen. Vlaanderen heeft een recordaantal hogeschoolen. Ongeveer 50 procent van onze achttienjarigen volgt onderwijs aan een hogeschool of een universiteit. Dat is in West-Europa een record, maar we zijn ook recordhouder inzake het aantal achttienjarigen zonder één enkel diploma : het gaat om dertig procent.

Er moet dus worden geïnvesteerd. De regering en minister Kelchtermans werken daaraan. Ze doen dat ter goeder trouw, ook omdat de OESO het zo oplegt. We zijn verplicht om vorming en bijscholing te organiseren, maar het gaat in feite enkel om symptoombestrijding. Een echt goede aanpak vereist dat men de zaken preventief aanpakt. Zorg ervoor dat dit cijfer van dertig procent daalt ! Neem de talenten van elk kind ernstig, en zorg ervoor dat er een inclusief, geïntegreerd, geïndividualiseerd onderwijs komt ! Het modulair systeem staat dat enigszins toe. De jongeren moeten hun actief leven kunnen beginnen met een diploma in de hand. Ze moeten zich gewaardeerd en gerespecteerd weten.

Er moet dus geld worden vrijgemaakt, maar ook de begroting moet worden herschikt. Ik wil meer doen dan symptoombestrijding en post factum optreden. Er moet een onderwijssysteem komen dat steunt op het slagen, en niet op het falen. We moeten bereid zijn de talenten van elk kind afzonderlijk te ontdekken en te ontwikkelen. Dat moet evenzeer voor de migranten gebeuren. Er moet basiseducatie en zorgverbreding komen, maar ook de autochtonen moeten volwaardig aan bod komen.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Ik bewonder uw analytisch vermogen, maar u stelt in uw uiteenzetting de zaken te zwart-wit voor. Ze is dus ongeloofwaardig. U stelt een en ander voor alsof er voor kinderen

Swinnen

uit arbeidersgezinnen en dergelijke niets wordt ondernomen. Ik heb nochtans een hele reeks voorbeelden gegeven van acties die worden ondernomen. Er moet meer gebeuren, maar uw voorstelling van zaken is niet juist. Het is niet juist dat er voor die dertig percent niets gebeurt.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik heb dat niet gezegd, ik zeg enkel dat het veel meer moet zijn.

Bij wijze van besluit wil ik nog iets zeggen over de toekomst. Ons onderwijs heeft de nieuwe media nodig. Men stelt dat de PC/KD en de ICT er moeten komen. Er wordt hier veel gebluft, want voorlopig leidt dat in de praktijk tot niets. Vorige week heeft een studiedag plaatsgevonden. Collega's, u ziet het misschien anders, maar dit was een zwakke bedoening. Er werd veel gepraat over PC's en over nieuwe media in het onderwijs. Inzake implementatie stelde het echter niets voor. De heer Vanleenhove, die daar ook aanwezig was, zal me niet tegenspreken.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer Vandenbroeke, ik spreek u niet tegen wanneer u stelt dat het een bedroevend vertoon was. Ik ben het niet met u eens dat u dit in verband brengt met de inspanningen die op dat vlak worden geleverd door de regering. Het ene heeft totaal niets te maken met het andere.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer Vanleenhove, ik heb enkel gezegd dat er veel verbaal geweld was en dat men blufpoker speelde, maar dat ik op het veld hic et nunc niets zie veranderen. Hierdoor zullen we decennia achterstand oplopen ten aanzien van andere landen en contreien die wel inspelen op de nieuwe media.

Mevrouw de minister, ik spreek namens de ancients wanneer ik zeg dat u op veiligheid speelt. Daarvoor kunt u uiteraard op applaus rekenen. De toekomst is echter aan de jeugd. Ze nemen het u kwalijk dat u onvoldoende risico's wenst te nemen. Mevrouw de minister, zet de deur van het onderwijs open, zoals ook de heer Delors heeft gezegd. Zet ze wagenwijd open in plaats van ze op een kier te zetten. De jeugd heeft het onderwijs nodig.

We pleiten ervoor dat u absoluut niet mag besparen in het onderwijs. Wel integendeel. (*Applaus*)

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Vandenbroeke, dat is in de afgelopen zittingsperiode niet gebeurd. Ik deel volkomen uw mening over

het onderwijs. Uw interpretatie van de cijfers is echter verkeerd. Ik heb geen enkel probleem met uw stelling. Voor de ancients moet er op veiligheid worden gespeeld en men moet zijn bedje spreiden voor de toekomst. Men moet inderdaad de deur wagenwijd openzetten voor de jongeren. U kunt niet ontkennen dat de begroting voor onderwijs de jongste jaren enorm is gestegen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, geachte collega's, bij het einde van een legislatuur bekijkt men de begroting op een andere manier.

Ik zal niet zoals mijn voorgangers een evaluatie geven en ook niet zeggen welk onderwijsbeleid onze fractie in de toekomst zou willen voeren. Ik verwijs daarvoor naar ons programma. In de tien minuten die me zijn toegemeten, kan ik enkel de begroting gedeeltelijk analyseren, nagaan of in deze begroting perspectieven staan voor een toekomstig onderwijsbeleid en of het toekomstige beleid beantwoordt aan de noodzakelijke lijnen die de overheid moet uittekenen.

Wanneer men het overheidsbeleid voor de volgende jaren uittekent op drie assen, moet er vooral aandacht gaan naar de as gezondheid en veiligheid. Met gezondheid bedoel ik ook alle elementen die de gezondheid bedreigen. Het gaat om een gezond leefmilieu, voeding, enzovoort. Daarnaast is er de veiligheid in de ruimste betekenis van het woord. Een ander belangrijke as is die van werk en inkomen : het recht op arbeid en een volwaardig inkomen. Een derde as is die van onderwijs en vorming.

– *De heer Herman Suykerbuyk, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Wanneer men deze drie assen gestalte geeft in een beleid, dan tekent men een beleid uit op maat van de volgende eeuw. Het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering dragen een ontzettend grote verantwoordelijkheid voor de as onderwijs en vorming. Trouwens, onderwijs en vorming zijn de belangrijke voorwaarden om de twee andere assen die ik net heb beschreven te kunnen verwezenlijken. Ik denk dat het recente Unicef-rapport nog maar eens duidelijk gemaakt heeft hoe belangrijk onderwijs is voor een mens en voor een samenleving, opdat er kansen voor deze mens en samenleving op het vlak van gezondheid, van arbeid en van welbevinden aanwezig zouden zijn.

Sannen

Onderwijs garandeert inderdaad een mogelijkheid op economische participatie. Onderwijs realiseert echter ook een stuk zelfontplooiing, wat aanleiding zal geven tot een zich welbevinden. Onderwijs is ook de basis om op een emancipatieve manier te kunnen deelnemen aan de samenleving, zowel sociaal, cultureel, economisch en politiek. Vandaar het belang van onderwijs, niet alleen voor het individu. Dit zal ook resulteren in een samenleving met welzijn en welvaart. De vraag is of voor deze uitdaging deze begroting de nodige aanzetten geeft.

Hoe realiseert men een onderwijs dat kan beantwoorden aan deze uitdaging ? Ik denk dat er bij een dergelijk onderwijsbeleid vooral twee elementen moeten beklemtoond worden. Resulteert het onderwijsbeleid van de overheid enerzijds in een kwalitatief onderwijs, dat aandacht heeft voor de totale ontwikkeling ? Garandeert dit beleid anderzijds gelijke kansen voor iedereen ? Dat zijn de twee vragen die aan het onderwijsbeleid gebonden zijn en die gestalte moeten kunnen krijgen in een door de regering voorgedragen begroting.

Wat het eerste betreft, een kwalitatief aanbod en aandacht voor de totale ontwikkeling van de persoon, denk ik dat, als men de onderwijsmiddelen vanuit dit perspectief zal verdelen, men niet meer moet vertrekken vanuit netten en koepels. Dan interesseert het niemand meer of de lat gelijk ligt tussen beide netten, maar dan vertrekt men van de noden van de individuele leerling, van de leraren en van de school. Dan vertrekt men vanuit de vraag wat een school nodig heeft om kwalitatief onderwijs te kunnen aanbieden, om een aanbod voor iedereen te kunnen verzekeren. Om dit te bepalen is het niet nodig alleen objectiveerbare verschillen vast te stellen. Om dit te bepalen, is het nodig te onderzoeken wat nu eenmaal de financiële noden en de noodzakelijke omkadering zijn om dergelijk kwalitatief onderwijs in een school uit te bouwen. Wat nu de som is van al die scholen binnen bepaalde netten, vind ik geen relevante discussie. De vraag is niet of er een grotere gelijkheid tot stand is gekomen, maar hebben we een grotere garantie tot kwalitatief onderwijs waargemaakt ?

Wanneer ik de middelen die ter beschikking gesteld worden, even onder de loep neem, dan zie ik in deze begroting een kleine verhoging voor de hogescholen. We weten echter allemaal dat de verhoging van de middelen voor de hogescholen niet in verhouding staat tot de behoeften van deze hogescholen. De heer Vandembroeke heeft misschien wel gelijk te stellen dat de middelen voor

het universitair onderwijs gedaald zijn, maar wanneer ik echter bekijk wat er in het universitair onderwijs en in het hogeschoolonderwijs per student geïnvesteerd wordt, dan zie ik een wanverhouding. Ik heb dan ontzettend veel respect voor al die hogescholen, voor al die algemene directeurs die met beperkte middelen een hele reorganisatie van de hogescholen hebben moeten uitwerken en daarnaast ook een kwalitatief surplus hebben weten te creëren. Zij zitten nu echter op het tandvlees, mijnheer de minister, en het is nodig dat daar, ook als waardering van het daar gevoerde beleid, een degelijke financiële injectie zal plaatsvinden.

De injectie die er momenteel is, betekent een kleine aanzet en kan misschien de richting aangeven, maar ze is verre van voldoende. Mijnheer de minister, u kent het standpunt van onze fractie over de middelen voor de basisscholen. Ook die middelen zijn niet meer dan een kleine aanzet.

Iedereen weet dat ontzettend veel kan worden gevraagd van directeurs en leerkrachten. Men kan ze wel niet vragen om gedurende jaren met hetzelfde idealisme eenzelfde kwalitatief onderwijs te garanderen met te beperkte middelen. Daarom vraag ik nogmaals een versnelde invulling van het Tivoliakkoord voor de basisscholen. De bedragen moeten op een versnelde manier aan die scholen worden toegekend. Vervolgens kan worden nagegaan wat de toekomstige noden zijn.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer Sannen, ik wil u waarschuwen. We mogen niet elke dag en bij elk begrotingsonderdeel een pleidooi houden voor een versnelde invoering van de extra inspanning. Zeker voor het basisonderwijs zetten we een redelijke stap. De begroting 1999 houdt zelfs een fundamentele stap in. We moeten de afspraken gewoon honoreren en voortgaan op deze weg.

Mijnheer Sannen, wat het hoger onderwijs betreft, steun ik uw waardering voor de hogescholen en hun verantwoordelijkheden. De inspanning die we momenteel leveren om 585 miljoen frank extra werkingsmiddelen ter beschikking te stellen, is een weliswaar bescheiden aanzet. Ook de inspanningen om de sociale voorzieningen te verbeteren zijn een bescheiden maar zekere stap vooruit.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, ik ontken niet dat er een kleine aanzet werd gegeven. Ik wil het hier ook niet hebben over de vraag of er voldoende middelen naar het onderwijs gaan. Een vorige spreker heeft dat duidelijk proberen te maken. Ik probeer enkel een antwoord te geven op

Sannen

de vraag waar bijkomende middelen naartoe moeten gaan. Dat lijkt me een belangrijke oefening.

Een ander element. Om een kwalitatief onderwijs aan te bieden waarbij de totale ontwikkeling van het kind centraal staat, lijkt het mij de moeite waard om eens na te denken over hoe we het deeltijds kunstonderwijs op een geïntegreerde wijze kunnen onderbrengen in het basisonderwijs. We moeten de samenwerking tussen het deeltijds kunstonderwijs en het gewone basisonderwijs op de een of andere manier versterken. Het is belangrijk dat ook de muzische vorming in het basisonderwijs op een volwaardige manier aan bod komt. Kwalitatief onderwijs heeft immers betrekking op de integrale persoon. Momenteel worden kinderen in het basisonderwijs vaak overbevraagd, omdat hun ouders willen dat ze na school nog allerlei andere opleidingen volgen zoals notenleer, muziek-school en tekenacademie. Zeker voor de eerste jaren van het basisonderwijs zou het veel gezonder zijn als beide soorten onderwijs sterker worden verstrengeld.

Mijnheer de minister, ik heb al gezegd dat de beleidsomkadering en de psycho-sociale en pedagogische omkadering in het basisonderwijs uitgebreid of mogelijk gemaakt moet worden. Voor de beleidsomkadering zult u waarschijnlijk opnieuw naar het Tivoli-akkoord verwijzen. Ik zal het dan ook enkel over de psycho-sociale en pedagogische begeleiding hebben. Als we naar een meer geïntegreerd onderwijs willen evolueren, dan moeten wij ervoor zorgen dat er ook in het basisonderwijs, naast onderwijzers ook ruimte is voor mensen die andere capaciteiten kunnen inbrengen bij de begeleiding van kinderen.

Het is niet nodig dat ik het infrastructuurverhaal herhaal. De DIGO heeft ons gewaarschuwd en heeft ons duidelijk gemaakt dat de huidige situatie de kwaliteit bedreigt.

Voor de ondersteuning van het volwassenenonderwijs is het bedroevend vast te stellen dat deze regering niet in staat was het uitgangspunt van de regeringsverklaring, namelijk een integratie van het VIZO, de VDAB en het OSP, te realiseren. Dat is nochtans essentieel om de kwaliteit van het volwassenenonderwijs te kunnen garanderen. Ik hoop dat een volgende regering die poging opnieuw onderneemt.

Een tweede belangrijke bezorgdheid is de bezorgdheid om gelijke kansen voor iedereen. De voorbije

drieëneenhalf jaar heeft Agalev dit element naar voren geschoven in het debat over het onderwijsbeleid. Het is onbegrijpelijk dat er nog altijd geen degelijke evaluatie is gebeurd voor de zorgverbredingsprojecten. Er loopt momenteel een onderzoek, maar het komt erg laat. Ik wil graag weten wat de meerwaarde is van de inzet van de middelen zoals die nu gebeurt.

Ik vraag ook meer aandacht voor leerstoornissen. Dit debat zullen we waarschijnlijk voeren naar aanleiding van de resolutie die binnenkort ter sprake komt. Er is een duidelijke tekortkoming inzake de aandacht voor leerstoornissen in het basis- en secundair onderwijs. Dat zorgt ervoor dat heel wat jongeren kansen missen, ondanks het feit dat ze heel wat kwaliteiten in zich hebben. Door het gebrek aan aandacht voor leerstoornissen kunnen ze die echter niet realiseren.

Voor de kostprijs van het onderwijs verwijs ik naar het belangrijke decreet – dat nog altijd ter bespreking voorligt – inzake de studietoelage, een decreet dat integraal de resolutie vertaalt. Ik hoop dat ik in de loop van de volgende maand de steun van dit parlement zal krijgen voor mijn voorstel van decreet op de studietoelagen. Het financiële aspect vormt immers nog altijd een belangrijke drempel in de participatie aan het hoger onderwijs.

Om af te ronden omdat mijn tijd vertreken is, wil ik nogmaals stellen dat ik hoop dat iedereen er voldoende van overtuigd is dat deze twee uitgangspunten, gelijke kansen voor iedereen en kwalitatief onderwijs in elke school, de uitdagingen zijn voor de toekomst. (*Applaus bij AGALEV en de VU*)

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Deze keer zijn we erin geslaagd om van het PMS en het MST een CLB te maken. De volgende zittingsperiode pakken we de VDAB, het VIZO en het OSP aan.

De heer André Denys : Dat hoor ik al tien jaar.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat klopt. Dat over MST en PMS hoorden we al veel langer, maar nu hebben we het gerealiseerd.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw de minister, dames en heren, in de commissie voor Onderwijs werd zeer uitvoerig gedebatteerd over

De Meyer

de begroting 1999. Ik wil kort verwijzen naar drie thema's : de vrije internaten, de scholenbouw en de studie over de objectiveerbare verschillen. Deze onderwerpen hebben twee gemeenschappelijke kenmerken. Ten eerste werd in deze zittingsperiode een belangrijke voorzet tot oplossing gegeven. Ten tweede zullen bij de onderhandelingen over een regeerakkoord deze belangrijke dossiers een meer structurele oplossing moeten krijgen.

Het probleem van de vrije internaten is gekend. Elk jaar sluiten vrije internaten, niet omdat de ouders niet geïnteresseerd zijn, wel omdat het inrichtend bestuur van de vrije school het financieel niet meer aankan. Ouders kiezen voor een internaat omwille van diverse redenen. Een specifieke studierichting is bijvoorbeeld niet aanwezig in de regio. Sommige ouders hebben zeer onregelmatige werktijden. Ook alleenstaande ouders moeten steeds meer een beroep doen op een internaat. De zogenaamde elitaire internaten zijn allang de uitzondering in het onderwijsveld.

De vrees is groot dat bij gebrek aan financiële middelen nog meer internaten zullen sluiten en dat het kostgeld in de resterende internaten dermate wordt opgedreven dat ze ontoegankelijk worden voor kinderen van ouders met een bescheiden inkomen. De huidige ongelijke behandeling van de vrije en gemeenschapsinternaten is zeer uitgesproken : de verhouding bedraagt 34 tegen 100. Ze komt helemaal niet overeen met de objectieve verschillen die tussen onderwijsnetten kunnen bestaan. Deze discriminatie brengt het recht op de vrije keuze, die de Belgische Grondwet inzake onderwijs aan alle ouders toekent, in gevaar.

Het regeerakkoord van de Vlaamse regering voor de periode 1995-1999 is duidelijk : de overheidste-gemoetkomingen voor de interne leerlingen zullen opnieuw worden bekeken, rekening houdend met de draagkracht van de ouders. Als gevolg van de amendering van de begroting wordt vanaf 1 januari 1999 een jaarlijks geïndexeerd bedrag van 80 miljoen frank aan de werkingmiddelen van de gesubsidieerde internaten toegevoegd. Dit is een belangrijke stap, maar in het kader van de gelijkheid van leerlingen, ouders en scholen geen eindpunt. Een duurzame structurele oplossing zal aandacht hebben voor de werkingstoelagen, de opvoeders, de beheerders en het arbeidspersoneel, zowel voor het basis- als het secundair onderwijs.

Verscheidene parlementsleden uit diverse fracties vroegen terecht opnieuw aandacht voor het dossier

van de schoolgebouwen. Tijdens deze zittingsperiode werd reeds een eerste aanzet gegeven tot de verbetering van de schoolinfrastructuren. Het gaat om tweemaal 800 miljoen frank voor het hoger onderwijs en, vanaf 1999, jaarlijks 800 miljoen frank voor het basisonderwijs, aan te wenden voor de grote onderhoudswerken en de nieuwbouw.

Bovendien was het antwoord van de minister op mijn vraag zeer duidelijk. Ik citeer hem : 'In de komende jaren zal hier een inhaaloperatie dienen te gebeuren. Het volgende regeerakkoord zal bijkomend een substantiële verhoging van de middelen moeten bevatten voor de vernieuwing en onderhoud van de schoolinfrastructuur.' Hij denkt in dit verband aan een financiële inhaaloperatie zoals nu werd doorgevoerd voor wetenschappelijk onderzoek. Deze forse inspanning moet voorkomen dat er problemen rijzen in om het even welke vorm, of het nu gaat over comfort, hygiëne of veiligheid. Gebreken hierin kunnen leiden tot ongevallen met onbekende aansprakelijkheden, die het onderwijs in het gedrang kunnen brengen. Wij kunnen de inspanningen terzake alleen maar ten volle ondersteunen.

Ten slotte wil ik nog iets kwijt over de studie betreffende de objectiveerbare verschillen. In deze kabinetsperiode zijn zowel in het basis- als secundair onderwijs hoe dan ook belangrijke resultaten bereikt met het oog op een meer gelijke behandeling van de leerlingen en scholen qua werkingstoelagen. Het is de bedoeling dat ouders en leerlingen niet langer worden gediscrimineerd als ze voor het gesubsidieerd onderwijs kiezen. Veertig jaar na het schoolpact is eindelijk een groep gebaad om te evolueren naar een meer gelijke toekenning van de werkingstoelagen.

De wetenschappelijke studie omtrent het verantwoord verschil in kostprijs, afhankelijk van de objectiveerbare verschillen, is dan ook uiterst belangrijk. Om het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel na te leven moet de overheid elke leerling en elke school geven wat hem toekomt. Voor onze fractie moet de studie hierover nog deze zittingsperiode zijn afgerond, zodat de werkingmiddelen in de toekomst zo mogelijk op een nog rechtvaardiger en correcter wijze kunnen worden aangewend voor alle leerlingen en scholen. *(Applaus bij de CVP)*

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de na-

Vanleenhove

kende gebeurtenissen die we allemaal kennen, zouden ons kunnen doen verwachten dat de komende maanden van het nieuwe begrotingsjaar nog weinig decreetgevend werk zal worden geleverd. Voor de commissie voor Onderwijs lijkt dat echter een erg voorbarige en zelfs volkomen verkeerde conclusie. Immers, vanuit het kabinet van Onderwijs worden nog minstens acht ontwerpen van decreet aangekondigd vóór het einde van deze kabinetsperiode. Daarnaast hebben we ook nog een paar voorstellen van decreet klaarliggen.

Een van die ontwerpen van decreet behandelt de eindtermen voor de tweede graad van het secundair onderwijs. Dit decreet kreeg al wat mediabelangstelling, omwille van de aankondiging dat straks alle ASO-richtingen een pakket van minstens vier uur wiskunde zullen moeten aanbieden. Mevrouw Vanderpoorten had het er daarnet over en ik kom er straks ook even op terug.

Ik wil het eerst even in het algemeen over dat decreet hebben. De basis voor het opstellen van eindtermen werd gelegd in het decreet van 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleiding. Uit het verslag van de toenmalige commissiebesprekingen blijkt dat de overheid vrij optimistisch was inzake de timing voor het vastleggen van alle eindtermen. Ik citeer wijlen minister Daniël Coens in dat verslag : 'De eindtermen met betrekking tot de basisvorming die de periode van de leerplicht omvat, zullen vermoedelijk binnen de twee jaar worden vastgelegd.'

We zijn intussen al zeven jaar verder en nog lang niet klaar. Eigenlijk is dat niet eens zo verwonderlijk. De definitie van 1991 van het begrip kon al laten vermoeden dat het met die eindtermen dikwijls een balanceren op een slappe koord zou worden. Eindtermen, zo luidde immers de vandaag nog steeds geldende definitie, zijn minimumverwachtingen vanwege de gemeenschap in de context van de gewaarborgde vrijheid van onderwijs.

Er is dus een duidelijk spanningsveld gecreëerd tussen de terechte verzuchtingen van een ambitieuze overheid aan de ene kant en de lokale autonomie en de pedagogische vrijheid aan de andere kant. Omdat het evenwicht daartussen wel eens in twijfel werd getrokken, werd rechtspraak ontlokt die een nieuwe richting gaf aan heel het proces van de totstandkoming en implementatie van de eindtermen.

Ook het begrippenkader werd in de loop van dat proces gewijzigd, uitgebreid en aangepast aan nieuwe inzichten. We vernemen dat dit bij de eindtermen voor de tweede graad van het secundair onderwijs zelfs nog ruimer en fundamenteler het geval zou zijn. Heel de geschiedenis van de eindtermen leert ons dus duidelijk dat voorzichtigheid en bedachtzaamheid geboden zijn.

Daarom ook verbaast het onze fractie dat het onderwijskabinet aandringt op de bespreking van het ontwerp van bekrachtigingsdecreet inzake eindtermen voor de tweede graad van het secundair onderwijs, nog in het begin van het begrotingsjaar 1999. We hebben er immers nog niet het minste zicht op hoe de eindtermen voor de derde graad er zullen uitzien.

Zou het niet logischer zijn eerst de minimumeinddoelstellingen op het einde van de zesjarige cyclus te bepalen, en pas daarna vast te leggen hoe men daar in de voorgaande jaren naar toe groeit ? Hoe kan men immers weten of de stappen die men invult voor de tweede graad, inderdaad op een efficiënte en inhoudelijk correcte wijze leiden naar het einddoel op het einde van het zesde jaar, als men dat einddoel nog niet eens kent ? We missen dus eigenlijk een algemene visie om de eindtermen voor de tweede graad op hun deugdelijkheid en geschiktheid voor het beoogde einddoel te kunnen beoordelen.

Voor een oppervlakkig toeschouwer lijkt de huidige werkwijze wel het verhaal van de zeevaarder. Die stippelde zorgvuldig zijn koers uit tot halfweg de oceaan en nam voor dat traject ook proviand en brandstof mee. Maar bij zijn aankomst op dat punt kwam hij tot de vervelende ontdekking dat hij nog eens zo ver moest varen om land te bereiken. Dat beeld is natuurlijk een karikatuur, en ik besef dat het onrecht doet aan de ernst en de professionaliteit van de ontwerpers van de eindtermen. Ik heb immers geen enkele reden om eraan te twijfelen dat ze voor zichzelf een duidelijk idee hebben van wat ze uiteindelijk willen bereiken. Overigens zijn ze niet vanaf een tabula rasa gestart. Ze verwoorden eigenlijk grotendeels wat duizenden leerkrachten dagelijks met veel inzet en toewijding aan kwaliteitsvol onderwijs aanbieden.

Dat de eindtermontwerpers de einddoelen kennen, betekent echter nog niet dat wij als decreetgevers ze ook kennen. Pedagogen, didactici, juristen en zelfs economen hebben allemaal een belangrijke rol te spelen in de onderwijsdossiers. Uiteindelijk dragen wij echter de volle verantwoordelijkheid voor het onderwijsbeleid dat decretaal wordt vast-

Vanleenhove

gelegd. We kunnen die verantwoordelijkheid alleen maar dragen als we alle elementen van het dossier kennen.

Daarom dringen we er met onze fractie op aan dat de eindtermen van de tweede graad van het secundair onderwijs pas ter goedkeuring aan het parlement worden voorgelegd als we de eindtermen voor de derde graad kennen en kunnen bespreken. Deze kleine vertraging kan misschien wel enkele praktische moeilijkheden meebrengen, maar die kunnen zeker niet opwegen tegen de noodzaak aan een algemene visie op basis waarvan wij een volledig leertraject kunnen uitzetten. Het gaat hier tenslotte om de inhoud van ons onderwijs.

Met die inhoud heeft ook de discussie te maken die ik in het begin van mijn betoog aankondigde, namelijk de verzwaring van het algemeen secundair onderwijs met wiskunde.

Vooreerst wil ik stellen dat de vorige minister van Onderwijs ervoor opteerde om de tweede graad ASO inhoudelijk zwaarder te maken door niet alleen meer wiskunde, maar ook door meer talen in het lesurenpakket te stoppen. Ik heb er thans nog niet voldoende zicht op of die talen inderdaad ook aan belang winnen in de voorgestelde eindtermen. Dat lijkt mij nochtans heel belangrijk. De bedoeling van de inhoudelijke verzwaring van het ASO is immers om jonge mensen die niet echt een ASO-profiel hebben, vlugger naar het TSO te oriënteren. En wie kan er nu iets op tegen hebben dat wij ernaar streven dat elke leerling zo vlug mogelijk op de juiste plaats terecht komt?

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Ik veronderstel dat de voorzitter van de commissie voor Onderwijs graag een reactie zou krijgen op de problemen die hij hier aan de orde stelt.

Mijnheer Vanleenhove, de normale procedure voor de eindtermen van de tweede graad, via de DVO en de VLOR, is doorlopen. Nu kunnen de plannen op een redelijke termijn worden bekeken. Intussen moet men niet stil blijven zitten in verband met de eindtermen voor de derde graad. Dit proces kan normaal verlopen. Pas als de procedures zijn afgerond kunnen we nagaan of de resultaten ervan in het parlement kunnen worden besproken.

We moeten ook rekening houden met de fase van de regeerperiode waarin we zitten. Het zou goed zijn een algemene visie te hebben over het geheel, of dat de DVO of de VLOR ons een algemeen beeld zou kunnen geven op het geheel.

U laat zich kritisch uit over het totale aantal uren wiskunde. U weet, en mijn voorganger heeft dit zeer terecht gezegd, dat het de bedoeling was om het ASO te verzwaren, vooral voor wiskunde, wetenschappen en talen. Zo kon men toelaten dat jongeren vroeger een keuze zouden kunnen maken en sneller zouden kunnen opteren voor het TSO. Het aanbod van deze verschillende onderwijsvormen zou ook meer gelijk worden. Wanneer men via de eindtermen deze onderwijsinhouden zou verzwaren, dan komt het grondwettelijk de onderwijsverstrekkers toe om uit te maken in hoeveel uren ze deze verzwaring zullen vertalen.

Het is wellicht voorbarig om nu al te zeggen dat men in een bepaalde richting zeven, acht of negen uren wiskunde zal geven. Bovendien heeft men ook vandaag een vork tussen de verschillende lestijden die men besteedt in de verschillende richtingen. Ook daar moet men de werkzaamheden afwachten om te zien waar men naartoe gaat. De onderwijsverstrekkers zullen dan moeten nagaan hoeveel uren men moet besteden aan het aanleren en trainen.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de minister, ik moet u danken om wat u zei. Het parlement zal niet worden verplicht om de eindtermen van de tweede graad te beoordelen zonder kennis te hebben van de totaliteit van de zesjarige cyclus. Dit is bijzonder belangrijk. Ik verheug mij erover dat we over die totale visie zullen kunnen beschikken, vooraleer ons om een beslissing wordt gevraagd.

Minister Eddy Baldewijns : Dit betekent uiteraard dat we moeten weten welke richting het in de algemene visie uitgaat.

De heer Gilbert Vanleenhove : Het gesprek is dus nog niet afgelopen.

Het is uiteraard niet onze bevoegdheid te bepalen hoeveel uren aan een vak moeten worden besteed ; we zouden een oorlog ontketenen mochten we dat doen. De VLOR stelt echter dat er vier uren nodig zijn om de eindtermen van het pakket wiskunde te kunnen verwerken. Ik heb daar mijn bedenkingen bij. Ten eerste, als er vier uur nodig zijn, en dit wordt bijvoorbeeld ingevoerd in de richting humane wetenschappen, dan zijn de eindtermen geen minimale doelstellingen meer, maar

Vanleenhove

maximale. Er mankeert dus iets. Ten tweede, als we ervan uitgaan dat elke leerling eigen talenten heeft ; dat een leerling niet noodzakelijk wiskundig of taalkundig gevormd moet zijn om ASO te volgen – hoewel ik er persoonlijk van overtuigd ben dat taalvaardigheid een veel belangrijker criterium is dan wiskunde om te bepalen of iemand een ASO-leerling is – ; en als binnen de humane wetenschappen meer gewicht zou worden toegekend aan cultuurwetenschappen, gedragswetenschappen en sociale wetenschappen, dan ben ik ervan overtuigd dat we diploma's kunnen afleveren aan heel goede ASO-leerlingen, die ook in het hoger onderwijs goed kunnen scoren.

Ik ben vragende partij voor een ernstig overleg over de manier waarop we het ASO moeten verzwaren. Dat we het moeten verzwaren omdat we de oriëntering vlugger moeten laten gebeuren, daaraan twijfelt niemand. Over de manier waarop we dat zullen doen, moeten we de koppen bij elkaar steken. Ik ben verheugd de bereidheid daartoe te bespeuren in het antwoord van de minister. *(Applaus bij CVP, SP en VU)*

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, waarde collega's, het zopas verschenen rapport over onderwijs van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling is positief over onze Vlaamse jongeren. Na de Zweedse en Nederlandse leeftijdgenoten, zijn de Vlaamse jongeren tussen 16 en 25 jaar de meest geletterde. Geletterdheid duidt op kennis van en vaardigheid in het vinden en gebruiken van informatie in overheidsdocumenten, tijdtabellen en kaarten.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw De Schamphelaere, ik heb een half uur geleden op de tribune gezegd dat ons onderwijs goed was en goed is en dat we toekomstgericht moeten denken.

Uw analyse is met andere woorden de inschatting van gisteren.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Ik heb slechts enkele inleidende zinnen uitgesproken.

De heer Kris Van Dijk : Van op de ministerbanken zagen we een argwanende blik naar de VU-banken. Vandaar deze onderbreking.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijn volgende vraag luidt of deze resultaten een officiële pluim zijn voor de onderwijspolitici of voor de jongeren zelf. De andere resultaten uit het OESO-rapport, 'Education at Glance', wijzen erop dat vooral onze jongeren de grootste pluim verdienen. Het opleidingsniveau van onze bevolking is immers aan de lage kant. Van onze actieve bevolking voltooide slechts 30 percent het hoger secundair onderwijs, tegenover een gemiddelde van 40 percent in de OESO-landen, 63 percent in Oostenrijk en 60 percent in Duitsland. Ook het percentage van universitair gevormden ligt met 11 percent onder het OESO-gemiddelde van 13 percent.

Als we al de gegevens samenbrengen, zouden we kunnen concluderen dat onze leerkrachten en scholen behoorlijk werk leveren, maar dat de samenleving en vooral de onderwijspolitiek meer ambitie aan de dag moet leggen voor onze jonge mensen. Er moet motivatie zijn om meer en langer te leren. Maar vooral in het secundair onderwijs moet de motivatie bestaan om elke jongere een concreet en passend leerdoel te bieden.

Ons onderwijs werkt en wekt vertrouwen, maar heeft te weinig ambitie. Deze vaststelling sluit aan bij de haperingen en zelfs knelpunten die groeien op onze Vlaamse arbeidsmarkt.

Op dit moment zijn er in Vlaanderen 120.000 werkloze mensen jonger dan 35 jaar. Nochtans zoeken bedrijven, ziekenhuizen, winkels, bouwondernemingen, enzovoort, dringend mensen met vakken-nis, talent en inzet. De vacatures voor metselaars, lassers, verkopers, monteurs, elektriciens, verplegers, programmeurs en ingenieurs blijven echter oningevuld. De VDAB publiceert elke maand een langere lijst van knelpuntberoepen. De economische dynamiek in Vlaanderen dreigt stil te vallen, niet door een tekort aan investeringen of door een te hoge belastingsdruk, wel door een tekort aan menselijk kapitaal.

Sommige ondernemerskringen bepleiten zelfs een nieuwe immigratiegolf. In deze visie zullen jonge goed opgeleide programmeurs en ingenieurs uit Aziatische landen de menselijke inbreng in onze bedrijven op peil houden. Natuurlijk zijn hiertegen ethische bezwaren in te brengen. Als in onze groeiende globale informatiesamenleving mensen de belangrijkste economische rijkdom worden van een land, is het dan geoorloofd om enkel de knapste koppen uit de landen in ontwikkeling naar hier te halen, en vooral, hebben wij wel al ons jong talent aangesproken en tot ontplooiing laten komen ?

De Schamphelaere

In het decreet op het secundair onderwijs wordt een belangrijk pedagogisch doel naar voren geschoven : een geslaagde schoolloopbaan voor elke jongere. Scholen moeten groeien tot scholengemeenschappen. De bestaande sociaal-culturele beschotten tussen algemeen onderwijs enerzijds en technisch en beroepsonderwijs anderzijds moeten stap voor stap door samenwerking worden weggevoerd. Het studieaanbod van het secundair onderwijs wordt doorzichtiger. Het recente besluit van de Vlaamse regering over de studiegebieden en structuuronderdelen schrapt precies honderd van de bestaande studie-opties. De nefaste gevolgen van de versnippering en overlapping van het aanbod kunnen nu worden weggevoerd.

Wij verwachten inderdaad dat met een beter herkenbaar onderwijsaanbod binnen grotere verbanden meer jongeren tijdig zullen kiezen voor het eigen talent en hun schoolloopbaan van meet af aan op het juiste einddoel zullen richten. Een juiste keuze uit een doorzichtig geheel van studierichtingen voorkomt mislukkingen. Schoolmislukkingen zijn maatschappelijk nefast, want duur en inefficiënt. Ze zijn echter vooral ontmoedigend voor de tieners zelf. Hun creativiteit en ontplooiingszin worden vroegtijdig afgebroken en verveling, apathie of zelfs agressie winnen veld.

We zijn het er allen over eens dat onze onderwijsstructuur niet langer mag gericht blijven op uitstoting. Na het decreet op het secundair onderwijs kan men niet langer in het ijle blijven praten over de 'broodnodige herwaardering van het technisch en beroepsonderwijs'. Technisch en beroepsonderwijs zijn volwaardige vormen van onderwijs. Het eerste is voor de vernuftelingen die op handelen en toepassen gericht zijn, het tweede voor mensen die best al doende leren, terwijl de derde onderwijsvorm, het algemeen vormend onderwijs, er is voor jongeren die verbaal of abstract aangelegd zijn.

Mijnheer de Minister, u plant een actie tegen zinloos jongerengeweld in een bundeling van alle maatschappelijke krachten. Mogen wij u echter vragen dat u als onderwijsminister een resolute keuze zou maken voor de pedagogie van het slagen, zoals in de parlementaire resolutie over werkgelegenheid en onderwijs werd uiteengezet, en een keuze voor een gedifferentieerd leerproces en voor een leerlingvolgsysteem zoals in de resolutie over armoede en onderwijs werd verwoord.

Mogen wij U vooral vragen om een positieve en actieve promotie op te zetten voor het technisch

en het beroepsonderwijs. De helft van onze tieners volgt les in één van deze onderwijsvormen. We kunnen het ons niet veroorloven de helft van onze toekomstige samenleving als minder geslaagde mensen te bestempelen. Als we de vergrijzing van onze samenleving bekijken, weten we dat elk jong talent, van welke aard ook, zal moeten worden benut. Wat echter zeker moet worden vermeden, is dat kwetsbare tieners in onze scholen elke eigenwaarde verliezen en al te vroeg ontgoocheld of verbitterd afhaken. Het is immers heel menselijk om uit de eigen nutteloosheid de nutteloosheid van het bestaan zelf af te leiden.

Mijnheer de minister, zoals ook u deze week in een vrije tribune hebt betoogd, wordt onmiskenbaar een steeds grotere maatschappelijk druk op scholen gelegd om naast het aanbieden van kwaliteitsvol onderwijs ook een steeds ruimere opvoedingstaak op te nemen. Men mag echter niet uit het oog verliezen dat levendig en boeiend onderwijs op zich reeds een belangrijke opvoedingsmethode is.

Toen enkele jaren geleden Frankrijk werd opgeschrikt door jong, maar hevig geweld op de lycea en colleges, interviewde het televisiejournaal een schooldirectrice uit een Parijse voorstad. Zij zei toen : 'Sommigen menen dat je eerst moet praten en de problemen regelen en dat je pas daarna kunt onderwijzen'. Volgens mij is het tegendeel waar : 'enseigner, c'est éduquer' of 'Ik wil dat mijn leraars de kinderen doen geloven dat ze vooruitkomen in hun schoolwerk'. Vaak blijkt dat hun gedrag dan ook verbetert. Als onderwijs reeds als resultaat zou hebben dat jongeren geïnteresseerd raken in de wereld en in de ontplooiing van de eigen mogelijkheden, dat bij hen sleur en verveling geen kans krijgen, dan is voor onze scholen de voornaamste opvoedingstaak bereikt. (*Applaus bij de SP, de CVP en de VU*)

De voorzitter : Aan de orde zijn de materies Welzijn, Gezondheid en Gezin en Gelijkekansenbeleid.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik zal mijn uiteenzetting rond het welzijns- en gezondheidsbeleid benaderen vanuit het toegankelijkheidsperspectief.

De welzijnsbegroting is tijdens deze zittingsperiode gestegen met 22 percent en bedraagt voor 1999 ongeveer 54 miljard frank. Welzijn en gezondheid, met inbegrip van de sociale infrastructuur, vertegenwoordigen nu ongeveer 11 percent van de Vlaamse begroting. De vraag naar een verantwoor-

Becq

de besteding van deze middelen is in deze context dan ook relevant. Men hoort wel eens zeggen dat het aanbod zo groot is dat het tot overconsumptie zou kunnen leiden, terwijl men anderzijds even vaak hoort dat er veel te hoge drempels bestaan om daadwerkelijk van de aanwezige zorgmiddelen gebruik te maken.

Toegankelijkheid is een begrip met vele betekenissen. In de eerste plaats kan aan toegankelijkheid een inhoudelijke betekenis worden gegeven. We spreken dan in de zin van gepaste zorg. Het gaat om een zorg die inhoudelijk het best is afgestemd op zijn of haar zorgbehoefte, een zorg waarbij we bekijken of het aanbod wel een antwoord geeft op de gestelde vraag. De zorgverlening moet zoveel mogelijk een geïndividualiseerd antwoord geven dat ook de autonomie van de zorgdrager respecteert en de zelfzorg en de eigen capaciteiten van de persoon maximaal aanspreekt.

Zorg op maat zal in de mate van het mogelijke gezinsgericht en flexibel worden georganiseerd. De tendens naar meer ambulante zorgverlening speelt duidelijk in op een gevoel dat bij de bevolking leeft. Zorgbehoefte en zelfredzaamheid kunnen evolueren. Ook in de omgeving van de persoon die de zorg krijgt, kunnen zich wijzigingen voordoen. Wil men die zorg op maat blijven verlenen, dan moet ook de verstrekte zorg mee evolueren en zal men op een soepele en vlotte manier van de ene zorgvorm op de andere moeten kunnen overgaan.

Deze flexibele en gezinsgerichte aanpak vinden we ook terug in de gehandicaptensector waar grote inspanningen werden geleverd met het oog op de flexibilisering en diversifiëring van de zorg. Daarbij wordt nu heel sterk uitgegaan van het standpunt van de zorgvrager, daar waar vroeger meer werd uitgegaan van de beschikbaarheid van het aanbod.

Ook voor de ouderenzorg werden nieuwe voorzieningen gecreëerd waardoor de flexibiliteit kan worden gestimuleerd. Ik herinner me hoe minister Martens, naar aanleiding van de besprekingen over de ouderenzorg, sterk de nadruk legde op de differentiatie in de zorgvormen. De residentiële sector vraagt eveneens om de grenzen tussen residentiële en ambulante nog meer te overstijgen.

De toegankelijkheid kan ook worden versterkt door de goede samenwerking tussen de betrokken zorgverleners telkens opnieuw te versterken. We dienen ons ook te buigen over de vraag naar een optimale begeleiding van de zorgvrager in het

gehele hulpverleningsparcours. Dat vormt immers een sleutelbegrip, ongeacht we het hebben over case-management, traject- of procesbegeleiding. In de discussie over de bijzondere jeugdbijstand was dit eveneens aan de orde.

Ook het samenspel tussen de professionele en de vrijwillige zorg is belangrijk, want daardoor kan de vervreemding van de professionalisering worden tegengegaan.

Een toegankelijke zorg is ook een laagdrempelige zorg, die waar nodig is aangepast aan de doelgroep, het taalgebruik en het referentiekader dat door hulpverleners wordt gehanteerd. Ook de profilering van de diensten en van de hulp spelen daarbij een belangrijke rol. Laagdrempelige zorg moet ook voor de moeilijkst bereikbare bevolkingscategorieën makkelijk toegankelijk zijn. Het profiel van de voorzieningen mag niet afschrikken, noch stigmatiseren. Ik herinner me dat tijdens de rondtafelbesprekingen over bijzondere jeugdzorg door de afgevaardigden van de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning werd gezegd dat mensen spontaan bij hen komen aankloppen omdat de centra een lage drempel hebben.

Daarnaast mag een doelgroepgerichte werking de algemene benadering en toegankelijkheid evenmin in de weg staan. Ik denk hierbij aan onze consultatiebureaus voor het jonge kind die ruim toegankelijk waren en niets stigmatiserend hadden. We moeten hiervoor oog hebben wanneer de doelgroepgerichte werking verder wordt benadrukt.

Ook de herkenbaarheid van de voorzieningen speelt een belangrijke rol. Ik ben wat bezorgd over de herstructurering die in het kader van het algemeen welzijnswerk werd doorgevoerd. We hebben daarbij heel duidelijk geopteerd voor een basiszorgpakket, maar dit mag niet ten koste gaan van de herkenbaarheid. Vroeger waren bijvoorbeeld de JAC's en de Centra voor Levens- en Gezinsvragen wel bekend. We mogen dit aspect niet uit het oog verliezen bij een andere herstructurering van het werkterrein.

Een derde invulling van het begrip toegankelijkheid steunt op de regionale omschrijving. In elke regio moet een voldoende uitgebreid en gediversifieerd zorgaanbod aanwezig zijn. De nodige zorg dient zo dicht mogelijk bij huis verkrijgbaar te zijn. Dit geldt niet enkel voor de ambulante zorgverlening, maar ook voor de residentiële zorg. Bij de residentiële zorg is het contact met vrienden en familie immers heel belangrijk. Het moet mogelijk blijven.

Becq

Daarnaast dient meer aandacht te worden besteed aan programmering en erkenning op grond van cijfers. Dit wordt heel dikwijls gevraagd. In het teken van de bereikbaarheid en regionale spreiding moeten we daarbij ook oog hebben voor wat ik de 'natuurlijke mobiliteitsstromen van mensen en regio's' heb genoemd.

Ik denk aan mijn regio Vlaams-Brabant en het arrondissement Halle-Vilvoorde die als een banaan rond Brussel liggen, maar waar ook met dergelijke sociologische realiteiten rekening moet worden gehouden, naast de heel gewone dingen als het openbaar vervoer. We dienen hieraan te denken bij discussies rond schaalvergroting en de consultatiepunten ter plaatse.

Toegankelijkheid betekent ook dat men zonder onderscheid van geslacht, ras, ideologische of filosofische overtuiging ergens terecht moet kunnen. Iedere zorgvrager moet kunnen worden geholpen in de voorziening van zijn keuze. Ieders eigenheid en persoonlijke opvattingen moeten daarbij worden gerespecteerd. Ook dat moeten we meenemen in discussies over schaalvergroting en coördinatie.

Tenslotte bestaat financiële toegankelijkheid uit een betaalbare zorg voor iedereen zodat niemand om financiële redenen kan worden geweigerd. Een gebrek aan financiële middelen mag er niet toe leiden dat de nodige zorg niet kan worden verstrekt of dat sommigen de drempel naar de zorg niet halen. De subsidiëring van de voorzieningen is tot nog toe de meest gebruikelijke financiële stroom. In dit geval is het belangrijk dat de overheid ook algemene richtlijnen uitwerkt in verband met eventuele aan te rekenen kosten aan de zorgvrager. Deze richtlijnen moeten zorgen voor duidelijkheid en doorzichtigheid zoals we het in het decreet algemeen welzijnswerk hebben geformuleerd.

Er gaan meer stemmen op om de financiering naast, en niet in de plaats van de subsidiëring, ook te richten naar de zorgvrager. In dat geval wordt er een budget ter beschikking gesteld om de zorg te bekostigen en de keuze en autonomiebevordering van de zorgvrager te verzekeren. Een zorgverzekering past in die visie. Het is een nieuw gegeven dat bescheiden zal opstarten. Daardoor kunnen mechanismen worden doorgrond die door deze nieuwe werkwijze op gang komen.

Waken over de toegankelijkheid is een opdracht van de overheid. We stellen vast dat deze opdracht ernstig wordt genomen door onze ministers van

Welzijn en Gezondheid. Volgens de decreten betreffende het kwaliteitsbeleid in de gezondheids- en de welzijnsvoorzieningen is toegankelijkheid één van de centrale uitgangspunten. Hier krijgt toegankelijkheid ook de verschillende betekenissen die we eraan hebben gegeven. Mevrouw Demeester heeft in de commissie expliciet te kennen gegeven dat ze in het kader van het kwaliteitsdecreet de focus stelt op het armoedebeleid. Samenwerking, overleg en coördinatie bevorderen de toegankelijkheid. Ik denk aan de gezins- en welzijnsraad, de regionale welzijnsraden en het gezondheidsoverleg waar wordt beoogd om via de coördinatie dichter bij de mensen te komen.

De middelen die voor welzijn en gezondheid zijn ingezet hebben een goede bestemming. Nieuwe initiatieven zullen de situatie nog verbeteren. In die zin kan ik zeggen dat mijn fractie de begroting zal goedkeuren. (*Applaus CVP*)

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, numeriek zie ik niet veel verschil met de eerste toespraak. We zijn het gewoon vanuit welzijn en gezondheid om voor een lege zaal te spreken. Ik vind dit jammer. Ik heb goed geluisterd naar de heer Sannen. Hij tekende drie beleidslijnen voor de toekomst. Op de ene as zette hij onderwijs en vorming. Op de tweede stonden werk en inkomen en op de derde as gezondheid en veiligheid. Welzijn stond er niet bij. Ik heb mijn koers dan ook veranderd. Ik had een toespraak voorbereid die uitsluitend over gezondheid handelde. Ik vind dat ik de minister van Welzijn stiefmoederlijk behandelde.

Een van mijn eerste betogen ging precies over die demografische evolutie en de vergrijzing van de bevolking. Ik herinner me zeer levendig het debat over de overregulering van de serviceflats. U overtuigde ons er met uw gekende diplomatie van om geen motie in te dienen.

Mijnheer de minister, wat hebt u ondernomen om de demografische evolutie op te volgen ? U maakte een actieplan op vraag van de commissieleden. Jammer genoeg werd dat nog niet besproken en wellicht vinden we daar geen tijd meer voor. U verruimde het zorgaanbod, zeker wat de thuiszorg betreft. Er blijven nog genoeg problemen over. Mevrouw Becq had het over de differentiëring van het aanbod en beschermd wonen blijft eveneens een lacune. U beloofde ondersteuning voor demen-

Avontroodt

te bejaarden en hun familie of omgeving. De uitvoeringsbesluiten zijn waarschijnlijk nog niet goedgekeurd, ze zijn in elk geval nog niet verschenen. We zullen dat nauwlettend in het oog houden.

– *De heer Marc Olivier, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Voor het FCUD krijgt u minder goede punten. Men heeft niet de moed gehad om de discussie over de hervorming van de sociale zekerheid en de opname van het FCUD te openen. Daar zijn we tekortgeschoten.

Minister Luc Martens : Als we een belangenconflict inroepen over het FCUD, dan valt de financiering stil, zonder enige garantie op succes. We zijn vragende partij in deze zaak en kunnen niets afdwingen. Uw idee is mooi in theorie, maar in praktijk niet realiseerbaar.

Mevrouw Yolande Avontroodt : De toestand is gestabiliseerd en we zullen geen extra middelen krijgen. Dat betreurt ik en blijf ik betreuren.

Voor de kinderrechten hebt u het voortouw genomen en nieuwe ideeën geuit. Het beleidsplan dat we in het voorjaar van 1999 kunnen bespreken, zal daar gestalte aan geven.

De heer Vandenberghe van Kind en Gezin wordt manager van het jaar – hij zal die titel wel verdienen -, maar we hebben een fundamentele bedenking bij de maatschappelijke visie van Kind en Gezin. Men ontwikkelt een beleidsplan waar absoluut geen politieke draagkracht voor bestaat. Men voert een eigen koers zonder democratische controle. Die controle zou dan enkel kunnen via een interpellatie tot de minister. Het enige instrument tot wijziging zou dan de jaarlijkse begrotingsdiscussie zijn.

De kinderopvang wordt uitgebreid zonder dat er een behoefteonderzoek is uitgevoerd. Evenmin is een kosten-batenanalyse gemaakt van de opvang in een kinderopvangcentrum en opvang die door de privé-sector is georganiseerd. Dat is een lacune. Wat de bijzondere jeugdzorg betreft, moeten de doelstellingen van de rondetafelgesprekken worden geïntegreerd in het beleid van de volgende regering. Wellicht is een en ander uit de hand gelopen, en heeft men onvoldoende kunnen anticiperen op de maatschappelijke ontwikkeling. Er moet een inhaalbeweging gebeuren. Dat is zeker het

geval voor het recht op bescherming van het kind in gevaar.

Ik ben erg benieuwd te vernemen wat de heer Swennen zal zeggen over de gehandicaptenzorg. Ik vraag me af wat hij zal zeggen over de voortzetting van het experiment over het persoonlijk assistentiebudget voor gehandicapten. Onze fractie is alleszins voorstander van zo een assistentiebudget.

De gezondheidssector is mijn natuurlijke biotoop. Mevrouw de minister is nog steeds verantwoordelijk voor het gezondheidsbeleid. We weten met welke beperkte middelen zij heeft geprobeerd om zowel op korte als op lange termijn pragmatisch en hervormend op te treden. Gegeven de bestaande bevoegdheidsverdeling zijn beide doelstellingen jammer genoeg niet helemaal te verwezenlijken. Ik denk dat u het wel met me eens zult zijn als ik zeg dat u soms liever meer had gedaan, en ambitieuzere doelstellingen had willen waarmaken. Ik veronderstel dat we niet zoveel van mening zullen verschillen over wat er bij een nieuwe communautariseringsronde moet worden bereikt.

Welke visie moeten we tijdens een volgende discussie over de verdere staatshervorming verdedigen ? Ofwel moet men de basispremissie van coherentie nastreven, en homogene bevoegdheidspakketten afdwingen. Ofwel zult u op basis van inhoudelijke argumenten een aantal andere bevoegdheden in de wacht willen slepen. Ik denk dat men moet streven naar een individuele en een collectieve responsabilisering. Coherentie en responsabilisering zijn ons inziens de hoekstenen van het objectief van de volledige overdracht van de gezondheidssector.

Tijdens deze zittingsperiode hebben we kunnen ervaren dat de normen nog steeds door het federale niveau worden opgelegd. Het decreet betreffende de integrale kwaliteitszorg in de verzorgingsvoorzieningen, dat aan het oordeel van het Arbitragehof was onderworpen, is nieuw. We hebben er veel uit geleerd. Een aantal zaken worden nu voor het eerst afgebakend, dank zij de adviezen van de Raad van State en de besluiten van het Arbitragehof. Er komt een nieuwe soort van jurisprudentie tot stand, waarbij de Raad van State en het Arbitragehof vastleggen wat nu wel of niet gemeenschapsbevoegdheden zijn.

Bij het vastleggen van de respectievelijke bevoegdheden van de staat, de gemeenschappen en gewesten begint de jurisprudentie een belangrijke rol te spelen. Wellicht zullen we dit in de volgende jaren

Avontroodt

nog meemaken. Er bestaat nu eenmaal geen inventaris van de eigen bevoegdheden. Die vindingrijkheid zullen we zeker moeten hanteren wanneer we bij een verdere communautarisering de gezondheidszorg in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten bepalen.

Men kan hierbij twee denkwegen bewandelen. Een eerste bestaat erin een bepaalde vorm van subnationaliteit in te voeren waardoor zowel de burgers als de instellingen kunnen worden geïdentificeerd als behorende tot de ene of de andere gemeenschap. De tweede veronderstelt de instelling van een structuur waarbij de beide gemeenschappen rechtstreeks met elkaar onderhandelen over de uitvoering van die bepaalde gemeenschapsaangelegenheden in Brussel. Ze vormt als het ware een voorgedij.

In Brussel zijn er echter nog twee andere problemen. Tot op vandaag is er een gebrek aan de reële tweetaligheid van een ruim aantal bicommunautaire instellingen. Het Nederlandstalig zorgaanbod in Brussel is bovendien zeer beperkt. Dit geldt zowel voor de verzorgingsinstellingen als voor de rusthuizen. Vooraleer men een volledige federalisering realiseert, kan men er niet omheen dat het probleem in Brussel grondig moet worden aangepakt. Misschien zal ook hier de vindingrijkheid aan de orde moeten komen.

Mevrouw de minister, gezondheidspolitiek heeft ook met gezondheidseconomie, toegankelijkheid, betaalbaarheid en met de kwaliteit van de zorgen te maken. Ik wens enkele cijfers aan te halen. De kosten in de gezondheidszorg, die wellicht de grootste zorg vormt op het federale niveau, stegen tussen 1983 en 1996 gemiddeld met 7 procent. Daarvan neemt de ziekenhuisverpleging 6 procent per jaar voor haar rekening, de sector geneesmiddelen 8 procent en de uitgaven voor de artsenhonoraria 5 procent. Dit alles plaatst een en ander in een juister perspectief.

Deze cijfers tonen aan dat men geen algemene visie kan ontwikkelen, noch op het gebied van preventie, noch op het gebied van programmatie indien men met deze gegevens geen rekening houdt. Mevrouw de minister, de toespraak van mevrouw Becq stond in het teken van de toegankelijkheid. De mijne staat in het teken van vertrouwen en participatie. Het vertrouwen van de sector en de zorgverstrekkers in het beleid is misschien niet zo groot. Participatie is pas mogelijk wanneer dit vertrouwen is hersteld.

Omgekeerd geldt hetzelfde. Een en ander is vaak het gevolg van het gemis aan vertrouwen vanuit het beleid ten aanzien van de zorgverstrekkers. Mevrouw de minister, met de oprichting van de LOGO's hebt u een theoretische aanzet gegeven om die participatie mogelijk te maken. Ik ben me er ten zeerste van bewust dat het om een groeimodel gaat. De randvoorwaarden blijven echter te beperkt. Er worden nauwelijks of geen incentives gegeven aan de zorgverstrekkers om die participatie daadwerkelijk doorgang te doen vinden.

Met de zorgverstrekkers bedoel ik de paramedici, artsen, apothekers, tandartsen en alle gezondheidswerkers. De incentives moeten worden gegeven opdat men kostprijsbewuster en 'evidence based' zou handelen. Men vindt ze echter niet terug in uw beleid.

Mevrouw de minister, de organisatie van de borstkankerscreening die u instelde, maakt deel uit van een terechte gezondheidsdoelstelling. Het is echter een gemiste kans. U zou, indien u de verwijzing doet via de huisarts, een meerwaarde creëren voor de andere domeinen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik deel uw mening over een aantal basisprincipes. Ik deel ook uw mening dat het mogelijk zou moeten zijn om optimaal incentives te geven om de betrokkenheid van alle participanten te verhogen. U stelt echter zelf dat dit bijzonder moeilijk is, omdat men de gezondheidszorg niet vanuit één niveau kan begeleiden. De meeste incentives kunnen worden gegeven via andere niveaus.

Eén zaak zou ik hier toch willen zeggen. Ik zeg dit met een grote bekommernis. U bent het geweest die in dit parlement voor het eerst de aandacht heeft gevraagd voor een aantal specifieke vrouwenproblemen. Het is mede dankzij u dat we begonnen zijn met van de borstkankerscreening ook een belangrijke gezondheidsdoelstelling te maken. Ik denk dat u uw oordeel over de wijze waarop dit zal geschieden nog even moet laten rusten. Wacht hiermee tot het op gang is gebracht.

Ik heb onder meer brieven ontvangen van de huisartsen van de regio Boom. Zij stellen dat de wijze waarop ik dit opzet een goede wijze is. Ik zal u die brieven eens overhandigen. Zij betreuren dat men een polemiek organiseert over de wijze waarop dit zal worden opgestart. Ik denk dat we in de commissie heel duidelijk zijn geweest. We moeten dit gezamenlijk doen. We moeten twee verschillende wegen bewandelen. Ik ben echter van oordeel dat de voorsprong die we hier kunnen opbouwen,

Demeester-De Meyer

door een beleid dat we uiteindelijk gezamenlijk hebben uitgestippeld, een stap in de verkeerde richting kan worden door de polemiek die hierrond georganiseerd wordt.

Het is een uitnodiging. Laten we wachten tot de definitieve start in januari van de werkwijze waarop men samen met de LOGO's, de referentiecentra en de huisartsen deze borstkankerscreening zal opzetten. Ik zou het heel jammer vinden mocht deze polemiek met zich brengen dat we niet zouden bereiken wat we kunnen bereiken.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw de minister, ik wil die polemiek niet heropenen. Ik betreur enkel dat een grotere meerwaarde verscholen blijft. Ik wil nog wat meer voor de mensen, precies voor dezelfde doelgroep als u.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mevrouw Avontroodt, ik zal u aantonen dat men via de werkwijze, waarop u het wel zou willen organiseren, dat net niet meer zou bereiken. Maar laten we die polemiek niet voeren.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik kom tot een besluit wat dit aspect betreft. Ik denk dat er wat betreft het betrekken van de zorgverstrekkers te weinig mechanismen overblijven die effectief motiveren. Ik denk dat het mogelijk is nog meer motivering en nog meer incentives te geven. Men moet een langetermijnvisie ontwikkelen.

Wat we absoluut moeten vermijden is een tendens van overnormering, want die zou op termijn absoluut kostenverhogend werken. Ik heb daarnet met betrekking tot de zorgstrategische plannen al het voorbeeld gegeven van sommige instellingen die hier inderdaad niet mee kunnen omgaan en nu reeds tot kostenverhogingen leiden. Dit was uiteindelijk niet uw bedoeling. In de strategie heb ik dit reeds aangeduid.

Ten eerste zijn er de homogene bevoegdheidspakketten. Daar bestaat geen discussie rond. Vermits het een plenaire tussenkomst is, denk ik dat ik het standpunt van onze partij hierover kan bevestigen. Wij pleiten voor een overdracht van de hele curatieve sector naar de deelstaten. Ten tweede denk ik dat de preventie en de gezondheidsdoelen nog ondersteund kunnen worden.

Het preventiebeleid staat in ons land pas in zijn kinderschoenen. Er is inderdaad een groeifase ingezet. Ik kan dat enkel goedkeuren. De uitgaven

voor preventieve verzorging zijn in België nochtans het laagst in vergelijking met Nederland, Duitsland, Denemarken, Frankrijk en Zwitserland.

De discussie over de prioriteiten die worden bepaald, werd in de commissie gevoerd. Ik blijf erbij dat de prioriteiten kunnen worden onderbouwd door ondersteunende timebase-targets.

Het derde punt gaat over de gegevens. België is het land van Quetelet, de uitvinder van de statistiek. De federale ziekteverzekering beschikt over oneindig veel gegevens in verband met de prestaties die zorgverleners mogen aanrekenen. We weten dus heel veel over de gezondheid van de gezondheidsbedrijven, maar niet over de gezondheid van de patiënten. Het probleem met de registratie is dat gegevens een toegevoegde waarde moeten genereren. Federaal zijn er de minimale psychiatrische, farmaceutische, klinische en verpleegkundige gegevens. Nochtans worden die gegevens op geen enkele manier gevaloriseerd. Nu komen de Vlaamse registratiegegevens daar nog bij.

Mevrouw de minister, er moet een vertrouwensklimaat worden geschept, zowel bij de zorgverleners als bij de beleidsvoerders. Als gegevens enkel worden opgevraagd, en men ze uiteindelijk voor zich houdt en er geen doorzichtigheid rond creëert, dan ontbreekt er een vertrouwensklimaat. Op die manier kan geen meerwaarde worden gegenereerd.

Voor de registratie is het enorm belangrijk dat er een opleiding komt voor artsen en zorgverleners over pathologieregistratie. De Vlaamse gezondheidsindicatoren bestaan. Ze zijn een eerste aanzet. Ze zijn goed, maar ze moeten wel nog groeien. Ze zijn immers nog erg onvolledig. Ze bevatten slechts marginaal gegevens over morbiditeit en over de kwaliteit van het leven. Er zijn nauwelijks gegevens over de demografische en sociaal-economische factoren, over de leef- en werkomstandigheden en over milieu en gezondheid. Wat erger is, is dat de gegevens niet in verband kunnen worden gebracht met de federale gegevens over de financiering van de gezondheidszorg, de uitgaven, de consumptie en het gebruik van gezondheidszorgen. Gegevens over het gebruik van preventie ontbreken eveneens. Mevrouw de minister, u wilt ongetwijfeld rekening houden met dit waslijstje bij de uitbouw van de Vlaamse gezondheidsindicatoren.

Minister Martens werd daarnet al aangesproken over dementie en Alzheimer, twee grote uitdagingen voor de toekomst. Beide punten mogen

Avontroodt

zeker niet ontbreken bij de Vlaamse gezondheids-indicatoren.

Het vierde thema is de zorg voor de laagste sociaal-economische bevolkingsgroepen. Recent las ik een Nederlands artikel waarin heel duidelijk stond dat er een verschil is op het vlak van gezondheid en levensduur. Mannen met een hogere opleiding leven viereneenhalf jaar langer dan mannen met een lage opleiding. In Nederland luidde de vertaling dat er alweer een gradiënt is naar de hoogste sociaal-economische klasse. Aangezien die mannen gemiddeld viereneenhalf jaar langer leven, maken ze ook langer gebruik van de uitkeringen van de sociale zekerheid. Dat is een volledig andere benadering. Wellicht is het zinvol in Vlaanderen enkele correcties in te rekenen. We weten wel dat de drempel om de huisarts te contacteren groter is bij de groepen met een laag opleidingsniveau en inkomen. Die groepen roken meer, hebben gebrek aan lichaamsbeweging, hebben slechte voedingsgewoonten, participeren niet aan kankerpreventie en dragen minder de veiligheidsriem. Veel meer weten we niet. De mortaliteitscijfers tonen zulke grote verschillen tussen de sociale klassen dat ze totaal onaanvaardbaar zijn. Rond morbiditeit hebben we geen gegevens. We moeten de gevolgen van het verschil tussen de sociale klassen wegwerken. Een relevant voorbeeld in deze is het gegeven dat de oudere alleenstaande vrouw gemiddeld 20 percent minder inkomen heeft dan de alleenstaande man.

Deze sociale en sociologische overwegingen en inzichten leiden me naar de Vlaamse zorgverzekering. Ik wil rechtvaardigheids- en efficiëntie-overwegingen aan bod brengen bij het uittekenen van het beleid en het uitbouwen van de zorgverzekering. Als de Vlaamse zorgverzekering de informele zorgdrager – in de meeste gevallen de oudere vrouw – niet erkent, dan hoeft ze voor ons niet worden ingesteld. De mantelzorg moet van in het begin worden erkend en gevaloriseerd, zonder dat hieraan voorafgaandelijke federale voorwaarden verbonden blijven.

Als de rol van de zorgbestedende vrouw wordt erkend, zal dit allicht op zich een efficiënte preventiemaatregel zijn. Dat er nood is aan gegevens, weten we. Er is ook nood aan wetenschappelijk onderzoek en inzichten in de differentiële vatbaarheid voor ziekten. Dit leidt immers automatisch tot gerichte preventiemaatregelen.

Bij de opleiding en de vorming van de gezondheidsverstrekker heb ik daarnet al gezegd dat regi-

stratie en een opleiding over pathologieregistratie onontbeerlijk zijn. Het is absoluut noodzakelijk dat er werk wordt gemaakt van de opleiding in gezondheidseconomie en preventie-economie. De organisatie van de gezondheidszorg en de kostprijs ervan zouden tot het basiscurriculum van de zorgverstrekker moeten behoren.

Wat de rol van informatie en de publieke opinie betreft, moet men ervoor zorgen dat de bevolking eenduidige informatie krijgt. Ik begrijp dat u zich zorgen maakt over de polemiek rond de screening.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Kritische vragen moeten kunnen, maar naderhand krijgt men enkel nog het debat. Men benadrukt de tegenstellingen in plaats van de specifieke stellingen. Dat is jammer. Zo krijgt men geen eenduidige boodschap. In gezondheidsopvoeding is het nochtans belangrijk eenduidige boodschappen te sturen.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Daar heb ik geen probleem mee. De stroomlijning van de boodschap aan het publiek is nodig.

Ten slotte wil ik nog even stilstaan bij de ziekenhuisconceptnota. De Vlaamse Gezondheidsraad heeft een advies verstrekt over dit omvangrijke document. In het hoofdstuk 'Kwaliteit en zorg' pleit de minister terecht voor een betere zorgcommunicatie en het verbeteren van de interne en de intradisciplinaire communicatie. Dat is een positief punt, maar de haalbaarheid die wordt verbonden aan het bepalen van kwaliteitsthema's is het belangrijkste criterium. Ook hier weer speelt hetzelfde mee : gezien het feit dat federaal minister Colla een wetsontwerp voorbereidt inzake patiëntenrecht, moeten we onze reserves bij te strikte normen en regels herhalen. We moeten er ons voor hoeden in een klachtenspiraal terecht te komen, waarbij de zorgverleners meer aandacht zullen moeten besteden aan alle formele aspecten terzake dan aan de essentiële vertrouwensrelatie tussen zorgverlener en patiënt.

Met de invoering van een visitatiesysteem in het ziekenhuis voor de toetsing van de kwaliteit van de zorg, de financiële performantie en de technische, hygiënische en veiligheidsaspecten van de voorziening gaat men mijns inziens toch verder dan het invoeren van een kwaliteitsbeleid in de ziekenhuizen. Dergelijke verplichtingen ontstaan reeds op federaal vlak, en terzake werden al evenveel commissies opgericht.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mevrouw Avontroodt, men moet zich afvragen wat het publiek daarover denkt. Ik weet dat we met het opstarten van de kwaliteitszorg en met het introduceren van de thema's en indicatoren een enorme inspanning vragen.

Anderzijds werd ik zelf recent geconfronteerd met een overlijden als gevolg van een ziekenhuisinfectie. Ik vind dat we alles in het werk moeten stellen om dit te vermijden. We weten dat we in onze ziekenhuizen nog steeds in sterke mate kampen met dit probleem, veel meer dan in Nederland. Dat moet ik u niet vertellen. Wanneer we deze kwaliteitszorg willen introduceren, dan moeten we denken aan wat de mensen willen.

We willen hier gewoon drie dingen doen die de mensen aanbelangen. Het eerste belangrijke punt is het onthaal. We willen de drempel verlagen, ook voor de kansarmen. Een tweede punt betreft de ziekenhuisinfecties. Een derde punt betreft de geneesmiddelenverdeling. Alles in acht genomen mogen we stellen dat we in Vlaanderen een goede gezondheidszorg hebben uitgebouwd, maar we weten dat we nog enorm veel kunnen verbeteren. We moeten dan ook elke kans aangrijpen om dit te doen.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik wou eigenlijk eerst motiveren wat ik voor uw onderbreking had gezegd. Ik ben de laatste om te betwisten dat er kwaliteit moet zijn in de ziekenhuizen, maar jammer genoeg kunt u er niet voor zorgen dat de voorzieningen over de nodige instrumenten of middelen kunnen beschikken om die totaalperformantie te realiseren. Vanuit uw bevoegdheid kunt u die middelen momenteel niet verstrekken.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dit is een zeer fundamenteel debat dat we vaak hebben gevoerd. We zullen een paar kleine aansporingen geven, maar ik ben er niet zeker van dat het voeren van het kwaliteitsbeleid een hogere kostprijs met zich meebrengt. Ik kan dat niet aantonen, omdat ik er geen zicht op heb hoe de prijsvorming in de ziekenhuizen tot stand komt. U weet zeer goed hoe verscheiden dit is. Eigenlijk kunnen de ziekenhuizen dat zelf nog niet eens zeggen. Ze weten zelf niet hoe hun dagprijzen jaar na jaar evolueren, of wat hun budgetten zullen zijn.

Wat wil Jan Publiek ? Jan Publiek wil in ieder geval dat het verbetert. Jan Publiek wil een goed onthaalbeleid. Jan Publiek wil een goed ziekenhuisbeleid. Jan Publiek wil goed worden verzorgd. We moeten er allemaal samen aan werken om de

kwaliteit te verhogen. Samen kunnen we heel wat bereiken, zeker met de middelen waarover we vandaag beschikken.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw de minister, Jan Publiek wil vooral dat het vertrouwensklimaat rond de drie actoren bewaard blijft. Wij dragen daaromtrent zeker een deel van de verantwoordelijkheid. Mijn vraag is dat er incentives komen om dat vertrouwensklimaat te behouden en te versterken.

We moeten ons hoeden voor overregulering. Daarvoor is immers niemand vragende partij. Dit zou de zaken alleen maar bemoeilijken. De vertrouwensrelatie moet worden bewaard. De band tussen patiënt en huisarts is essentieel om een goed preventiebeleid tot stand te brengen. Mevrouw de minister, in dat verband vind ik dat u aan dit parlement – en waarschijnlijk ook wel aan het volgende parlement – heel wat vertrouwen vraagt.

Ik sluit af met het voorlezen van een merkwaardige zin uit uw beleidsbrief. Wat de decretale basis betreft van het decreet op de centra voor geestelijke gezondheidszorg, zegt u dat over de verhoging van de budgettaire middelen zal moeten worden beslist door een volgende regering in samenspraak met het Vlaams Parlement. Ik vind dit echt wel een merkwaardige zin. U zet nu iets op het spoor terwijl u de middelen daarvoor niet kunt garanderen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : In die middelen is voorzien in de begroting voor 1999. Het gaat hier om een driejarenplan. Het is dus niet meer dan normaal dat ik nu geen middelen kan vastleggen voor over twee of drie jaar.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw de minister, ik heb gewoon het woord 'vertrouwen' als rode draad in mijn uiteenzetting willen gebruiken. We hebben dat al in het algemeen welzijnswerk meegemaakt. Ook daar was iets op het spoor gezet, waar men later met heel veel moeite een inhaalbeweging heeft moeten uitvoeren. Dit mag zich niet herhalen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het echte inhaalbeleid voor welzijn heeft in de vorige regeerperiode plaatsgehad. Het echte inhaalbeleid is daar begonnen.

Mevrouw Yolande Avontroodt : We zullen deze discussie nog wel kunnen voeren in de commissie bij de besprekingen van het decreet inzake de centra voor geestelijke gezondheidszorg. Ook hier hoop

Avontroodt

ik echter dat wat u op het spoor zet, ook effectief kan vertrekken. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, zeer zeldzame collega's, bij de recente Septemberverklaring hebben we in dit halfroond het deels terechte klokken-gelui van onze minister-president aanhoord. U kent de titel van zijn partituur : 'Het gaat goed in Vlaanderen'.

Onze fractie heeft deze boodschap onderschreven doch evenzeer getemperd en genuanceerd. Er is inderdaad reden tot Vlaams enthousiasme, maar overdreven of euforisch klokkenspel zou zeker misplaatst zijn. Het gaat inderdaad goed in Vlaanderen, maar niet voor iedereen.

Zonder twijfel is het een verschoonbare dwaling, eigen aan een sterk geëconomiseerde en economisch sterke samenleving, dat men bij een overschouwing een economische bril opzet waarmee men vooral kijkt naar succes-indicatoren in de zogenaamd harde beleidssectoren en ook, maar in mindere mate, naar knipperlichten en alarmsignalen in de zogenaamde zachte sectoren.

Vooraf deze materie is de ultieme lakmoesproef om te weten hoe goed het met iedereen gaat. Wij hebben deze proef toegepast op de bevoegdheidskorven gezondheid, welzijn en gelijke kansen, in een soort retrospectieve en ook prospectieve evaluatie van deze regeerperiode. Het is immers de laatste begroting. Ik doe dit aan de hand van een reeks forfaitair gekozen illustraties.

De algemene conclusie is overduidelijk. Het gaat inderdaad niet met iedereen goed, zeker niet. Even categorisch wens ik echter in even absolute termen te stellen dat er reden is tot hoop op beterschap. Er zijn immers fundamentele gegoten, kansen geschapen, initiatieven gelanceerd, regeringsbesluiten genomen, decreten goedgekeurd en nog goed te keuren. Dit zal de sociale dimensie van Vlaanderens dynamiek krachtiger kunnen maken. Ik benadruk 'kunnen', want vele hefboomen zijn gecreëerd of in creatie en nog niet gebruikt. Op tal van vlakken ontbreken de noodzakelijke hefboomen.

Een mooie illustratie van deze algemene conclusie vinden we ongetwijfeld in het Vlaams gezondheidsbeleid. Dat het in deze beleidssector niet goed gaat met iedereen, wordt bewezen door twee belangrij-

ke ingrepen : het kwaliteitsdecreet en de herstructurering in de preventieve gezondheidszorg.

Het uitgangspunt voor die ingrepen is dat er meer aandacht moet komen voor kwaliteit – en er dus te weinig kwaliteit is – en dat een meer accuraat en meetbaar preventiebeleid zich opdringt. Mevrouw de minister, u bent bijzonder bedrijvig geweest in het herstructureren en opbouwen van nieuwe structuren. Deze structuren bieden een perspectief op beterschap, maar vormen op zich geen fundamentele garanties voor effectieve, inhoudelijke verbetering, en zijn zeker geen verbetering op zich. Het zijn hefboomen die voor het overgrote deel nog moeten worden gebruikt.

Mevrouw de minister, vorige week antwoordde u mij bij gelegenheid van mijn interpellatie over de LOGO's-opstart dat ik nu niet moet oordelen, maar over een aantal jaren. U had uiteraard gelijk. Uw opmerking illustreert echter dat we al een perspectief hebben, maar dat het nog concreet moet worden ingevuld. U hebt ons een methodiek van de hoop aangereikt. Mijn hoop op beterschap inzake sociale gelijkheid in de preventieve gezondheidszorg is echter een vuurtje dat brandt op een bijzonder laag pitje. De sociale ongelijkheid in de gezondheid van onze bevolking is onbetwistbaar. Daarmee staan we niet alleen. Ik verwijs inzonderheid naar het Vlaamse luik van de nationale gezondheidsenquête van het NIS van 1997. Daarin is een rijk arsenaal aan gegevens te vinden die dit staven. Behoudens enkele experimenten vinden we weinig of geen correcties in het beleid om iets in die zin te realiseren. Ook daar heb ik al over gesproken, onder andere tijdens het themadebat over armoede en sociale uitsluiting.

Over een minuscuul en geografisch beperkt onderdeelje, de wijkgezondheidscentra, heb ik een voorstel van decreet ingediend. Ik ben blij, mevrouw de minister, dat dit u heeft geïnspireerd tot een infrastructurale betoelaging. Ik blijf echter op mijn honger zitten omdat de personele coördinerende betoelaging niet door de parlementaire molen geraakt.

Het gaat evenmin goed met hen die zijn getroffen door aids. Ik zal niet herhalen wat we daarover hebben gezegd in de commissie, maar wil er enkel nog op wijzen dat het niet goed is dat in dit verband, bewust of onbewust, onzekerheid wordt gecultiveerd. Dat is niet heilzaam voor de motivatie van de aids-preventiewerkers. Vorige week gaf u met een convenant voor drie jaar uiteindelijk zekerheid over een bedrag van 81 miljoen frank voor IPAC en zijn projecten. Maar het verschil tus-

Swennen

sen de 81 miljoen frank en de eerder genoemde 91 miljoen frank ligt in een mediacampagne, die nochtans broodnodig is vanwege de gevaarlijke verslapping van de aandacht voor het levensbedreigende virus.

Een andere categorie van mensen met wie het niet goed gaat, is die van de vele vooral oudere langdurig zorgbehoevenden in Vlaanderen. Een nieuw sociaal risico is al geruime tijd in opmars. Het is een ware gesel die dagdagelijks tienduizenden sociale drama's veroorzaakt tengevolge van de onbetaalbaarheid van de verzorging. Hier is er echter hoop dankzij de Vlaamse zorgverzekering die we in het parlement gedurende de komende maanden definitief in de steigers kunnen zetten.

We zijn dan ook blij met de 4 miljard frank die in de begroting is ingeschreven voor de spaarpot van de zorgverzekering en met de 500 miljoen frank extra voor de uitbreiding van het aanbod van gezins- en bejaardenhulp en voor de verbetering van het bijdragesysteem. Daarbovenop komt de uitvoering van de federale sociale Maribel ter waarde van 237 miljoen frank. Deze twee zaken zitten in de portefeuille van minister Martens.

De zorgverzekering zit te paard op de bevoegdheden van welzijn en gezondheid. Dat brengt me bij het welzijnsbeleid, een bevoegdheidskorf met zeer vele compartimentjes. Mutatis mutandis kan hetzelfde worden gezegd van het welzijnskwaliteitsdecreet als van het gezondheidsdecreet. Het feit dat er een decreet komt, bewijst dat er iets aan de hand is en dat er meer moet gebeuren op het vlak van kwaliteit. Ook hier echter hebben we slechts een hefboom die nog resultaten moet opleveren door middel van slierten van uitvoeringsbesluiten.

We hebben tijdens deze zittingsperiode ook allemaal ontdekt dat het niet goed gaat met de slagkracht van de bijzondere jeugdzorg. Jongeren moeten soms tot een maand wachten voor ze ergens terecht kunnen. Dan nog komen ze niet altijd terecht in de voorziening die voor hen op dat moment het meest geschikt is. Ze komen gewoon daar terecht waar plaats is. In de bijzondere jeugdzorg is er zeker nog geen sprake van zorg op maat. We kennen de klachten van te zware case-load, te weinig steun, te hoge verwachtingen, ontbreken van subsidie voor nazorg, samenwerking, enzovoort. We juichen toe dat de commissie ad hoc bezig is en we voelen aan dat dit een belangrijke basis voor een betere beleidsondersteuning zal worden. Ook hier zal echter het einddocument van

de commissie slechts een wapenarsenaal van hoop zijn, waarmee we de volgende beleidsverantwoordelijke moeten bestoken.

Eigenlijk kan hetzelfde worden gezegd van de maatschappelijke beleidsnota Armoede en Sociale Uitsluiting. Hiervan hebben we vooral onthouden dat de duale samenleving sterk in opmars is en dat de lijn tussen bestaansonzekerheid en goede kansen bijzonder smal is geworden. De lat die bepaalt of iemand meekan in onze samenleving komt steeds hoger te liggen en het risico uit de boot te vallen, wordt groter. Keerzijde van de economisch schitterende Flanders-medaille is het steeds dominantier worden van het credo 'survival of the fittest'. Deze harde samenleving vergt harde maatregelen in de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting. Anders is het een bij voorbaat verloren strijd. Armoede en uitsluiting is een horizontaal beleidsdoorkruisend gegeven. Men heeft op tal van vlakken niet stil gezeten, maar de motie van aanbeveling geeft een pak huiswerk mee dat voor het grootste gedeelte nog moet worden uitgevoerd. Huiswerk geeft hoop omdat men tenminste weet wat er te doen staat.

Tot slot zal ik nog stilstaan bij een bezorgdheid die welzijn en gelijke kansen overstijgt. Ik neem aan dat mevrouw de minister aan haar collega's de boodschap wel zal overbrengen. In juni jongstleden heb ik een voorstel van decreet neergelegd, houdende de organisatie van een Vlaams basisbeleid voor homo's en lesbiennes. Via via is mij ter ore gekomen dat in de catacomben van het parlement werd vooropgesteld: 'Nu overdrijft Swennen'. Overdrijft men als men structureel welzijnsbeleid vraagt voor holebi's die 5 tot 10 percent van de bevolking uitmaken, waarbij uiteraard heel wat jongeren zijn?

Collega's uit de commissie voor Welzijn en Gezondheid, u hebt de voorbije dagen bij uw parlementaire post het advies inzake zelfmoordgedrag van holebi-jongeren namens de jeugdraad van de Vlaamse Gemeenschap ontvangen. Daarin wordt verwezen naar het onderzoek van professor Vincke. Ik leg u de cijfers voor van een screening van jongeren tussen 15 en 25 jaar. 12,4 percent van de homojongens heeft een zelfmoordpoging ondernomen tegenover 5,9 percent van de heterojongens, dubbel zoveel dus. Bij de vrouwelijke bevolking is het verschil nog groter: 25 percent van de lesbische meisjes ondernamen een poging, tegenover 5,4 percent van de heteromeisjes. 33 percent van de ondervraagde homojongens en 45 percent van de lesbische meisjes hadden zelfmoordgedachten. Dit zijn gegevens die buitenland-

Swennen

se studies ongeveer bijtreden, maar er blijkt ook uit dat België koploper is wat het aantal zelfmoordpogingen betreft. Deze cijfers bewijzen wit op zwart dat het met dit deel van onze Vlaamse bevolking nog absoluut niet goed gaat.

Weet u dat er tussen de ontdekking van het feit dat men homoseksueel geaard is en het ogenblik dat men er voor het eerst met iemand over durft te spreken, gemiddeld vijf jaar verloopt ? Dit is de zogenaamde periode van coming-out. Deze zeer lange en voor het individu zeer gevaarlijke ontwikkelingsperiode vereist een zeer specifieke hulpverlenersaanpak. Niemand kan dit tegenspreken. Zelfs minister Martens gaf dit toe naar aanleiding van mijn actuele vraag inzake de polemiek over de holebifoon : het algemeen welzijnsbeleid heeft hier en nu onvoldoende deskundigheid in huis om deze specifieke welzijnsbehoefte op te vangen.

Overdrijft men als parlementslid als men een categoriaal beleid vraagt met een prijskaartje van pakweg 25 miljoen frank om mensenlevens te redden, in afwachting van voldoende deskundigheid van de sector zelf ? Wij willen geen hokjesbeleid, maar wel een categoriaal beleid dat zichzelf op termijn overbodig moet maken. Wij willen een beleid dat structureel verankerd is en niet van de loutere goodwill van opeenvolgende ministers, bevoegd voor gelijke kansen, afhangt. Dit had ik graag in aanwezigheid van minister Grouwels willen zeggen.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik zal niet nalaten uw boodschap aan de bevoegde minister over te maken.

Toch wilde ik daar zelfs nog iets over kwijt. Een van de convenants die nog op stapel staan, is de convenant met betrekking tot de zelfmoordpreventie. Ook ik ben mij er degelijk van bewust dat Vlaanderen een absolute koploper is in het aantal zelfmoorden in het algemeen. Vandaar het grote belang dat we moeten hechten aan preventie.

Vaak heeft dit met heel veel samenhangende factoren te maken. Het is inderdaad zo dat jonge homo's en lesbiennes meer tot een dergelijke wanhoopsdaad worden gedreven, maar toch wens ik te pleiten voor een groter of globaler zorgencontinuüm. Momenteel concentreren we de werking op de centra voor geestelijke gezondheidszorg, maar ik kan me aansluiten bij het pleidooi van mevrouw

Avontroodt voor een meer geïntegreerd beleid tussen alle zorgverstrekkers.

Vanuit een geestelijke gezondheidszorg in globaal zouden we meer kracht putten uit een nog beter zorgencontinuüm waarbij diverse betrokkenen een eigen rol kunnen vervullen : de centra voor geestelijke gezondheidszorg, de huisartsen, de welzijnsorganisaties, de residentiële en semi-residentiële zorgverstrekkings, enzovoort.

Er is nood aan een beter continuüm van de zorg en aan een diepe maatschappelijke bekommernis terzake. Ik begrijp de mensen die ons waarschuwen voor een hokjesbeleid, want er is een grote noodzaak aan een geïntegreerd beleid. We kunnen dit vandaag misschien nog niet realiseren omdat we niet allen op hetzelfde niveau functioneren, maar dat is geen reden om morgen verschillende organisaties in Vlaanderen op hetzelfde domein te laten opereren.

Het is belangrijk om binnen deze maatschappij ruimte in geest, denken en daden te creëren voor mensen die anders zijn geaard.

De heer Guy Swennen : Mevrouw de minister, ik kan u theoretisch volledig bijtreden. Het zou ideaal zijn om na een aantal jaren een continuüm te creëren in ons algemeen beleid van welzijn en gezondheid. Eerst moet het beleid kwalitatief verbeteren en is er nood aan deskundigheid. We zijn echter nog niet zover en zijn bijgevolg onvoldoende gewapend. Minister Martens erkent dit en alle betrokkenen weten dat er specifieke gezondheids- en welzijnsbehoeften bestaan bij homoseksuele jongeren. Die kunnen niet worden opgevangen door het bestaande hulpverlenersaanbod.

De homoseksuele jongeren komen heel moeilijk bij de hulpverlenende organisaties terecht. Ik heb me heel wat jaren beleidsmatig met deze problematiek beziggehouden en heb daardoor heel wat mensen leren kennen uit de holebi-groep. Ik zal u een voorbeeld geven. Het is een heel recent verhaal. Een man die had vernomen dat ik me met deze problemen bezighield, vertelde me dat zijn zoon zich een jaar op zijn kamer had opgesloten zonder met iemand te spreken. De ouders hadden gevraagd om hun zoon problemen te vertellen, maar dat weigerde hij. Zijn pa heeft hem een blad papier gegeven en na veel aandringen heeft de jongen zijn problemen in enkele uren neergeschreven. Hij heeft zich op die manier geout. De ouders en de zoon hebben daarna een dokter geraadpleegd. Die vertelde hun dat er zes types seksuele afwijkingen zijn. Ik viel bijna van mijn stoel toen ik dat hoorde.

Swennen

Er zijn dus dokters die homoseksualiteit nog steeds als een ziekte beschouwen.

In Nederland bestaat een stichting waarin een leger welzijnswerkers werkt. Homoseksuelen die met dergelijke problemen hebben gekampt, krijgen de nodige middelen om zelf opvang te organiseren. De moeilijke periode is voor homoseksuelen zo diepgaand, hevig, existentieel en gevaarlijk dat ze die het beste doorkomen met iemand die de problemen ook heeft meegemaakt. In mijn voorstel van decreet stel ik daarom als kernpunt voor om de homobeweging, een rijke bron voor hulpverlening, te steunen. Dit gebeurt nu niet of slechts op experimenteel vlak.

We zijn ervan overtuigd dat we niet overdrijven, maar dat het echt nodig is om iets aan deze problemen te doen. Collega's, over een voorstel van decreet kan heel snel worden gestemd. Ik vraag u dan ook om hierover eens diep na te denken. In de loop van deze zittingsperiode werd wel veel vooruitgang geboekt. De twee opeenvolgende ministers voor Gelijke Kansen hebben als eersten het woord 'homoseksueel' over de beleidslippen gekregen. Ze hebben eveneens goede initiatieven genomen.

Tot slot was er de kwestie van de successierechten en de samenwoners die dit halfrond in rep en roer zette, maar uiteindelijk kende het verhaal een trendbrekende afloop.

Mijnheer de voorzitter, collega's, uiteraard is het beeld dat ik schetste een selectie van probleemzones uit de beleidsdomeinen die op tal van andere vlakken drastische versterking hebben gekregen. Onderdelen van het welzijns- en gezondheidsbeleid zijn zo degelijk dat ze Europees noch mondiaal hun gelijke kennen.

Nochtans leren die belangrijke probleemzones ons iets dat sterk moet beklijven. Achter het geschal van het economische hoera verstomt het geluid van de opmarcherende duale samenleving. Er is hoop, maar onze ultrascherpe aandacht voor wie het moeilijk heeft mag zeker niet wegwijnen. Indien we in de komende maanden onze pre-electurale koorts de baas zijn, kunnen we tijdens deze zittingsperiode nog goed opschieten. (*Applaus bij de CVP en AGALEV*)

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, als ik

mensen spreek over het Vlaams Parlement, laten ze zich daar nogal vaak meewarig en zelfs denigrerend over uit. Meestal spreken ze nog over Vlaamse Raad en soms verwarren ze onze vergadering zelfs met de provincieraad. Eerlijk gezegd kan ik het hen niet kwalijk nemen. Deze regering en dit parlement slagen er immers maar niet in zich tegenover de bevolking te profileren. Uiteraard zit het ontbreken van de bevoegdheid over zowat alle belangrijke zaken die de mensen bezighouden daar voor veel tussen, maar tevens ontbreekt het deze regering aan elke zin voor originaliteit, aan elke vorm van creativiteit die het mogelijk zou maken om met dat beetje bevoegdheden waarover ze wel beschikt, toch een vernieuwend beleid te voeren.

Dit zijn de vierde begrotingsbesprekingen die ik meemaak, en ik hoor al vier jaar dezelfde mensen dezelfde vragen stellen. Iedere keer hoor ik ministers antwoorden dat iedereen flink zijn best heeft gedaan en dat ze allemaal volgend jaar een beetje meer krijgen.

Over de visie die achter het beleid zit, waar men eigenlijk naartoe wil, hoort men nauwelijks iets, behalve dan op één domein waar ik dadelijk nog op terug kom. Aan de enorme versnippering die in het gezins- en welzijnslandschap bestaat, werd na vier jaar niets gewijzigd. Geen enkele poging werd ondernomen om er enige lijn in te brengen, om wat te coördineren, om de neuzen min of meer in dezelfde richting te zetten. Ik ben er absoluut van overtuigd dat in deze sector zeer veel idealisten werken en hard werken, maar dat betekent nog niet dat het allemaal ook nog efficiënt is. Ik hoor dat sommige gezinnen door vijf, zes, soms zelfs in een enkel geval door twaalf diensten tegelijk worden begeleid, uiteraard allemaal volgens hun eigen methodiek. Niet zelden bestaat er zelfs een vorm van competitie tussen de verschillende voorzieningen. Is het onwaarschijnlijk te veronderstellen dat dergelijke dingen eerder contraproductief werken ?

De minister zou er in 1995 eens werk van maken. Wij hebben er eerlijk gezegd nog niet veel van gemerkt. Een gevolg hiervan is dat de hele sector zo ondoorzichtig is dat een kat haar jongen er niet in terugvindt. Wie houdt zich waar bezig waarmee ? Ik vrees dat zeer vele potentiële doorverwijzers het antwoord op deze vraag schuldig moeten blijven. Het blijft wachten op die witte raaf van een minister die in deze verzuilde sector – al was het maar een beetje – structuur durft te brengen.

Uiteindelijk is het enige onderwerp dat minister Martens echt begeisterte en begeistert, dat van de migranten. Vooral de vreemdelingen en de hele

Strackx

multiculturele lobby zullen later met weemoed aan minister Martens terugdenken. Geen pro-vreemdelingen-organisatie zo obscuur of minister Martens had er wel wat centjes voor opzij liggen. Zelfs als ze er een compleet zootje van maakten, zoals het VCIM, dan kregen ze van minister Martens nog snel 30 miljoen frank de dag voor ze ermee ophielden. Gisteren werd nog eens 7 miljoen frank uitgekeerd aan het VCIM, hoewel het dus niet eens meer bestaat.

Volgend jaar kan de pro-vreemdelingenlobby rekenen op 335 miljoen, een extraatje van bijna 30 procent ten opzichte van dit jaar. Dat de multiculturele samenleving niet meer is dan een fata morgana, een utopie die tot mislukken is gedoemd, die in de feiten al mislukt is, kan de minister niet deren. Nochtans volstaat het even om zich heen te kijken om te zien waar culturele ontworteling toe leidt : een nooit geziene criminaliteitsgraad, drughandel en autozwendel, volledig losgeslagen jonge vreemdelingen, jongerenbendes van vreemde origine die hele stadsbuurten terroriseren, zinloos geweld tegen onschuldige burgers, vreemdelingen die hun interne etnische conflicten uitvechten in onze steden, leerkrachten die worden aangerand en noem maar op.

Deze nuchtere objectieve feiten, die iedereen dagelijks kan vaststellen, moeten toch volstaan om ieder zinnig mens de ogen te openen, zou men denken. Niet zo bij minister Martens echter, want hij blijft halsstarrig vasthouden aan zijn wereldvreemde, romantisch-sentimentele, recht uit een kerstfilm van Walt Disney ontleende visie op de multiculturele samenleving. Deze onrealistische, volkomen verkeerd begrepen interpretatie van ontwikkelingshulp en solidariteit met de derdewereldlanden, bewijst niemand een dienst : de vreemdelingen hier niet, de sukkelaars in de derde wereld niet en onze eigen bevolking niet. Het zet alleen onze samenleving onder een onleefbare druk en doet ontzettend veel geld, dat anders voor veel nuttiger doeleinden zou kunnen worden aangewend, verdwijnen in een bodemloze put.

Een en ander brengt ook een nijpend opvangtekort in de gesloten instellingen van de Vlaamse Gemeenschap mee. Die beschikken over slechts tachtig plaatsen voor jongeren – de meerderheid van vreemde origine – die een als misdaad omschreven feit hebben gepleegd. Hierdoor is er permanent een nijpend tekort en worden delinquente minderjarigen ofwel opgesloten in gevangenissen ofwel veel te snel weer vrijgelaten, wat beide onverant-

woord is. Ter vergelijking : in Nederland zijn er 1200 plaatsen voor delinquente jongeren.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Nederland beschikt over 900 plaatsen en ze zijn allemaal bezet. Het enige perspectief is uitbreiding.

De heer Felix Strackx : Teneinde de capaciteit van de gesloten gemeenschapsinstellingen op korte termijn gevoelig te verhogen, is er dringend nood aan bijkomende infrastructuur. We hebben een amendement ingediend om hiervoor de nodige middelen vrij te maken.

Inzake druggebruik tonen diverse onderzoeken een verontrustende toename aan van het druggebruik bij onze jongeren, en dit op steeds jongere leeftijd. Met name het gebruik van cannabis dreigt hoe langer hoe meer ingeburgerd te raken, maar ook XTC, cocaïne en crack zijn in opmars. De gegevens spreken wellicht meer tot de verbeelding indien we ze uitdrukken in absolute cijfers : in 1996 hadden ongeveer 68.000 Vlaamse minderjarigen reeds cannabis gebruikt, waarvan méér dan 40.000 drie keer of meer. Drie keer of meer kan even goed vier keer betekenen als vierhonderd keer.

Bijna 5.000 Vlaamse minderjarigen hadden in 1996 reeds cocaïne gebruikt, waarvan ongeveer 3.000 al drie keer of meer. Ook voor crack lagen deze cijfers rond de 3.000. Gelet op de zeer snelle verslaving die bij cocaïne en vooral bij crackgebruik intreedt, mogen we hier gerust over zeer problematische verslavingen spreken.

Drugpreventie zou dan ook één van de absolute topprioriteiten van de regering moeten zijn. Helaas is dat niet het geval. Allerlei goedbedoelde maar veel te kleinschalige initiatieven leveren niet veel resultaat op. Om het druggebruik daadwerkelijk terug te dringen is een stevige, gecoördineerde en grootschalige aanpak nodig. De tendens om alle genotmiddelen over één kam te scheren moet dringend worden opgegeven. Ook de met veel poeha aangekondigde participatieve risicoanalyse is in datzelfde bedje ziek. Geneesmiddelen worden op dezelfde lijn gezet als illegale drugs, zonder erbij stil te staan dat ze ook wel eens nuttig kunnen zijn voor zieke mensen. Morfine staat broederlijk naast aspirine, als een pijnstillertje. Zolang kinderen wordt voorgehouden dat cocaïne snuiven ongeveer hetzelfde is als een aspirientje nemen of een boterham met choco eten, hoeft men geen beterschap te verwachten. Integendeel, op die manier wordt druggebruik gebanaliseerd als een alledaags feit en werkt men het in de hand.

Strackx

In een amendement dringen wij aan op het vrijmaken van de nodige middelen voor het voeren van grootschalige preventiecampagnes ter creatie van een maatschappelijk anti-drugklimaat.

Het aantal aidsbesmettingen in ons land daalt niet langer, het vertoont zelfs de neiging opnieuw toe te nemen. Hiervoor zijn twee redenen. Ten eerste werd bij de bevolking onterecht de indruk gewekt dat aids door het gebruik van nieuwe geneesmiddelencocktails te genezen zou zijn. Anderzijds is er in de media nog nauwelijks aandacht voor aids. De bevolking is ingedommeld en ondertussen is een nieuwe generatie seksueel actief geworden. Die generatie heeft de indruk dat de ziekte is bedwongen en dat het infectiegevaar is verminderd.

De inspanningen van de Vlaamse regering schijnen zich tegenwoordig evenwel te beperken tot solidariteitscampagnes met seropositieven. Voor primaire preventie is blijkbaar te weinig aandacht en te weinig geld. Wij dringen aan op een nieuwe en ditmaal smaakvolle campagne die de bevolking vooral op een duidelijke en correcte wijze informeert over de besmettingswijze en de risico's van aids. Die campagne moet regelmatig worden herhaald. Bovendien moet aids worden opgenomen in de lijst van verplicht aan te geven ziekten.

Reeds van bij de begrotingsbesprekingen in 1995 dringen wij er bij de Vlaamse minister van Gezondheid op aan dat zij haar verantwoordelijkheid zou opnemen, en zelf de routinevaccinatie tegen hepatitis B zou organiseren. Minister De-meester verkoos echter een overeenkomst te sluiten met haar federale collega De Galan. De federale regering zou het vaccin betalen. Vlaanderen zou de toediening van de vaccinatie op zich nemen. Na twee jaar treuzelen werd de overeenkomst echter door minister De Galan eenzijdig opgezegd. Men stelt nu een regeling voor september 1999 in het vooruitzicht. We wachten af.

In ieder geval is het een echte schande dat er eind 1998 nog steeds geen begin is gemaakt met de vaccinatie tegen hepatitis B. Door de nalatigheid van deze regering raakten ondertussen reeds honderden kinderen en adolescenten besmet met een ziekte die ze heel hun leven met zich zullen mee-dragen en waaraan uiteindelijk verschillende onder hen zullen sterven. Bijzonder cynisch in dit verband is wel dat de federale regering in het kader van de ontwikkelingshulp 60 miljoen heeft vrijgemaakt voor een vaccinatieprogramma tegen hepatitis B in Bolivië.

Uit het derde rapport van de nationale commissie voor de evaluatie van de wet van 3 april 1990 betreffende de zwangerschapsafbreking blijkt dat het aantal abortussen in ons land nog steeds gestaag toeneemt. Het officiële aantal abortussen op Vlaamse vrouwen, vrouwen uit Brussel niet meegerekend, ligt rond de 7.000 per jaar. Dit betekent dat één op negen zwangerschappen in Vlaanderen resulteert in een abortus. Dat is een waanzinnig hoog aantal. Wie in 1990 beweerde dat de liberalisering van abortus het aantal vruchtafdrijvingen niet zou doen toenemen, moet in het licht van deze cijfers toch toegeven dat hij of zij zich vergiste. Bijzonder opmerkelijk is wel het steeds stijgend aantal abortussen bij vrouwen jonger dan 20 jaar. Terwijl men net het tegendeel zou verwachten, zijn de jongeren blijkbaar steeds minder op de hoogte van het correct gebruik van anti-conceptiva.

Wat het begrip 'noodsituatie' betreft, worden in meer dan de helft van de gevallen persoonlijke redenen ingeroepen : de vrouw voelt zich te jong, te oud of er is op dat ogenblik geen kinderwens. Veel abortusaanvragen hebben ook te maken met praktische zaken zoals financiële problemen, huisvestingsproblemen of moeilijkheden op het werk. De evaluatiecommissie dringt daarom steeds opnieuw aan op het nemen van een aantal concrete maatregelen. Die liggen zowel op het preventieve vlak, waar wordt aangedrongen op het beter en blijvend inlichten van het grote publiek over het correct gebruik van anticonceptiva, als op het vlak van belangrijke bijkomende inspanningen voor de opvang van vrouwen die zich in een noodsituatie bevinden. In beide gevallen gaat het om duidelijk Vlaamse bevoegdheden.

Men kan dan ook niet anders dan vaststellen dat het beleid dat door de Vlaamse regering werd en wordt gevoerd, onvoldoende effect resorteert. Onverwacht zwangere meisjes en vrouwen krijgen nog steeds niet de nodige materiële, sociale, praktische en psychologische steun die ze nodig hebben om hun zwangerschap te voltooien. De beslissing tot abortus wordt vrijwel altijd reeds bij de huisarts genomen, die dan meestal nog onvoldoende op de hoogte blijkt te zijn van de bestaande doorverwijsmogelijkheden.

De middelen die wij ter beschikking willen stellen voor abortuspreventie moeten worden besteed aan primaire en secundaire preventieprojecten. Enerzijds moet het grote publiek en vooral de jongeren beter en blijvend worden geïnformeerd over het correct gebruik van anticonceptiva. Anderzijds moeten initiatieven die onverwacht zwangere meis-

Strackx

jes en vrouwen op materieel, sociaal, praktisch en psychologisch vlak helpen bij het uitdragen van hun zwangerschap beter worden gesubsidieerd en vooral meer onder de aandacht worden gebracht bij het grote publiek.

Ik zal kort zijn over het gelijkekansenbeleid. Afgezien van het feit dat het door de regering gevoerde gelijkekansenbeleid overbodig is, is het bovendien ondoeltreffend. De overheid heeft de taak ervoor te zorgen dat alle burgers op een rechtvaardige manier worden behandeld. Iedere minister moet daarover waken in het door hem of haar gevoerde beleid. Werken met doelgroepen, die dan nog op een arbitraire basis werden uitverkoren, is een fragmentair beleid. Bovendien houdt het automatisch de discriminatie in van een aantal mensen die niet tot een van deze doelgroepen behoren.

Een apart ministerie van Gelijkekansenbeleid betekent een onverantwoorde versnippering van middelen met geen enkele kans op resultaat. Het heeft derhalve geen zin nog verder belastinggeld te vergooiden aan iets dat niet meer dan een symbolische functie heeft. Indien sommige projecten nuttig worden bevonden, kunnen ze eventueel door andere departementen worden overgenomen.

Laten we echter eerlijk zijn : veel wereldschokkende zaken zitten daar niet bij. Zo is er bijvoorbeeld het onderwerpen van diverse partijprogramma's aan een emancipatie-effectenrapportage. Een CVP-minister zal eens vlug op kosten van de gemeenschap het programma van de andere partijen laten doorlichten op hun politieke correctheid inzake vrouwenemancipatie. Wie dit wenst te weten, kan deze oefening zelf maken. De partijprogramma's kunnen op eenvoudige aanvraag worden bekomen. Indien een project als Gynaica, 'vrouwen in de kunst', nuttig wordt bevonden, kan de minister van Cultuur het eventueel overnemen.

Wij wensen enkel de 8,5 miljoen frank die voor de gehandicapten werden voorzien, te behouden en onder te brengen bij het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap, waar ze in werkelijkheid ook thuishoren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijn betoog hou ik heel kort. Ik wil niet herhalen wat ik reeds in de commissie gezegd heb. Mijn algemene beschou-

wingen kan men nalezen. Ik zal wel een nieuw element inbrengen. Sommige aanwezigen hebben er al naar verwezen. Ik wil in het bijzonder de link tussen armoede en gezondheid onder de aandacht brengen tijdens deze begrotingsbesprekingen. Net na de begrotingsbespreking in de commissie is de zevende editie van het jaarboek 'Armoede en uitsluiting' voorgesteld. Het hoofdstuk over gezondheid vind ik inspirerend voor het Vlaams beleid inzake gezondheid en armoede.

U kent wellicht de slogan "Arm maakt ziek, ziek maakt arm". Dit is de titel van de advertentiescampagne van welzijnszorg. Achter deze slogan schuilt een heel harde realiteit. Tussen armoede en gezondheid ontspint zich een verhaal van verschillen in mortaliteit en in gezondheidsstatus, alsook nog altijd van verschillen in het gebruik van de gezondheidszorgen. Ondanks enige recente inspanningen blijft er een schrijnend tekort aan onderzoek en gegevens over de relatie tussen armoede en gezondheidszorg. Vooral buitenlandse studies moeten het verband tussen armoede en gezondheid aantonen. Er is wel recent een onderzoek uitgevoerd door het Gentse wijkgezondheidscentrum Botermarkt in opdracht van minister Peeters en minister Martens. De titel van het rapport, "Armoede en gezondheid, de missing link", is sprekend. Ik denk echter dat we nog niet zover zijn dat de conclusies van dit rapport al zijn geïmplementeerd.

Tijdens de bespreking van de begroting Gezondheid in de commissie hebben we eigenlijk niet veel aandacht besteed aan armoede. Daarom breng ik het nu in. In Vlaanderen hanteren we sinds 1993 de Vlaamse gezondheidsindicatoren. Op deze indicatoren zijn de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen voor de periode van 1998 tot 2002 gebaseerd. De nieuw opgerichte LOGO's moeten deze doelstellingen voor het preventiebeleid van de Vlaamse regering lokaal implementeren. De volgende vijf jaren zal worden gewerkt aan de vijf gezondheidsdoelstellingen. Ik moet ze hier niet herhalen. U kent ze wellicht. Wat wel merkwaardig is en nog eens vermeld dient te worden, is dat er geen verwijzing te vinden is naar vermindering van sociale ongelijkheid in dat Vlaamse gezondheidslandschap bij het vaststellen van die vijf gezondheidsdoelstellingen. Ook de Vlaamse gezondheidsindicatoren zelf bevatten heel weinig informatie over ongelijkheid in gezondheid. Er is wel onderzoek gebeurd naar Turkse migranten, maar dan gaat het om enkele losse initiatieven. Er is geen systematische informatie hierover.

Van Den Heuvel

Tijdens het themadebat over armoede heeft men hier wel bij stilgestaan, maar het blijft nog steeds zo dat ongezonde levensomstandigheden voor armen meer gezondheidsrisico's inhouden. Omgekeerd vormt ook de gebrekkige gezondheid niet zelden een reden voor armoede, een oorzaak waardoor mensen in de armoede verzeilen. Dit leidt tot ongelijkheid betreffende ziekte en dood. Dit is echter geen louter individuele aangelegenheid. Men moet dit zien als een maatschappelijk probleem. Dit brengt mij bij de vraag wat de Vlaamse overheid doet.

Er is een heel plan voor gezondheidspromotie uitgewerkt. We hebben dit al kunnen bespreken. De omvorming van de klassieke gezondheidsvoorlichting en -opvoeding in de context van die gezondheidspromotie is een onderdeel van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen. Het VIG stelt echter vast dat gezondheidsbevordering nauwelijks succes kent bij armen. De klassieke aanpak van voorlichting en opvoeding inzake gezondheid veronderstelt van de doelgroep voorkennis en de financiële mogelijkheden om de goede raad in de praktijk om te zetten. En dat is nu net wat de armen niet hebben. De WGO definieert gezondheidspromotie als een proces waardoor mensen in staat worden gesteld om meer controle over de determinanten van de gezondheid te verwerven en zo hun gezondheid te verbeteren.

Die gezondheidspromotie is vrij nieuw in Vlaanderen, maar blijkt voornamelijk nog een aangelegenheid van de middenklasse te zijn. Uit de gezondheidsindicatoren 1996 blijkt dat de actieprogramma's voor kankerscreening de mensen met een lage sociale status vrijwel niet bereiken. Dat werd recent nog aangehaald in een onderzoek.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik ben het volledig met u eens, mevrouw Van Den Heuvel. Precies omwille van dat gegeven kan die groep gemakkelijker worden bereikt met het dubbel spoor van borstkankerscreening dat we willen organiseren. Dat wordt ook uitdrukkelijk vermeld in het onderzoek onder leiding van professor Weyler, waarover u kunt lezen in het boek dat ik u heb gegeven. We moeten bijzonder veel aandacht aan dat gegeven besteden.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de minister, ik hoop dat de gezondheidsbevordering niet enkel op het individu en de individuele gedragsbeïnvloeding zal zijn gericht, want dat werkt niet. Er moet daarentegen bijzonder veel

aandacht worden besteed aan gemeenschapsbevordering, structurele maatregelen, en het in groep naleven van de gezondheidsbevordering.

Uit de begrotingsbespreking en -cijfers bleek dat er niet veel aandacht zou worden besteed aan het verband tussen armoede en gezondheid. Dat is uiteraard jammer. We wilden hier dan ook een warm pleidooi houden om daar in de toekomst meer aandacht aan te besteden.

We hebben het aidsamendement dat ik in de commissie voor Welzijn had ingediend, opnieuw ingediend. We vinden nog steeds dat dit in de begroting op een afzonderlijke manier moet kunnen worden gedetecteerd. Aidspreventie is bijzonder belangrijk, en moet bijgevolg ook visueel duidelijk terug te vinden zijn in de begroting. Die discussie werd wel al gevoerd. Ik wil enkel medelen dat we dat amendement opnieuw ter stemming voorleggen.

Ik heb ook vernomen dat u met IPAC een convenant hebt afgesloten of zult afsluiten. Het lijkt me goed voor de mensen van IPAC dat ze wat zekerheid hebben. Ik ben wel geen echte voorstander van een convenantenbeleid. Indien we een decreet over het hele preventielandschap kunnen behandelen en indien we de hele preventie decretaal kunnen onderbouwen, dan moet de aidspreventie daar een plaats in krijgen. We willen dat de convenants in elk geval structureel worden onderbouwd.

Mijnheer de minister, ik bevestig nogmaals dat we het strategisch plan etnisch-culturele minderheden blijven steunen, hoewel we vinden dat het versneld moet worden uitgevoerd. Er mag niet worden gedraald. Ik benadruk die steun, want een aantal collega's trekken het belang van dat strategisch plan en onze aandacht voor de minderheden in twijfel. (*Applaus bij AGALEV, de SP en de VU*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer en mevrouw de minister, collega's, het begrotingsonderdeel over de welzijns- en gezondheidsfactor dat we nu bespreken, bestaat uit heel wat actoren. Het is vooral een bijzonder bevoorrechte getuige van een aantal maatschappelijke ontwikkelingen. Het mag dan ook geen verwondering wekken dat precies in een aantal van deze sectoren heel vernieuwende initiatieven tot ontwikkeling komen. Die initiatieven sluiten aan bij de concrete belevingswereld van de burger.

Merckx-Van Goey

Mijnheer Strackx, volgens mij kunnen we in dit Vlaams Parlement heel relevant beleidswerk doen. Eigenlijk streven we naar een zinvolle invulling van een eigen Vlaamse rol op een u welbekend vlak, namelijk de criminaliteit.

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat de problematiek van criminaliteit en de maatschappelijke reactie erop een samenlevingsproblematiek is geworden en hoog op de maatschappelijke agenda is komen te staan. Criminaliteit – een uiting van onwelzijn – is ook vaak de resultante van onwelzijn, maar criminaliteit veroorzaakt ook onwelzijn. Het is dus een veel ruimere problematiek, die zeer verscheiden maatschappelijke sectoren raakt en die een beroep doet op individuele burgers, informele groepen, formele organisaties of verenigingen en diverse overheidsorganen van het lokale tot het meest centrale niveau.

Hoewel het federale karakter van onze staatsstructuur het overheidsbeleid compliceert, biedt het ook unieke mogelijkheden om het maatschappelijk probleemveld van criminaliteit voortdurend vanuit verschillende hoeken te bevragen en om bij te dragen tot meer fundamentele maatschappelijke antwoorden en reacties op dit probleemveld, die wordt gedragen door brede lagen van de bevolking.

Hoeft het nog een betoog dat er nood is aan een algemeen gecoördineerd, geïntegreerd beleid ten aanzien van alles wat zich afspeelt in het grensgebied tussen enerzijds het integraal en kwaliteitsvol welzijn- en gezondheidsbeleid en anderzijds het justitieel en veiligheidsbeleid ten opzichte van burgers, slachtoffers en daders, zowel minderjarigen als volwassenen.

Justitie en Welzijn ontmoeten elkaar voortdurend. Ik stel me constructief op ten aanzien van opdrachten en initiatieven van Justitie, maar meer dan ooit staat voor ons de onontkoombare verantwoordelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap vast om een complementaire, welzijnsgerichte aanpak inzake criminaliteit, onveiligheid en slachtofferhulp uit te bouwen. Een goede samenwerking tussen het justitiële en welzijnspectief is noodzakelijk.

We stellen een gelukkige evolutie vast in de bereidheid en daadkracht van de Vlaamse regering voor wat haar bevoegdheid betreft. Daartoe doet ze bovendien een groeiende budgettaire bijdrage. Vooral sedert de budgetcontrole 1997 wordt elk

jaar de financiering van de relatie Justitie-Welzijn behoorlijk verhoogd.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : U zegt dat Welzijn complementair moet zijn aan het justitieel beleid. Dat is interessant. We hebben daar echter geen enkele vat op. We hollen de feiten achterna. We moeten in pikken op een justitieel beleid dat we zelf niet kunnen uittekenen of bepalen.

Ik geef een voorbeeld. De vorige minister van Onderwijs heeft een aantal projecten opgezet in verband met druggebruik in scholen, om de leerlingen te wijzen op de gevaren van drugs. Men geeft de boodschap eraf te blijven. Dat is goed. De federale regering stuurt echter een justitiële omzendbrief naar de procureurs-generaal en de procureurs des konings waarin staat dat druggebruik de laagste vervolgingsprioriteit moet hebben. Ik heb de minister van Onderwijs daarover ondervraagd in de commissie naar aanleiding van de vorige begroting. Hij gaf toe dat deze brief zijn boodschap doorkruist.

U hebt gelijk dat Welzijn moet aansluiten bij Justitie, maar over het justitieel beleid hebben we niets te zeggen. Trek uw conclusies daaruit.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Het ene kan wel aansluiten op het andere. Ons beleid kan preventief zijn. Bij mijn weten is voorkomen beter dan genezen of repressief optreden. Ten tweede geloof ik niet in een puur repressief optreden. Er zijn tal van andere mogelijkheden. Er is de mogelijkheid tot overleg. Mocht u aanwezig zijn geweest op de hoorzitting van vorige week over de dopingproblematiek, dan had u gemerkt dat we inderdaad heel wat vragen hadden over de wijze waarop Justitie deze problematiek behandelt. We hadden de procureurs-generaal uitgenodigd en hebben hen relevante voorstellen gedaan. Door een gesprek kunnen we heel wat interessante suggesties doen en mee vat krijgen op de problematiek.

De heer Joris Van Hauthem : Ik ben het met u eens wanneer u zegt dat preventie en repressie eventueel hand in hand moeten gaan. Op één voorwaarde : deze aanpak kan maar slagen als hij uitgaat van eenzelfde beleid, wat niet het geval is. U kan dan nog wel vijftien keer de procureurs-generaal uitnodigen en hen uw aandachtspunten meedelen – wat op zichzelf positief is -, maar dit parlement en deze regering leveren niet de minister van Justitie. Dus kunnen we van hieruit geen richtlijnen geven.

Van Hauthem

Ik stel dus vast dat het federale niveau inzake het druggebruik richtlijnen geeft aan de procureurs-generaal die lijnrecht ingaan tegen wat men hier preventief probeert te doen op het onderwijsvlak. Alle inspanningen, middelen en goede bedoelingen worden op dat vlak doorkruist door de federale overheid. Waarom ? Omdat dit niet uitgaat van hetzelfde beleid.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Vooral sinds de begrotingscontrole van 1997 wordt elk jaar de financiering voor de relatie tussen Justitie en Welzijn behoorlijk verhoogd. We waarderen de inspanningen en initiatieven van de Vlaamse regering, maar zijn er toch van overtuigd dat we zonder het eensgezind aandringen van de commissie voor Welzijn niet zo ver zouden staan. Het beleid is terecht een gezamenlijke verantwoordelijkheid van parlement en regering. Door de enorme federale kredieten die reeds nu, maar ook in de toekomst, ter beschikking zullen worden gesteld, dreigen een aantal initiatieven gefinancierd door Justitie en Binnenlandse Zaken de grens met het bevoegdheidssterrein van de Vlaamse Gemeenschap te overschrijden. De federale middelen zijn voor Vlaanderen een voortdurende uitdaging om de zorg, de verantwoordelijkheid en de opdrachten niet uit handen te geven.

Mijnheer Van Hauthem, onderhandelingen zijn de enige correcte weg om, inzake de relatie tussen het Vlaamse welzijnsbeleid en het federale justitie- en veiligheidsbeleid, afspraken vast te leggen in samenwerkingsakkoorden. Recent heeft onze commissie enkele samenwerkingsakkoorden besproken. De eerste betroffen de armoede- en slachtofferzorg. In de komende weken zullen er nog andere akkoorden worden aangekaart : het samenwerkingsakkoord over de behandelingswijze van seksuele delinquenten en het samenwerkingsakkoord over het beleid ten aanzien van gedetineerden. Blijkbaar is er dus wel een en ander in beweging gekomen op het vlak van de noodzakelijke samenwerking tussen de federale overheid en de gemeenschappen op domeinen waar de respectievelijke bevoegdheden elkaar ontmoeten.

De heer Joris Van Hauthem : Het is niet mijn bedoeling een stekelige opmerking te maken. Maar de zaak-Dutroux ligt nu al meer dan twee jaar achter ons, en we stellen vast dat er wordt gesproken over samenwerkingsakkoorden om een en ander met elkaar in overeenstemming te brengen.

Dat is toch wel een absolute noodzaak om te proberen dergelijke zaken in de toekomst te vermijden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Het samenwerkingsakkoord voor hulpverlening aan gedetineerden is een actualisatie van een samenwerkingsakkoord dat al bestaat. Dat werd afgesloten in 1994. Het akkoord rond de seksuele delinquenten is ook ondertekend door de respectieve regeringen, na onderhandelingen die werden begonnen vooraleer de zaak-Dutroux losbarstte.

Het totstandkomen van samenwerkingsakkoorden tussen alle gemeenschappen neemt inderdaad te veel tijd in beslag, dat ben ik volledig met u eens. Toch zijn ze het enige mogelijke werkingsmiddel om de verschillende beleidsniveaus op elkaar te laten aansluiten.

De bevoegdheidsverdeling inzake Justitie en Welzijn is zodanig dat er verschillende raakvlakken bestaan : slachtofferzorg, daderhulp, adoptie, scheidingsbemiddeling, justitiële bijstand, justitiehuisen, de bijzondere jeugdzorg, preventiewerking, enzovoort. Dit alles sluit nauw aan bij de bijstand aan personen, wat een gemeenschapsbevoegdheid is. Het kan zinvol zijn om te zoeken naar homogenere bevoegdheidspakketten en de ingezette evolutie naar meer aansluiting bij de bevoegdheden van de gemeenschappen ook verder door te trekken. Het debat ten gronde moet hierover nog worden gevoerd. Dat staat vast, maar we zullen daar nu niet op vooruitlopen.

Zolang de situatie blijft wat ze is, moeten we zoeken naar een optimale samenwerking op het terrein. Op die manier kunnen de verschillende initiatieven elkaar aanvullen in plaats van elkaar te overlappen. Dit is zeker belangrijk nu justitie onder druk van de omstandigheden volop aan hervormingen toe is, en meer moet evolueren naar een justitie op mensenmaat.

Die mensenmaat is uiteraard zeer sterk in de bijstand aan personen ingebakken : alternatieve straffen, gemeenschapsdienst, herstelrecht, meer aandacht voor de rechten van slachtoffers en kinderen, justitiehuisen dicht bij de mensen. Voor de praktische uitvoering van verschillende van deze initiatieven zullen de gemeenschapsvoorzieningen moeten worden ingeschakeld.

Op dat moment moet men erover waken dat dit op een naadloze manier kan verlopen. In het licht van al deze bewegingen op het federale niveau is het van het grootste belang dat de Vlaamse voorzienin-

Merckx-Van Goey

gen hun eigen positie in dit gemengde landschap kennen en waarmaken.

Daarmee komen we op het punt dat we de link kunnen leggen naar de Vlaamse begroting. Er zijn nu samenwerkingsakkoorden uitgewerkt en taakafspraken gemaakt. De Vlaamse voorzieningen moeten nu ook de middelen krijgen om die taakafspraken te honoreren, wil de Vlaamse Gemeenschap een geloofwaardige partner blijven en wil men de voorzieningen hun enthousiasme en motivatie niet ontnemen.

Deze afspraken zijn vooral van belang voor personen die moeten worden begeleid, achtereenvolgens of gelijktijdig door federale en door gemeenschapsvoorzieningen. Deze overgangen moeten naadloos verlopen, in perfecte coördinatie en afstemming. Ze moeten zo efficiënt mogelijk worden georganiseerd voor de cliënt, die geen boodschap heeft aan bevoegdheidswisten, maar alleen geholpen wil worden.

De heer Joris Van Hauthem : Daar gaat het precies om. In dat opzicht ben ik het volledig met u eens. De burger ligt inderdaad niet wakker van bevoegdheidsconflicten, maar wel van wat er met zijn dossier gebeurt. Hij begrijpt dus ook niet dat er een gerechtelijke beslissing komt waarvoor hij dan eventueel weer bij de gemeenschappen terecht moet, enzovoort.

Wat u de voorbije twee minuten hebt gezegd is, ook al is het misschien niet zo bedoeld, een pleidooi voor de federalisering van justitie. Dit wil niet zeggen dat een federalisatie voor een perfect werkende Vlaamse justitie zou zorgen. Dit weten we immers niet, want dit hangt van onszelf af. Het is echter wel belangrijk om die aansluiting te vinden. U hebt zelf voorbeelden aangehaald van zaken die eigenlijk niet werken, omdat ze niet onder een eigen bevoegdheidsniveau vallen.

Ik weet niet of u nu vooruitloopt op de discussie in de commissie voor Staatshervorming, waar minister-president Van den Brande een nota heeft ingediend over de justitie. Federaal minister Van Parys heeft, twee weken voor hij minister van Justitie werd, in De Standaard gepleit voor een federalisering.

Ten eerste bestaat er op het federale niveau een andere visie op de organisatie van justitie tussen het noorden en het zuiden. Ik spreek mij niet uit over het feit of de ene nu beter is dan de andere.

Ten tweede moet dit nog eens worden afgestemd op de gemeenschappen, die complementair of preventief moeten werken. Ook zij houden er een andere visie op na, wat ook logisch is. Er zijn dus op het federale vlak al twee verschillende visies op justitie, en we zouden dan nog eens complementair moeten zijn met een justitiebeleid dat zelf al een compromis is.

U hebt zelf een aantal pijnpunten aangehaald. Van sommige was ik zelf niet op de hoogte. U doet mij daarmee een groot plezier. Als u uw logica doortrekt, waarom zouden we dan justitie niet federaliseren? Ik beweer niet dat alles dan bij ons perfect zou verlopen – daar gaat het niet over -, maar wel dat men dan een coherent beleid zou kunnen voeren. Dan zou de burger tenminste weten hoe zijn dossier evolueert.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer Van Hauthem, ik heb gezegd dat dit hoe dan ook ooit ter sprake zal moeten komen. Laat ons dit verder onderbouwen. Uit verantwoordelijkheidsgevoel voor de vele slachtoffers en voor de inwoners van Vlaanderen kunnen we in afwachting niet anders dan de mogelijkheden binnen het welzijnsbeleid maximaal aanwenden om zoveel mogelijk pijnpunten op te lossen.

Hiervoor zijn echter middelen nodig. We hebben nood aan een eigen visie. Het federale niveau doet echter veel inspanningen en trekt via het globale plan veel middelen uit om justitie een menselijk gelaat te geven. We moeten ons in Vlaanderen minstens houden aan de visie die we hier uitbouwen.

De heer Joris Van Hauthem : Wij kunnen in Vlaanderen geen visie uitbouwen, omdat we complementair moeten werken voor twee domeinen waarover we niets te zeggen hebben.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik kan u twee voorbeelden geven. Er is het samenwerkingsakkoord voor slachtofferzorg, een bilateraal samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de Vlaamse Gemeenschap. De Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap hebben hier niet aan deelgenomen, maar toch hebben we concrete afspraken gemaakt.

Een tweede punt waaromtrent we op zoek moeten gaan naar een gemeenschappelijke Vlaamse visie, is de sector van de hulpverlening voor de jeugd. Onze federale collega's plaatsen dit niet altijd als eerste punt op de agenda. De rondetafelgesprekken van vorige week zijn een poging om, als we

Merckx-Van Goeij

met een visie naar voren kunnen komen, daar een legitimiteit aan te verlenen door middel van overleg met de sectoren, zodat men ten minste onze visie zou kunnen onderschrijven.

We moeten die visie dan ook overbrengen aan onze federale collega's. Over heel veel punten moet er overleg zijn met de gemeenschappen. De bijzondere wet voorziet daarin. Laten we dan ook zorgen dat onze regering daarin haar volle verantwoordelijkheid opneemt. Dit kan maar als we zelf een visie hebben, en daar mangelt het soms wel eens aan.

Als laatste punt wil ik de aandacht vestigen op de noodzaak aan een centrale ondersteuning van het werkveld voor de uitbouw van het vrijwilligersmodel. Vrijwilligers kunnen als bindmiddel in de samenleving de sociale cohesie bevorderen. Vrijwilligers uit het middenveld kunnen een belangrijke inbreng hebben in het gesprek, zowel tussen slachtoffer en dader, als tussen slachtoffer en samenleving. Justitie is zelf niet bij machte om hiervoor een aangepaste oplossing te bieden. Het samenwerkingsakkoord stelt voorop dat vrijwilligers een belangrijke inbreng zullen hebben in de slachtofferzorg. We pleiten er niet voor dat deze in de plaats zouden komen van professionele krachten. Ze zijn complementair. We geloven sterk in de inbreng en de rol van vrijwilligers bij het herstellen van het vertrouwen in de samenleving.

Met het oog op de uitbouw van dit vrijwilligersmodel moet de begroting ondersteuning bieden aan het werkveld. Bovendien moet in een verhoging van de middelen worden voorzien om tegemoet te komen aan de verschillende bijkomende taken. Werken met een zo groot aantal vrijwilligers zorgt voor een specifieke kostprijs. Door samenwerkingsakkoorden goed te keuren en ermee te werken, is Vlaanderen niet enkel verplicht over principes te spreken maar ook om voor de noodzakelijke middelen te zorgen.

Dit debat gaat niet over Justitie maar over Welzijn. Ik heb getracht om namens onze fractie de belangrijke inbreng te ondersteunen die de welzijnssector kan bieden, zodat het werken aan de samenleving mogelijk blijft. Daarnaast wou ik het vertrouwen van de bevolking in de instanties en de medemens verantwoorden. *(Applaus bij de SP en VLD)*

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik heb daarstraks heel de tijd het woord gevraagd.

De voorzitter : Excuseer dat ik het niet heb gezien.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw de minister, we hebben met een aantal collega's het accent gevraagd op de sociaal-economische verschillen en gezondheid. Wellicht weet u dat er een privé-sponsor is voor de eerste degelijke studie. Professor de Grave uit Antwerpen van het Ufsia zal volgend jaar een studie voorleggen omtrent de gezondheid en sociaal-economische verschillen. Misschien kan u die studie nog intensifiëren. Het zou zinvol zijn om een aantal indicatoren en de zorg van de leden die vandaag is geuit hierbij te betrekken.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : U bedoelt met betrekking tot de toegankelijkheid van de gezondheidszorg ?

Mevrouw Yolande Avontroodt : En het verschil in gezondheid naargelang de sociaal-economische situatie.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik heb het voorrecht dat ik samen met de minister-president op het einde een algemeen antwoord kan formuleren op alle betogen. Dit zal een van mijn thema's zijn.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen. We vatten aan met het luik economie, werkgelegenheid, wetenschaps- en technologiebeleid en de buitenlandse en Europese aangelegenheden.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 20.23 uur.*
